

Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine Niš

Za smanjenje siromaštva - Civilno društvo odgovorna vlada

DECA

I

ODGOVORNA DRŽAVA 2

Odgovornost lokalne samouprave

Niš 2010

Za smanjenje siromaštva - Civilno društvo odgovorna vlada
DECA I ODGOVORNA DRŽAVA 2
Odgovornost lokalne samouprave

Izdavač:

Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine
Trg učitelj Tase 2, Niš

Za izdavača
Olgica Bajić

Štampa

Tiraž
300

ISBN

CIP Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

Tiraž 300.

ISBN

a) Сиромашна деца Заштита Србија
b) Невладине организације Србија
COBISS.SR-ID

Publikacija **DECA I ODGOVORNA DRŽAVA 2** nastala je u okviru projekta ZA SMANJENJE SIROMAŠTVA: CIVILNO DRUŠTVO I ODGOVORNA VLADA koji se izvodi u saradnji s Institutom za održive zajednice (ISC) uz finansijsku podršku Ministarstva spoljnih poslova Kraljevine Norveške. Mišljenja i stavovi izneti u ovoj publikaciji su stavovi autora/ki i ne prenose nužno stavove ISC-a i donatora.

Uvod

Nacionalna politika za decu ne može se sprovesti bez aktivne uloge lokalne samouprave. U skladu sa tim, lokalna samouprava mora da preuzme deo odgovornosti za definisanje politike za decu, a koja će biti u skladu sa usvojenim nacionalnim strategijama i ratifikovanim međunarodnim aktima.

Drugi deo studije Deca i odgovorna država bavi se pitanjima odgovornosti lokalne samouprave za ostvarivanje prava deteta. Preko analize odluka o pravima, uslugama i budžetskim izdvajanjima za njihovu realizaciju trebalo je utvrditi šta čini, ili šta može lokalna samouprava da uradi kako bi život sve dece bio kvalitetniji.

Kako se sprovodi neka politika, definisana u odlukama lokalnih skupština, strategijama i akcionim planovima, može se, delom, videti u budžetu. Međutim, budžetska izdvajanja vidljiva su onoliko koliko to sadašnja struktura i način planiranja budžeta dozvoljavaju.

S tim u vezi, i samoj lokalnoj samoupravi bi trebalo da je u interesu da sredstva koja izdvaja za decu budu vidljivija i pokažu koliko i u kojoj meri rade u interesu sve dece u lokalnoj zajednici.

Program ZA SMANJENJE SIROMAŠTVA: CIVILNO DRUŠTVO I ODGOVORNA VLADA predviđa formiranje i rad lokalne budžetske grupe. U realizaciju projekta i formiranje lokalne budžetske grupe uključeni su predstavnici udruženja građana i lokalnih samouprava iz Niša, Kruševca, Knjaževca, Svrlijiga i Aleksinca. Lokalna budžetska grupa se sastoji iz 5 timova za svaki od gradova/opština koji su obuhvaćeni projektom. Svaki tim čine po 3 predstavnika od kojih 1 stručnjak iz oblasti prava i 1 stručnjak iz oblasti ekonomije.

Kriterijumi za izbor opština

- prethodno iskustvo i saradnja koju je naša organizacija uspostavila sa opštinom pri realizaciji programa i projekata u tim opštinama,
- spremnost opštine da radi na unapređenju položaja dece
- postojanje lokalnih strateških dokumenata razvojnih i u oblasti socijalne zaštite ranjivih grupa,

postojanje lokalnih organizacija sa kojima je postojala ili postoji saradnja na realizaciji istih programskih ciljeva

Kriterijumi za izbor partnerskih organizacija

- kapaciteti organizacije i resursi,
- iskustvo na realizovanim projektima,
- saradnja sa lokalnom zajednicom korisnicima, opštinom, donosiocima odluka, vidljivost organizacije u zajednici,
- motivisanost i spremnost da se uključe u proces monitoringa budžeta na lokalnom nivou,

Rad lokalne budžetske grupe treba da doprinese:

- povećanju odgovornosti lokalne samouprave u primeni mera i aktivnosti predviđenih zakonskim i strateškim okvirom za decu;
- povećanju transparentnosti procesa planiranja i budžetiranja

Cilj rada budžetske grupe je:

- povećati odgovornost lokalne samouprave za primenu mera i aktivnosti za decu
- povećati transparentnost procesa planiranja i budžetiranja mera i aktivnosti za decu na lokalnom nivou

Zadaci:

- pratiti budžetska izdvajanja za decu
- utvrditi koji su prioriteti lokalne samouprave za decu
- definisati preporuke za unapređenje planiranja i budžetiranja mera i aktivnosti za decu na lokalnom nivou

a) Analiza pravnog okvira na lokalnom nivou obuhvatila je:

Analizu odluka koje predviđaju novčane izdatke/davanja za decu (za obrazovanje, za socijalnu zaštitu, za kulturu i sport);

- Analizu obaveza prema deci koje ima lokalna samouprava, a koje proističu iz određenih zakona i / ili odluka, statuta;

Struktura analize

- odluke koje definišu usluge i prava za decu i porodicu
- usluge i prava koje predviđaju odluke
- koje usluge i prava se finansiraju
- broj korisnika prava i usluga koje se finansiraju iz budžeta

b) Analiza strateškog okvira obuhvatila je:

- Analiza relevantnih lokalnih strateških dokumenata za decu

Struktura analize

- relevantni strateški dokumenti
- prioriteti strateških dokumenata
- aktivnosti predviđene strateškim dokumentom
- nosioci prioriteta aktivnosti
- kako se planira realizacija strateških dokumenata, iz kojih izvora će se finansirati

v) Analiza budžeta obuhvatila je:

- Analiza budžetskih izdvajanja za decu u 2008.

Struktura analize budžeta

- Sagledavanje organizacione strukture gradske/opštinske Uprave
- Sagledavanje izdvajanja za decu obrazovanje, socijalna zaštita, kultura i sport u 2008.
- Struktura izdvajanja za decu za obrazovanje, socijalnu zaštitu, kulturu i sport prema Odluci o budžetu, Odluci o dopuni budžeta grada/opštine, i izvršenju Odluke o budžetu, odnosno dopuni budžeta,
- Broj korisnika koji su ostvarili svoja prava i usluge na budžetu
- Procena mogućnosti praćenja realizacije strateških dokumenata kroz budžet
- Procenat izdvajanja za decu u odnosu na ceo budžet u 2008.
- Procenat izdvajanja za ranjivu decu u odnosu na ceo budžet

Analiza pravnog i strateškog okvira i na njoj zasnovana analiza budžetskih izdvajanja i izvršenja za decu na lokalnom nivou daje mogućnost sagledavanja i uporedne analize budžeta i izdvajanja za decu u Nišu, Aleksincu, Knjaževcu, Svrljigu i Kruševcu. To će dati osnovu za prepoznavanje primera dobre prakse, kao i formulisanje preporuka za izmenu i unapređene budžetskog procesa, a u cilju povećanja transparentnosti procesa planiranja i budžetiranja i podizanja nivoa odgovornosti lokalnih samouprava prvenstveno u odnosu na decu kao ciljnu grupu čije interese lokalne budžetske grupe zastupaju.

Analiza treba da budu osnova sa koje će se u narednom periodu argumentovano zalagati za povećanje izdvajanja za decu i za takvu raspodelu postojećeg novca koja će najefektnije da odgovori na prioritete koje nameću prava deteta i najbolji interes dece.

Analiza pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za 2008. u lokalnim samoupravama

naziv organizacije:	CENTAR LOKALNE DEMOKRATIJE – LDA
mesto:	Niš
budžet lokalne samouprave:	Niš
oblast:	socijalna zaštita, obrazovanje, kultura i sport
ciljna grupa:	porodica i deca

Opšti podaci o Gradu

Površina grada je 597 km² (oko 0,7% površine Srbije i 21,8% površine Nišavskog okruga. Kroz teritoriju grada prolaze autoput i železnička pruga koji povezuju sever i jug Srbije. Iz Niša se odvaja krak autoputa i železničke pruge koji vodi ka istočnoj Srbiji i granici sa Republikom Bugarskom. Važni regionalni putevi i železničke pruge vode iz Niša ka Kopaoniku, Novom Pazaru i Crnoj Gori, Kosovu i Metohiji, Zaječaru i Negotinskoj krajini. Dva važna pravca evropske transportne mreže: Koridor X (Salzburg - Ljubljana - Zagreb - Beograd - Niš - Skopje - Veles - Solun) i Koridor VII (plovni put Dunavom koji povezuje Nemačku sa Crnim Morem) direktno ili indirektno povezuju Niš sa širim, evropskim okruženjem. U severnoj zoni grada smešten je međunarodni aerodrom sa odličnim tehničkim i meteorološkim uslovima za obavljanje putničkog i robnog vazdušnog saobraćaja.

Niš je jedan od šest funkcionalnih makroregionalnih centara Srbije. Osim opština koje pripadaju Nišavskom okrugu (Aleksinac, Gadžin Han, Doljevac, Merošina, Ražanj i Svrljig), Nišu gravitiraju i čitava južna (Toplički, Jablanički i Pčinjski okrug) i istočna Srbija (Zaječarski, Borski, Pirotski okrug), tj., region u kome živi oko million stanovnika. Po evropskoj nomenklaturi grad Niš pripada kategoriji NUTS3.

Grad Niš ima 253.214 stanovnika po podacima iz popisa od 30.06. 2005. godine.¹

Najveća gradska opština po broju stanovnika je Mediana sa 88.271 stanovnikom. Nakon nje slede opština Palilula u kojoj prebivalište ima 72.996 osoba, Pantelej sa 42.719, Crveni Krst sa 33.847 i Niška Banja sa 15.381.

Broj dece u opštini, gradu.

Broj dece koja žive u gradu je teško precizno odrediti. Naime, u već citiranom statističkom godišnjaku kriterijum obrazovanja je uzet kao dominantan, tako da osnovni kontingenti stanovništva koje obuhvata i decu su:

¹ Statistički godišnjak Grada Niša, 2006. godina

stanovništvo predškolskog uzrasta (ispod 7 godina), školoobaveznog uzrasta (7-14 godina) i stanovništvo starosti od 15 do 27 godina ili, na drugom mestu, od 15 do 49 godina (tzv. fertilno stanovništvo).

Po Konvenciji UN o pravima dece, i u Nacionalnoj strategiji za mlade Republike Srbije, decom se smatraju stanovnici starosti od 0 do 18 godina (do navršanja punoletstva), ali je iz navedenih razloga nemoguće da ovde navedemo podatak o broju tako definisane starosne grupacije u Nišu.

U navedenom Statističkom godišnjaku su jedini podaci koji se odnose na broj dece sledeći:

1. deca predškolskog uzrasta: 16.745

2. deca školoobaveznog uzrasta: 21.103

Ne računajući decu srednjoškolskog uzrasta, od 15 do 18 godina, u Gradu Nišu živi 37.848 dece.

U samom naselju Niš, kako je posmatrano 2002. godine pre podele grada na gradske opštine, je živelo 173.724 stanovnika, od kojih 140.377 punoletnih stanovnika.²

Na taj način dolazimo do podatka da u samom naselju Niš živi 33.347 dece.

Još jedan podatak³ ukazuje na to da u Nišu živi:

1. 3868 dečaka i 3772 devojčica starosti od 0 do 4 god., odnosno ukupno 7.640 dece

2. 4643 dečaka i 4352 devojčica starosti od 5-9 god., odnosno ukupno 8.995 dece

3. 4979 dečaka i 4976 devojčica starosti 10-14 god., odnosno ukupno 9.955 dece

4. 5953 dečaka i 5716 devojčica starosti od 15 do 19 godina odnosno ukupno 11.669 dece.

Na ovaj način dolazimo do podatka da u Nišu živi 38.259 stanovnika uzrasta od 0 do 19 godina deca i osamnestogodišnjaci.

Ako se od ukupnog broja stanovnika Niša oduzme podatak o broju upisanih u birački spisak⁴ dolazi se do podatka da u Nišu živi 27.374 maloletnih lica, odnosno dece (254.164-227.542). Međutim, problem sa ovim podatkom odnosi se na činjenicu da su navedena dva broja dobijena na osnovu popisa iz 2 različite godine, 2008. i 2007.

Na sajtu Grada Niša je samo okvirno određeno da u Nišu ima 40.000 učenika.⁵ Velika je verovatnoća da je taj broj preuzet iz Školske uprave pri čemu je u njega uračunat i određen broj dece koja nisu iz Niša već iz drugih gradova i opština, a nisu uračunata deca predškolskog uzrasta.

U Strategiji razvoja grada Niša piše: „Udeo dece predškolskog i školskog uzrasta iznosi 15,34%“.⁶ Kako se u istom dokumentu navodi da u Nišu živi 253.214 stanovnika, dolazimo do zaključka da je broj dece 38.843.

2 Knjiga 2, *Stanovništvo, pol i starost, podaci po naseljima*, Republički zavod za statistiku, Beograd, februar 2003,

3 Ibid.

4 iz dokumenta Lokalni izbori 2008. Republičkog zavoda za statistiku,

Na osnovu svega navedenog, može se zaključiti da korišćenjem svih dostupnih dokumenata nije moguće doći do konkretne informacije o tačnom broju dece u gradu Nišu. Jedinstveni izvor ili metodologija klasifikacije, kao ni regularna dinamika objavljivanja podataka ne postoje, pa nam ostaje da broj dece koja žive u Nišu procenimo na 40.000, kao i na sajtu grada.

Organizaciona struktura gradske Uprave

U skladu sa odredbama Statuta Grada Niša⁷, u članu 26, kao Organi Grada Niša definišu se:

1. Skupština grada
2. gradonačelnik
3. Gradsko veće
4. Gradske uprave
5. Gradsko javno pravobranilaštvo

Izvršni organi grada su gradonačelnik i Gradsko veće.

1. Skupština grada,

Skupština grada ima:

- Predsednika Skupštine
- Zamenika predsednika Skupštine
- Sekretara Skupštine
- Zamenika sekretara Skupštine

Prema članu 45. Statuta grada Niša, Stalna radna tela Skupštine su:

- Odbor za imenovanje
- Odbor za mandatno-imunitetska pitanja
- Odbor za administrativna pitanja
- Komisija za nazive delova naseljenih mesta i nazive ulica
- Komisija za rodnu ravnopravnost i jednake mogućnosti
- Komisija za verska pitanja
- Komisija za socijalna pitanja
- Komisija za praćenje primene etičkog kodeksa
- Savet za mlade
- Korisnički savet javnih službi

Iako se to nigde direktno ne navodi, rad *Komisije za socijalna pitanja*, u odnosu i u drugim oblastima od značaja za razvoj grada i gradskih opština.

5 <http://www.ni.rs/licna-karta-grada.html>

6 Strategija razvoja grada Niša....

7 Statut Grada Niša, Službeni list Grada Niša, broj 88/2008

2. Gradonačelnik

Gradonačelnik ima zamenika i pomoćnike.

Statutom grada Niša⁸, članom 69, definiše se da gradonačelnik ima pet pomoćnika a prema trenutno postojećoj organizaciji postoje:

- Pomoćnik gradonačelnika za međunarodnu saradnju i investicije u zdravstvu
- Pomoćnik gradonačelnika za oblast privrede, obrazovanja i nauke
- Pomoćnik gradonačelnika za oblast međunarodnih investicija i međunarodno privredne odnose

Pomoćnici gradonačelnika pokreću inicijative, predlažu projekte i daju mišljenja u vezi sa pitanjima koja su od značaja za razvoj u oblastima za koje su postavljeni.

3. Gradsko veće,

Gradsko veće čine gradonačelnik, zamenik gradonačelnika i 9 članova koje bira Skupština grada

4. Gradske uprave

Akt o organizaciji gradskih uprava donosi Skupština grada na predlog Gradskog veća.

Tokom 2008. obrazovane su sledeće gradske uprave⁹:

- Uprava za građanska stanja i opšte poslove
- Uprava za finansije, izvorne prihode lokalne samouprave i javne nabavke
- Uprava za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu
- Uprava za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport
- Uprava za komunalne delatnosti, energetiku i saobraćaj
- Uprava za planiranje i izgradnju
- Uprava za imovinu i inspeksijske poslove
- Uprava za privredu, održivi razvoj i zaštitu životne sredine
- Uprava za poljoprivredu i razvoj sela

U okviru uprave, za vršenje srodnih poslova mogu se obrazovati unutrašnje organizacione jedinice (Član 65. Statuta grada Niša¹⁰)

Takođe, u skladu sa odredbama Statuta grada Niša, za obavljanje stručnih, administrativnih i organizacionih poslova pojedinih organa grada, osnovane su sledeće službe grada:

8 Statut Grada Nisa, Službeni list Grada Niša, broj 88/2008

9 Izvor: <http://www.ni.rs/uprave-i-sluzbe.html>

10 Statut Grada Nisa, Službeni list Grada Niša, broj 88/2008

- Služba za poslove Skupštine grada
- Služba za poslove gradonačelnika
- Služba za poslove gradskog veća
- Služba za održavanje i informatičko-komunikacione tehnologije

5. Gradsko javno pravobranilaštvo.

Funkciju Gradskog javnog pravobranilaštva vrši gradski javni pravobranilac, koji rukovodi ovim organom.

Posredna i neposredna izdvajanja za decu u gradu Nišu realizuju se kroz rad dve uprave:

- Uprava za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu; *obrazovana za oblast društvene brige o deci, socijalne, boračko-invalidske i primarne zdravstvene zaštite.*
- Uprava za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport; *obavlja poslove praćenja javnih službi iz svog delokruga rada, praćenja potreba građana u ovoj oblasti, vršenja upravnog nadzora nad radom ustanova, javnih preduzeća i organizacija iz delokruga uprave, finansiranja korisnika i indirektnih budžetskih korisnika, inspeksijskog nadzora nad radom obrazovno - vaspitnih ustanova, praćenja potreba omladine i sprovođenja republičke i lokalne strategije i poslove prevencije bolesti zavisnosti, a obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i propisima grada.*

Radom svake Uprave rukovodi Načelnik uprave.

Uprave imaju sledeću organizacionu strukturu:

- *Uprava za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu*

Uprava ima pet Odseka i tri Grupe¹¹.

1. Odsek za porodicu

- Grupa za isplatu porodijskih prava

2. Odsek za dečiji dodatak

- Grupa za kancelarijske poslove

3. Odsek za boračko-invalidsku zaštitu

4. Odsek za socijalnu zaštitu

- Grupa za poslove praćenja rada organizacija i udruženja osoba sa invaliditetom

5. Odseku za primarnu zdravstvenu zaštitu

Radom svakog Odseka rukovodi po jedan Šef odseka.

11 Izvor: <http://www.ni.rs/udsipzz.html>

Odsek za porodicu

U oblast rada Odseka za porodicu spada informisanje građana o oblicima pružanja i pružanje savetodavnih usluga kojima se izlazi u susret potrebama građana u oblasti socijalne zaštite porodice; finansijsko-knjigovodstveni poslovi; upravno-pravni poslovi i donošenje rešenja o priznavanju prava na naknadu troškova za vantelesnu oplodnju; praćenje realizacije programa vantelesne oplodnje; priznavanje prava na naknadu zarade za vreme porodijskog odsustva i odsustva sa rada radi nege deteta; u saradnji sa lekarskom komisijom, utvrđivanje prava na odsustvo sa rada radi posebne nege deteta i kategorizacija dece ometene u razvoju; utvrđivanje prava na roditeljski dodatak; utvrđivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć za prvorodeno dete u porodici; utvrđivanje prava na novčanu pomoć za duple blizance, trojke i četvorke; obračun i isplata naknada zarada korisnicima porodijskog prava.

U okviru odseka je Grupa za isplatu porodijskih prava, u kojoj se obavljaju poslovi kontrole obračuna naknada zarada i isplata i knjiženje naknada zarada korisnicima porodijskih prava.

Odsek za dečiji dodatak

U odseku za dečiji dodatak obavljaju se upravno-pravni poslovi utvrđivanja prava na dečiji dodatak po zahtevu stranaka i po službenoj dužnosti u prvom stepenu; kompletiranje, priprema i dostava predmeta drugostepenom organu radi rešavanja po žalbama; administrativno-tehnički poslovi prijema zahteva i podnesaka; formiranje dosijea korisnika; praćenje kretanja predmeta, arhiviranje i ekspedicija rešenja i zaključaka; rad po primedbama vezanim za isplatu dečijeg dodatka i dostava istih nadležnom Ministarstvu; formiranje predmeta rešenja korisnika i dostava istih računskom centru Ministarstva na obradu i isplatu; obavljanje poslova administratora sistema; izrada izveštaja za potrebe Ministarstva.

U okviru odseka je Grupa za kancelarijske poslove u kojoj se obavljaju poslovi administrativno-tehničke prirode; prijem zahteva i podnesaka i formiranje dosijea korisnika; praćenje kretanja predmeta, ekspedicija rešenja i arhiviranje dokumentacije.

Odsek za boračko-invalidsku zaštitu

U odseku za boračko-invalidsku zaštitu obavlja prijem zahteva i formiranje predmeta korisnika boračko-invalidske zaštite; upravno-pravne poslove osnovnog svojstva invalida i dopunskih prava; izradu nacrt rešenja i dostavljanje predmeta Ministarstvu na reviziju; rad sa prvostepenom lekarskom komisijom za 36 opština u Republici; obračun i isplata svih prava u

oblasti boračko-invalidske zaštite; finansijsko-knjigovodstveni poslovi; koordinacija isplate sa Poštanskom štedionicom i razmena podataka; koordinacija i učestvovanje u radu boračko-invalidskih organizacija u gradu.

Odsek za socijalnu zaštitu

U odseku za socijalnu zaštitu obavljaju se upravno-pravni poslovi donošenja rešenja o pravima iz oblasti socijalne zaštite; praćenje rada i poslovanja, evidentiranje i sagledavanje rada ustanova socijalne zaštite i humanitarnih organizacija; upravno-pravni nadzor nad zakonitošću rada i akata ustanova socijalne zaštite i humanitarnih organizacija; prijem i kontrola zahteva i finansijske dokumentacije indirektnih budžetskih korisnika i obrada i praćenje realizacije podnetih zahteva; prijem i kontrola godišnjih izveštaja i programa rada ustanova socijalne zaštite i dostavljanje istih na razmatranje i saglasnost osnivaču; upućivanje korisnika jednokratne novčane pomoći na dobrovoljno radno angažovanje; evidentiranje i zbrinjavanje izbeglih, i interno raseljenih lica; obavljanje stručnih i administrativnih poslova za Komesarijat za izbeglice Republike Srbije; praćenje i primena propisa koji regulišu oblast socijalne zaštite.

U okviru odseka je Grupa za poslove praćenja rada organizacija i udruženja osoba sa invaliditetom, u kojoj se obavljaju poslovi praćenja rada i sprovođenja programskih aktivnosti udruženja i organizacija osoba sa invaliditetom koje se finansiraju iz sredstava budžeta grada.

Odsek za primarnu zdravstvenu zaštitu

U odseku za primarnu zdravstvenu zaštitu obavljaju se priprema za zaključivanje ugovora i zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama; priprema akata za odobravanje sredstava za investiciono održavanje zdravstvenih ustanova primarnog nivoa i nabavku opreme; priprema obrazaca za plaćanje i dostava istih nadležnoj upravi; praćenje realizacije i namenskog korišćenja prenetih sredstava; koordinacija između ustanova primarne zdravstvene zaštite i nadležnih organa grada; saradnja sa nadležnim ministarstvom; izrada analiza, izveštaja i informacija iz oblasti primarne zdravstvene zaštite.

- *Uprava za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport*

Uprava ima pet odseka i dve grupe.

1. Odsek za obrazovanje
 - Grupa za ustanove u oblasti vaspitanja i obrazovanja
2. Odsek za prosvetnu inspekciju
3. Odsek za kulturu
4. Odsek za sport

5. Odsek za omladinu
- Grupa za prevenciju bolesti zavisnosti.

Pored poslova vezanih za funkcionisanje javnih službi, Uprava obavlja i sledeće poslove:

Overa obrazaca za studentske kredite i smeštaj u domove učenika i studenata;

Poslove podsticaja razvoja talentovanih učenika i studenata (stipendije, nagrađivanje, pomoći...);

Poslove vezane za objavljivanje javnog oglasa za projekte u kulturi;

Poslove vezane za objavljivanje javnog oglasa za projekte koji promovišu unapređenje kvaliteta života mladih.

U 2008. godini na nivou opštine/grada ostvareni su sledeći

- ukupni prihodi: 5.326.052.831

- ukupni rashodi: 5.089.235.652

- suficit: 236.817.179

Procenat određenih budžetskih izdvajanja u odnosu na ceo budžet za 2008. za:

- **socijalnu zaštitu dece: 1.56%** (79.345.714 dinara izdvajanja prepoznata kao direktno usmerena ka deci)

- **obrazovanje, kulturu, omladinu i sport: 0.60%** (30.837.617 dinara direktno usmerenih izdvajanja)

Napomena: Za obrazovanje je u 2008. godini po završnom računu izdvojeno ukupno 891.796.304 dinara. (predškolsko, osnovnoškolsko, srednje). Za usluge sporta i rekreacije potrošeno je **300,046,534 dinara. Kultura (funkcija 820) je finansirana sa ukupno 412,270,180 dinara.**

Napomene:

1. Kod nekih *aproprijacija* u okviru Uprave za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu

nije moguće razgraničiti koliki deo sredstava se izdvaja za decu. Stoga iznosi predstavljeni u okviru tih *aproprijacija* nisu uzimani u obzir

2. Izdvajanja za decu koja se odnose na obrazovanje sagledavaju se zajedno sa onima koje se odnose na kulturu, omladinu i sport, jer je korisnik Uprava za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport. Ovde je stoga bilo nemoguće odvojiti davanja za decu od davanja za mlade, jer su zbirno računata.

3. posebne napomene vezane za određene *aproprijacije*¹³

Uprava za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu:

¹³ Videti u priloženoj tabelarnoj analizi budžeta za 2008. godinu.

- *funkcija 020 Starost, ekonomska klasifikacija 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta: postoji apropijacija Finansiranje pripremanja hrane za decu ometenu u razvoju i stara lica u iznosu od 2.500.000 din. Kod ove apropijacije nije moguće izdvojiti deo davanja koji je direktno usmeren deci, ali smo ceo ovaj iznos računali kao davanje za decu.*

- *Funkcija 040- Porodica i deca, ekonomska klasifikacija 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta: postoji apropijacija Besplatni obrok (Narodna kuhinja) iz koje se finansira Centar za socijalni rad i ustanova Pčelica u iznosu od 49.200.000 gde takođe nije moguće izdvojiti deo koji je direktno usmeren deci. Ovaj iznos nismo uračunali u davanja za decu.*

- *Funkcija 040- Porodica i deca, ekonomska klasifikacija 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta: postoji apropijacija Privremeni smeštaj u prihvatilišta i prihvatne stanice, Centar za socijalni rad i ustanove socijalne zaštite u iznosu od 4.699.249 gde takođe nije moguće izdvojiti deo koji je direktno usmeren deci. Ni ovaj iznos nismo uračunali u sumarna davanja za decu. **Korisnika privremenog smeštaja: 98. Korisnika u prihvatilištima za žrve nasilja: 60.***

- *Funkcija 090 - Socijalna zaštita Mara, iznos apropijacije je 37.334.005 i odnosi se na različite vrste troškova (plate, dodaci i naknade zaposlenih, usluge po ugovoru i specijalizovane usluge, materijal, mašine i oprema itd.) koji predstavljaju posredna izdvajanja za decu.*

- *Kao direktna davanja deci računali smo izdvajanja u okviru apropijacije Specijalizovane usluge koja se odnosi na Komisiju za pregled dece sa smetnjama u razvoju.*

Uprava za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport:

- *funkcija 911- Predškolsko obrazovanje- ukupno 419.541.799: izuzev dela specijalizovanih usluga koje se odnose na festival za decu Zlatna pčelica (koje smo prepoznali kao neposredna izdvajanja za decu u iznosu 448.413) postoje i ostala izdvajanja u vidu plata... zaposlenih i socijalnih doprinosa koje smo tretirali kao posredna izdvajanja za decu.*

- *Funkcija 912 Osnovno obrazovanje (268.713.579) ekonomska klasifikacija 463 - Transferi ostalim nivoima vlasti tekući rashodi, popravke i održavanje zgrada i opreme, koju smo takođe tretirali kao posredno davanje i nismo uračunali u iznos davanja za decu. Iznos ove apropijacije nismo tretirali kao izdvajanja za decu.*

- *Funkcija 920 Srednje obrazovanje, ekonomska klasifikacija 463 - Transferi ostalim nivoima vlasti u iznosu od 135.673.899, apropijacija je tretirana kao posredno davanje za decu i nije uračunata u sumarni iznos davanja za decu.*

- *Funkcija 960 Pomoćne usluge u obrazovanju (35.871.292) ovde smo kao neposredno izdvajanje za decu tretirali izdvajanja u okviru ekonomske klasifikacije 424 Specijalizovane usluge, za festival dečije muzike Majska pesma (555.461) i ekonomske klasifikacije 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta, za Regresiranje troškova*

- boravka dece u dečijem odmaralištu Divljana (4.721.000). Ostatak davanja se odnosi na: plate... zaposlenih, kao i zgrade i građevinske objekte.

- U okviru funkcije 980 Obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, samo smo izdvajanja za decu koja se odnose na plate, dodatke i naknade zaposlenih prepoznali kao posredna davanja za decu.

Postoje određene apropijacije, kao što je 481 Dotacije nevladinim organizacijama, za koje nije moguće utvrditi njihovu raspodelu indirektnim korisnicima niti kriterijume na osnovu kojih je ta raspodela vršena.

Odluke lokalnih vlasti grada Niša koje definišu usluge i prava za decu i porodicu

broj korisnika prava i usluga koje se finansiraju iz budžeta

U oblasti **društvene brige o deci** na nivou grada Niša doneto je nekoliko odluka:

- Odluka o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci ("Službeni list grada Niša" br. 29/1998.)
- Odluka o izmeni i dopuni Odluke o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada ("Službeni list grada Niša" br. 1/2000.)
- Odluka o dopuni Odluke o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.66/2003);
- Pravilnik o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.14/1999)
- Pravilnik o izmeni Pravilnika o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša ("Službeni list grada Niša" br. 50/2004);
- Odluka o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša (prečišćen tekst "Službeni list grada Niš" br.52/2005),
- Odluka o izmeni Odluke o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.101/2005),
- Odluka o dopunama Odluke o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.61/2007),
- Odluka o izmenama Odluke o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.92/2007);
- Odluka o parlamentu dece i mladih ("Službeni list grada Niša" br.42/2003);
- Odluka o mreži dečjih vrtića na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.15/2006);
- Odluka o mreži osnovnih škola na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br. 58/2006);
- Odluka o pristupanju izradi Lokalnog plana akcije za decu grada Niša LPA ("Službeni list grada Niša" br.117/2008).

Odluke na lokalnom nivou koje pripadaju oblasti **socijalne zaštite dece su:**

- Odluka o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.9/2008)
- Odluka o izmenama i dopunama Odluke o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.18/2009);
- Odluka o osnivanju prihvatilišta za žrtve nasilja ("Službeni list grada Niša" br.77/2007).

Pored pomenutih odluka, od značaja je i Rešenje Skupštine grada o davanju saglasnosti na Odluke o cenama prevoza i finansiranju funkcije prevoza putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju na teritoriji grada Niša („Službeni list grada Niša“ br.90/2008).

Ovim rešenjem daje saglasnost na odluke Upravnih odbora preduzeća koja obavljaju usluge javnog prevoza na teritoriji grada Niša. U pitanju su odluke kojima se utvrđuju popusti na cenu mesečnih karata za prevoz i koje predviđaju, pored ostalog, da se mesečna karta sa popustom za prevoz dodeljuje za prevoz đaka osnovnih škola koji imaju prebivalište na teritoriji grada Niša i prevoz redovnih učenika srednjih škola. Takođe, predviđeno je da pravo na besplatnu vožnju, bez izdate legitimacije, imaju određene kategorije korisnika, među kojima su: deca do sedam godina starosti, svako treće, četvrto i naredno dete u porodici, dupli blizanci, trojke i četvorke, koji stiču pravo na besplatan prevoz od sedme godine do punoletstva na osnovu zahteva nadležnoj upravi.

Odluka o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci (u daljem tekstu Odluka¹⁴) i Pravilnik o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša (u daljem tekstu Pravilnik¹⁵) utvrđuju da su **prava u oblasti društvene brige o deci, čiji su nosioci roditelji, usvojioci i staraoci deteta: prava dece da u skladu sa svojim razvojnim potrebama koriste neki od oblika društvene brige o deci i prava roditelja na pomoć u podizanju i vaspitanju dece smeštajem u organizovane oblike društvene brige o deci.**

U Odluci (čl.3) i Pravilniku (čl.2) navedeni su sledeći **oblici društvene brige o deci** koji se finansiraju iz budžeta Skupštine grada:

- **Celodnevni boravak** u trajanju od 10 sati dnevno; pravo na ovu uslugu imaju deca predškolskog uzrasta, od 1-7 godina, čija su oba roditelja zaposlena; deca čija su oba ili jedan roditelj na evidenciji nezaposlenih lica; deca čiji je jedan roditelj zaposlen, a drugi se nalazi na odsluženju vojnog roka, redovan je student ili se nalazi na izdržavanju kazne zatvora; zaposlenog samohranog roditelja; palih boraca i ratnih vojnih invalida; deca čija su oba roditelja studenti; deca lišena roditeljskog staranja; deca korisnika materijalnog obezbeđenja porodice (čl.6 Odluke i čl. 3 Pravilnika);

14 Službeni list grada Niša br. 29/1998.

15 Službeni list grada Niša br.14/1999.

- **Poludnevni boravak** u trajanju od 3 ili 5 sati dnevno u godini pred polazak u školu; pravo na ovu uslugu imaju sva deca uzrasta 6-7 godina u cilju pripreme za polazak u školu (čl.7 i 8 Odluke i čl. 4 Pravilnika);
- **Boravak dece osnovnoškolskog uzrasta do 10 godina starosti organizovan u cilju zbrinjavanja dece u slobodno vreme dok su roditelji na poslu, uz obezbeđenu użinu** (čl. 9 Odluke i čl. 5. Pravilnika); pravo na ovu uslugu imaju deca: zaposlenih roditelja, samohranih roditelja, palih boraca i ratnih vojnih invalida, lišena roditeljskog staranja, zaposlenih roditelja korisnika prava na materijalno obezbeđenje (čl.10 Odluke);
- **Użina** za decu osnovnoškolskog uzrasta (čl.11 Odluke, čl. 6 Pravilnika);
- **Odmor i rekreacija** dece uzrasta do 15 godina starosti u dečjem odmaralištu, za koje se, jedanput godišnje u trajanju od 10 dana, organizuje boravak u prirodi, obrazovni rad, zdravstvena zaštita, rekreacija, klimatski oporavak (čl.12 odluke i čl. 7 Pravilnika).

Regresiranje troškova oblika društvene brige o deci vrši se na osnovu zakona i Odluke Skupštine grada Niša, a prema regresnoj skali koja je predviđena Pravilnikom (čl.14 Pravilnika i čl. 1 Pravilnika o izmeni Pravilnika o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša):

<i>Ukupni mesečni prihod po članu porodičnog domaćinstva u odnosu na objavljenu mesečnu zaradu u privredi grada</i>	<i>Učešće korisnika u ceni usluga</i>	<i>Učešće budžeta Grada Niša</i>
do 30%	18,75%	81,25%
30-35%	25%	75%
35-45%	30%	70%
45-55%	35%	65%
55-80%	45%	55%
80 – 100%	50%	50%
100 -140%	70%	30%
140-150%	90%	10%
preko 150%	100%	bez učešća budžeta

Ukupni prihodi porodičnog domaćinstva ostvareni u kvartalu koji prethodi danu podnošenja zahteva od uticaja su na ostvarenje prava na regresiranje . Iz budžeta grada Niša i budžeta Republike finansiraju se svi troškovi boravka dece po vaspitnoj grupi, osim użine koju plaćaju roditelji (ukoliko nije ostvareno pravo na besplatnu użinu). Odmor i rekreacija dece do 15 godina finansira se iz budžeta grada u iznosu od 50% od ekonomske cene po detetu.

Prava na novčanu i materijalnu pomoć porodici sa decom, nosioci prava i uslovi i način ostvarivanja ovih prava utvrđeni su:

- Odlukom o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša (prečišćen tekst,"Službeni list grada Niš" br.52/2005),
- Odlukom o izmeni Odluke o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.101/2005),
- Odlukom o dopunama Odluke o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša ("Službeni list grada Niša" br.61/2007),
- Odlukom o izmenama Odluke o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša("Službeni list grada Niša" br.92/2007).

Prava na novčanu i materijalnu pomoć su:

- pravo na jednokratnu novčanu pomoć za prvorodeno dete;
- pravo na novčanu pomoć za duple blizance, trojke i četvorke;
- pravo na paket za novorođenče, koji sadrži neophodnu opremu za novorođenče u vrednosti od 30% od prosečne mesečne zarade bez poreza i doprinosa, isplaćene u gradu Nišu, za prethodni mesec na dan pokretanja javne nabavke;
- pravo na jednokratnu novčanu pomoć prvorodnom detetu;
- pravo na besplatno korišćenje usluga u ustanovama za decu i
- paket za đake prvake.

Pravo na besplatno korišćenje usluga u ustanovama za decu obuhvata tri usluge:

- celodnevni boravak u predškolskoj ustanovi u trajanju od 11 sati dnevno;
- produženi boravak za decu osnovnoškolskog uzrasta do 10 godina starosti i
- nastava u prirodi za decu uzrasta do 15 godina starosti:

Mogućnost besplatnog korišćenja navedenih usluga imaju: treće i četvrto dete iz porodice sa troje odnosno četvoro dece; dupli blizanci, trojke i četvorke; dece palih boraca i ratnih vojnih invalida; deca lišena roditeljskog staranja.¹⁸

Paket za đake prvake, koji sadrži neophodan školski pribor u vrednosti do 5% od prosečne mesečne zarade bez poreza i doprinosa isplaćene u gradu Nišu za prethodni mesec, pripada svakom detetu sa prebivalištem odnosno boravištem na teritoriji grada Niša, koje prvi put upisuje prvi razred osnovne

¹⁸ Na osnovu ove Odluke sužen je krug korisnika navedenih usluga jer je prestala da važi odredba čl. 14 Odluke o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša i odredba čl. 10 Pravilnika o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša, kojima je bilo predviđeno da pravo na besplatno korišćenje svih oblika društvene brige o deci imaju: treće i četvrto dete iz porodice sa troje, odnosno četvoro dece; deca palih boraca i ratnih vojnih invalida; deca izbeglica smeštena u ustanovi "Pčelica"; deca lišena roditeljskog staranja; deca za koju Centar za socijalni rad utvrdi da je neophodan smeštaj u predškolsku ustanovu, deca rođena kao dupli blizanci, trojke i četvorke; pravo na besplatno korišćenje użine za decu osnovnoškolskog uzrasta imaju i učenici Škole za osnovno i srednje obrazovanje "14.oktobar" u Nišu.

škole i pohađa osnovnu školu na teritoriji grada Niša.

*Odluka o parlamentu dece i mladih*¹⁹ predviđa formiranje Parlamenta dece i mladih kao dvodomog predstavničkog organa učenika srednjih i osnovnih škola.

U čl.5 Odluke određeno je da se sredstva za realizaciju projekata Parlamenta dece i mladih obezbeđuju iz donacija i budžeta grada.

*Odlukom o mreži dečjih vrtića na teritoriji grada Niša*²⁰ utvrđen je broj i prostorni raspored vrtića na teritoriji grada Niša.

*Odlukom o mreži osnovnih škola na teritoriji grada Niša*²¹ utvrđuje se broj i prostorni raspored osnovnih škola, škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju, škole za osnovno muzičko obrazovanje i škole za osnovno obrazovanje odraslih na teritoriji grada Niša.

U *Odluci o pristupanju izradi Lokalnog plana akcije za decu grada Niša (LPA)*²² definisano je da grad Niš pristupa izradi ovog plana za period 2009-2015. godine i da je Gradonačelnik grada Niša ovlašćen da obrazuje stručno radno telo Multisektorski savet za izradu Lokalnog plana. Praćenje izrade plana i preduzimanje potrebnih aktivnosti u procesu pripreme izrade LPA i njegove realizacije u nadležnosti je uprave za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu i Uprave za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport. Izrada lokalnih planova akcije za decu ima za cilj utvrđivanje strateških ciljeva i definisanje prioriteta, ostvarljivih i merljivih aktivnosti koje treba da dovedu do poboljšanja položaja dece na nivou opštine i grada.

Prava u oblasti socijalne zaštite, uslovi i način njihovog ostvarivanja, definisani su *Odlukom o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji grada Niša*²³. Prava iz ove Odluke mogu da ostvare lica koja imaju prebivalište na teritoriji grada Niša, a samo izuzetno i izbeglice, interno raseljena lica sa teritorije Kosova i Metohije koji imaju boravište na teritoriji grada Niša kao i deca i omladina koja imaju prebivalište i u opštinama Nišavskog okruga.

Sredstva za ostvarivanje svih prava koje ova Odluka garantuje su predviđena i obezbeđuju se iz budžeta grada.

Prava utvrđena ovom Odlukom su:

- Pomoć u kući, broj dece-korisnika: 0
- Dnevni boravak,
- Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu,

19 Službeni list grada Niša br.42/2003

20 Službeni list grada Niša br.15/2006

21 Službeni list grada Niša br. 58/2006

22 Službeni list grada Niša br.117/2008

23 Službeni list grada Niša” br.9/2008

- Jednokratne pomoći,
- Smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu,
- Besplatan obrok i užina za decu,
- Oslobođanje od plaćanja komunalnih usluga, **1429 porodica su korisnici ovog prava (od toga 163 korisnici materijalnog obezbeđenja).**
- Troškovi sahrane.

Posebni oblici socijalne zaštite su:

- Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima,
- Privremeno stanovanje,
- Naknada troškova za vantelesnu oplodnju.

Sledeća prava i posebne oblike socijalne zaštite mogu ostvarivati, direktno ili posredstvom svojih porodica, deca:

- **Pravo na dnevni boravak** ima dete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju obolelo od autizma, sa poremećajima u društvenom ponašanju koje ima pravo na smeštaj u ustanovu ili drugu porodicu ako je u zavisnosti od stepena i vrste ometenosti, mogućnosti i potreba ovih lica i drugih razloga, ovakav oblik zaštite najcelishodniji. Celodnevno zbrinjavanje, ishrana i zdravstvena zaštita dece, omladine i odraslih lica mentalno ometenih u razvoju, organizuje se u dnevnom boravku kroz vaspitno-obrazovni rad u cilju sticanja novih znanja i radnih sposobnosti.

Usluge dnevnog boravka se svim korisnicima pružaju besplatno. Delatnost Ustanove (smeštaj, ishrana, zdravstvena zaštita, vaspitno-obrazovni rad i radni tretman) finansira se iz budžeta grada Niša. Troškove prevoza u gradskom i prigradskom saobraćaju za decu i omladinu ometenu u razvoju, koja koriste pravo na smeštaj i njihovih pratioca, snosi grad Niš u visini stvarnih troškova prevoza.

Broj korisnika usluga davnog boravka: u 2008. godini, ukupno 62, od čega 60. ometene u mentalnom razvoju i dvoje sa poremećajima u ponašanju.

- **Pravo na opremu korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu** ima dete koje se upućuje u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu, pošto tu opremu ne može samo da obezbedi niti mu je mogu obezbediti srodnici koji su dužni da učestvuju u njegovom izdržavanju. Oprema za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu obuhvata nabavku odeće i obuće, naknadu troškova za prevoz korisnika do ustanove, odnosno porodice, u koju se smešta. O ovom pravu odlučuje rešenjem Centar za socijalni rad.

Broj dece korisnika smeštaja u ustanovi socijalne zaštite: 20, u prihvatilištu 25..

Ukupan broj dece i omladine smeštene na smeštaju u hraniteljskoj porodici: 141

Deca i omladina korisnici prava za smeštaj u drugu porodicu: 24
Mladi bez roditeljskog staranja koji napuštaju zaštitu i u 2008. su bili korisnici usluge pod nazivom „Stanovanje uz podršku” ili alternativnim nazivom „Kuća na pola puta”: 4.

Ostalo (dom, internat i dr.): 14.

UKUPNO DECE BEZ RODITELJSKOG STARANJA U SVIM NAVEDENIM VIDOVI MA SMEŠTAJA: 224

Napomena: Deca i omladina pod starateljstvom: 160, pod privremenim starateljstvom: 40.

Broj postupaka za ograničenje prava deteta na održavanje ličnih odnosa sa roditeljem koje je pokrenuo organ starateljstva: ukupno 3 dece, jedno žrtva nasilja i dvoje iz porodica sa poremećenim odnosima.

Broj nalaza i mišljenja koje je Centar za socijalni rad dostavio sudu povodom odlučivanja o pravu deteta na održavanje ličnih odnosa sa roditeljem (pokretač postupka neko drugi - drugi roditelj, srodnik, javni tužilac, itd.): 193.

Materijalno je obezbeđeno 1944 dece.

▪ **Pravo na jednokratne pomoći** imaju lica i porodice koje se nalaze u stanju trenutne izuzetno teške situacije, nastale npr. elementarnom nepogodom, nemogućnosti zadovoljavanja osnovnih životnih potreba (nabavka neophodnih stvari za domaćinstvo, namirnica, ogreva, udžbenika i školskog pribora za decu, zimnice i neophodne garderobe, lekova), postpenalna zaštita, prihvata po prestanku smeštaja i u drugim situacijama prema proceni Centra za socijalni rad.

Izuzetno, pravo na uvećanu jednokratnu novčanu pomoć imaju:

- porodica kojoj je u požaru, poplavi, zemljotresu, ili u drugim nepogodama potpuno ili znatno oštećen stan koji koriste po osnovu vlasništva ili po osnovu zakupa - u iznosu od dve do pet prosečnih neto zarada isplaćenu u gradu Nišu u prethodnom mesecu;
- porodica u kojoj je nesrećnim slučajem nastupila smrt jednog ili više članova porodice, a čiji prihod u prethodna tri meseca u odnosu na mesec podnošenja zahteva ne prelazi četiri prosečne neto zarade isplaćene u gradu Nišu u prethodnom mesecu - u iznosu od jedne do tri prosečne neto zarade isplaćene u gradu Nišu u prethodnom mesecu;
- porodice u kojima je član porodice oboleo od teške bolesti (maligna obolenja, šećerna bolest, hemofilija, duševna bolest i poremećaji, progresivna nervno-mišićna obolenja, cerebralna paraliza, multiple skleroza, reumatska groznica, koronarne i cerebrovaskularne bolesti, sistemske autoimune bolesti, hronične bubrežne insuficijencije i cistične fibroze), a čiji prihod u prethodna tri meseca u odnosu na mesec podnošenja zahteva ne prelazi četiri prosečne neto zarade u gradu Nišu u

- u prethodnom mesecu - u iznosu od jedne do pet prosečnih neto zarada isplaćenih u gradu Nišu u prethodnom mesecu, pod uslovom da oboleli član porodice nije stekao svojstvo osiguranog lica, odnosno da troškovi njegovog lečenja ne padaju na teret sredstava obaveznog osiguranja ili da porodica nema sredstava za pojačanu negu;
- deca bez roditeljskog staranja koja su na evidenciji Centra za socijalni rad, za nabavku školskog pribora i udžbenika, troškove ekskurzije i rekreativne nastave - u iznosu od 50% prosečne neto zarade isplaćene u gradu Nišu u prethodnom mesecu.

Broj porodica kojima je u toku 2008. godine jednom ili više puta dodeljena jednokratna novčana pomoć: 2261 (446 porodica koje su korisnici materijalnog bezbedenja i 1815 koje nisu). To uključuje 158 dece bez roditeljskog staranja.

Broj porodica kojima je opština dodelila novčanu pomoć direktno u toku 2008. godine: 400 (66 porodica koje su korisnici materijalnog bezbedenja i 334 koje nisu).

Jednokratna pomoć u obezbeđivanju potrebnih stvari daje se, na osnovu rešenja Centra za socijalni rad, u životnim namirnicama, sredstvima za higijenu i odevnim predmetima pojedincu ili porodici koji su ostvarili pravo na materijalno obezbeđenje, u količinama srazmerno broju članova domaćinstva.

Broj dece i omladine korisnika dodatka za pomoć i negu: 156.

Broj dece i omladine korisnika uvećanog dodatka za pomoć i negu: 19

▪ **Pravo na smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu** imaju lica koja su iznenada ostala bez smeštaja ili iz drugih razloga moraju da budu zbrinuta van svoje porodice. To je vid privremenog zbrinjavanja lica, gde se pružaju usluge smeštaja (ishrane i prenoćišta), održavanja lične higijene, zdravstvena zaštita, savetodavno - terapijske usluge i drugo. Ovo pravo mogu da realizuju deca bez adekvatnog roditeljskog staranja, deca sa poremećajem u ponašanju, deca i žene žrtve nasilja kao i žrtve porodičnog nasilja.

Broj dece i omladine na privremenom smeštaju u prihvatilištu u 2008. godini: 98.

Broj porodica sa detektovanim problemom unutarporodičnog nasilja u 2008.: 39, samo deca su žrtve u 17, a u 19 ona i bračni partner.

- **Pravo na besplatan obrok i užinu za decu** imaju pojedinac ili porodica iz kategorije najugroženijih građana Niša koji nisu u mogućnosti da samostalno zadovolje osnovne životne potrebe i koji imaju prihode do iznosa minimalnog nivoa socijalne sigurnosti. Pravo na besplatnu užinu kao dopunski obrok imaju treće i četvrto dete iz porodica sa troje/ četvoro dece, deca palih boraca i ratnih vojnih invalida, deca lišena roditeljskog

roditeljskog staranja, deca koja pohađaju specijalnu školu i deca čiji su roditelji korisnici materijalnog obezbeđenja.

Ukupno korisnika besplatnog obroka u Narodnoj kuhinji: 2701 (od toga korisnika materijalnog obezbeđenja: 554).

- **Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima** je poseban oblik socijalne zaštite, koji se organizuje na području grada Niša, u objektima predviđenim posebnim aktom. U objekte socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima smeštaju se, pored starih lica i mlađih punoletnih lica bez oba roditelja, koji su na redovnom školovanju: samohrani roditelji sa decom (jedan od roditelja koji se sam stara o maloletnoj deci, ili mlađoj punoletnoj deci koja su na redovnom školovanju, a drugi roditelj je umro ili proglašen za umrlog, ili je nepoznat) kao i ostale kategorije posebno ugroženih porodica (porodice sa radno nesposobnim ili smanjeno radno sposobnim hraniteljem ili jednim od članova porodice, usled invalidnosti ili težeg hroničnog oboljenja).

Korisnika: 4.

- **Privremeno stanovanje** kao uslugu mogu koristiti deca i omladina bez roditeljskog staranja, kojima je po osnovu Zakona prestao smeštaj u ustanovama socijalne zaštite, odnosno hraniteljskoj porodici, prevashodno sa prebivalištem na teritoriji grada Niša, a zatim i iz drugih opština u Nišavskom okrugu. Privremeno stanovanje, prema tekstu Odluke, ostvaruje se u trajanju do jedne godine. Iz budžeta grada Niša finansiraju se troškovi stanovanja (režijski troškovi) i troškovi investicionog održavanja stana.

Korpusu odluka o pravima u oblasti socijalne zaštite dece treba dodati i *Odluku o osnivanju prihvatilišta za žrtve nasilja*. U ovoj Odluci se predviđa da Skupština grada Niša, u cilju zbrinjavanja žrtava nasilja, obezbeđivanja bezbednog smeštaja, ishrane i higijenskih potreba, organizovanja psihološke i pravne pomoći, bračnog i predbračnog savetovaništa, pružanja socijalne, advokatske i medicinske pomoći, kao i posredovanja kod nadležnih institucija, osniva Ustanovu „Prihvatilište za žrtve nasilja“.

Relevantna lokalna strateška dokumenta za decu

Koji su relevantni strateški dokumenti:

- Lokalni akcioni plan za decu (u izradi),
- Strategija razvoja grada Niša

24 Službeni list grada Niša br.77/2007

25 Na osnovu člana 37 Statuta grada Niša ("Službeni list grada Niša", broj 88/2008), Skupština grada Niša, na sednici od 18. decembra 2008. godine, donela je Odluku o pristupanju izradi lokalnog plana akcije za decu grada Niša (LPA)

Naziv strateškog dokumenta
LOKALNI PLAN AKCIJE ZA DECU za period od 2010. do 2015. godine
Kada je usvojena strategija/plan
Skupština Grada Niša, na sednici od 18. decembra 2008. godine, donela je Odluku o pristupanju izradi lokalnog plana akcije za decu grada Niša (LPA)
Koje relevantne oblasti za decu pokriva
obrazovanje, socijalna i zdravstvena zaštita, kultura, sport, zaštita dece od nasilja, zanemarivanja i zlostavljanja, unapređenje položaja dece sa teškoćama u razvoju i dece bez roditeljskog staranja
Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom
U odluci nije navedeno.
Ko su nosioci aktivnosti za decu
Po navedenoj odluci gradonačelnik grada Niša se obavezuje da obrazuje stručno radno telo - Multisektorski savet za izradu Lokalnog plana akcije za decu grada Niša. Uprava za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu i Uprava za obrazovanje, kulturu, omladinu i sport, pratiće preduzimati potrebne aktivnosti u procesu pripreme izrade LPA i njegove realizacije.
Iz kojih se izvora planira finansiranje aktivnosti za decu
U odluci nije navedeno.

Naziv strateškog dokumenta
Strategija razvoja grada Niša
Kada je usvojena strategija/plan
3. decembra 2007. godine ²⁶
Koje relevantne oblasti za decu pokriva
1. socijalna zaštita 2. zdravstvena zaštita 3. kultura 4. obrazovanje 5. sport
Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom
1. Centar za socijalni rad započeo je niz inovativnih programa koji poslove socijalnog rada iznose iz mahom zatvorenih institucija i u socijalni rad uključuju udruženja, porodice i pojedince u zajednici. Neki od tih

26 Na osnovu člana 18 i 30 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 9/2002, 33/2004, 135/2004 i 62/2006-dr. zakon) i člana 34 Statuta grada Niša ("Službeni list grada Niša", broj 26/2002 i 92/2004), Skupština grada Niša, na sednici je navedenog dana donela Odluku o usvajanju strategije razvoja grada Niša.

programa su: Prevencija nasilja u porodici; Prihvatište za žene i decu žrtve nasilja; Smeštaj dece u hraniteljske porodice, Projekat sa diverzionim šemama (namenjen deci koja su došla u sukob sa zakonom). Socijalni projekti koji se odnose i na decu a koji su u toku su sledeći: izgradnja stanova za invalide, stanovanje za osobe sa invaliditetom; otkup napuštenih seoskih domaćinstava za izbeglice iz kolektivnih centara; socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima; stanovanje i integracija izbeglica i dr. Programi koji se sprovode na polju jačanja socijalne zaštite su: Community Reconstruction through Democratic Action i Jačanje kapaciteta mladih za delovanje u lokalnoj zajednici.

3. Najznačajnija gradska kulturna manifestacija je Majska pesma (festival dečje muzike). U Nišu je u toku program zaštite kulturnog nasleđa i verskih objekata; rekonstrukcija, uređenje, održavanje memorijalnih centara i arheoloških nalazišta (Tvrđava, Logor Crveni krst, Čegar, Medijana), kao i izgradnja, dogradnja i rekonstrukcija objekata kulture (Biblioteka, Simfonijski orkestar, Sinagoga, Zgrada NKC, Letnja pozornica).

4. Osim formalnog obrazovanja, u gradu su na raspolaganju i brojne, raznovrsne forme obrazovanja koje nude privatne firme (jezici, kompjuteri), nevladine organizacije (komunikacija, participacija, upravljanje projektima) i različiti projekti (upravljanje preduzećem, poslovanje, upravljanje seoskim gazdinstvima i sl.)

Ko su nosioci aktivnosti za decu

1. javne institucije i nekoliko privatnih dečjih vrtića.

Ustanove socijalne zaštite su: Centar za socijalni rad, Predškolska ustanova «Pčelica», Ustanova za dnevni boravak dece ometene u razvoju, Dom za decu bez roditeljskog staranja «Duško Radović», Dom za slušno oštećenu decu, Dom za vaspitanje omladine.

Glavna ustanova u ovoj oblasti je Centar za socijalni rad. Funkcionalna veza između Centra za socijalni rad i lokalne samouprave je nejak a i nestalna. Osnovne funkcije ove ustanove su: neposredno ostvarivanje socijalne zaštite, ostvarivanje funkcije starateljstva, praćenje i proučavanje socijalnih potreba i problema, prevencija, planiranje i programiranje socijalne zaštite, koordiniranje aktivnosti u ovoj oblasti.

2. Na području grada Niša, organizacionom šemom i prema Uredbi o Planu mreže zdravstvenih ustanova, zdravstvenu zaštitu pruža 13 zdravstvenih ustanova u državnom vlasništvu. Institut za javno zdravlje u Nišu obavlja zdravstvenu delatnost na sva tri nivoa zdravstvene zaštite, kao i Zavod za transfuziju krvi i Zavod za sudsku medicinu.

Institut za javno zdravlje pruža preventivnu zdravstvenu zaštitu iz oblasti socijalne medicine, mikrobiologije, higijene i epidemiologije. Primarnu zdravstvenu zaštitu u gradu Nišu obavljaju ustanove i u državnom i privatnom sektoru. Okosnicu sistema primarne zdravstvene zaštite predstavljaju ustanove u državnom vlasništvu: Dom zdravlja sa mrežom zdravstvenih stanica i ambulanti, Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Zavod za plućne bolesti i tuberkulozu, Stomatološka klinika i Zdravstvena ustanova „Apoteka Niš“

U privatnom sektoru, delatnošću iz domena primarne zdravstvene zaštite bavi se veći broj privatnih ordinacija, poliklinika, stomatoloških ordinacija i privatnih apoteka.

3. Kulturne delatnosti u Nišu odvijaju se uglavnom u institucijama kulture čiji je osnivač grad: Narodno pozorište, Pozorište lutaka, Niški kulturni centar, Niški simfonijski orkestar, Galerija savremene likovne umetnosti, Narodna biblioteka, Narodni muzej, Istorijski arhiv, Zavod za spomenika kulture i Dečji kulturni centar. U gradu deluju još i Studentski kulturni centar, Dom omladine, Niš-film, veći broj kulturno-umetničkih društava, umetničkih udruženja, privatnih producenstskih kuća, nevladinih organizacija koje se bave kulturom i neformalnih umetničkih grupa, inostrani kulturni centri.

4. Obrazovnu infrastrukturu Niša čini: 35 osnovnih škola i 19 srednjih škola u javnom vlasništvu. Čitava teritorija grada je dobro pokrivena mrežom osnovnih škola. U gradu ih ima 21, u selima 14 samostalnih škola a u 46 seoskih naselja rade izdvojena odeljenja osnovnih škola sa svih osam (4) ili samo prva četiri razreda (42). U četrnaest naselja nema organizovane nastave. Reč je o naseljima koja su populaciono najviše ugrožena. Osnovne škole u Nišu pohađa oko 24.000 đaka.

Sve srednje škole su smeštene u užem gradskom jezgru. Četiri gimnazije, dve umetničke škole (muzička i škola za likovne tehničare), šest tehničkih škola, ekonomsku, trgovinsku, ugostiteljsko-turističku, pravno-birotehničku, medicinsku, prehrambeno-hemijsku i str. školu pohađa oko 15000 srednjoškolaca.

5. U Nišu, prema evidenciji Centra za razvoj neprofitnog sektora, postoji 61 nevladina organizacija i više desetina udruženja među kojima su i sportska.

Iz kojih se izvora planira finansiranje aktivnosti za decu

Nosioci svih aktivnosti iz navedenih oblasti finansiraju se iz sredstava budžeta grada, posredstvom Uprave za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu i Uprave za omladinu, obrazovanje, kulturu i sport.

3. Danas se 95% sredstava namenjenih kulturi prenosi direktno kulturnim institucijama - javnim preduzećima čiji je osnivač grad. Najveći deo (70-80%) odlazi na plate zaposlenih i održavanje objekata, dok manji deo sredstava odlazi na finansiranje programa. Kulturni akteri koji nisu formalno povezani sa gradskim institucijama (producentske kuće, menadžeri u kulturi, NVO, samostalni umetnici) gotovo da nemaju pristup gradskim fondovima namenjenim kulturi. Kroz Umetnički savet grada mali deo sredstava (3%) namenjen kulturi se sada usmerava ka ovoj grupi kulturnih poslenika. U gradu ne postoji strategija za marketing kulture niti sistematsko prikupljanje sredstava u svrhu razvoja kulture. Institucije kulture gotovo potpuno finansijski zavise od prihoda iz lokalnog budžeta.

Što se planiranih aktivnosti datih u Strategiji razvoja socijalne zaštite tiče, deca mogu biti prepoznata kao korisnici kod pravca 3. Društveni razvoj, kod specifičnih ciljeva: 1.1. Promocija zdravog načina života; 1.4. Mere za unapređenje sistema bezbednosti na osnovu Strategije bezbednosti grada; 1.5. Rešavanje problema stanovanja u skladu sa strategijom stanovanja; 2.1. Promocija podrške razvoju obrazovanja stanovništva; 2.2. Obogaćivanje kulturne ponude; 2.3. Razvoj sporta i fizičke kulture; 3.1. Uređenje prostora za rekreaciju; 3.2. Uređenje i opremanje mesta za susrete i druženje na otvorenom; 3.3. Izgradnja, uređenje i opremanje savremenih zabavnih parkova; 3.4. Formiranje i opremanje društvenih centara; 3.5. Osnivanje i opremanje objekata za zabavu.

Projekti za decu planiranim Strategijom: Niš grad - pravedan grad, naš ključ za bezbednost,

Videti PRILOG tabela br. 1 *Analiza budžeta uprava Nis.*

Analiza pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za 2008. u lokalnim samoupravama

naziv organizacije:	Evrokontakt
mesto:	KRUŠEVAC
budžet:	lokalne Kruševac
samouprave	
oblast:	socijalna zaštita, obrazovanje, kultura i sport
ciljna grupa:	porodica i deca

I OPŠTI PODACI O OPŠTINI

Površina grada Kruševca, koji obuhvata 101 naseljeno mesto ili 54 mesne zajednice, je 854 km². Kruševac je sedište Rasinskog okruga koji čine još opštine: Varvarin, Aleksandrovac, Brus, Trstenik i Čičevac.

Kruševac je grad industrijske tradicije ali se ekonomija ipak ne može oceniti jakom i zdravom s obzirom na to da je nezaposlenost visoka, a orjentisanost ka izvozu prilično niska. Uprkos tome, postoje važni planovi da se poveća prodaja i ostvare nova ulaganja.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku na teritoriji grada Kruševca živi 131.368 stanovnika. Kao i na čitavoj teritoriji Republike Srbije, primetan je pad nataliteta i proces starenja stanovništva. Prethodni period karakteriše i povećana migracija seoskog stanovništva u gradsko područje.

Kada je polna struktura u pitanju, prema popisu stanovništva iz 2002. godine, u neznatno većem procentu ima više žena (51%) nego muškaraca (49%). Identičan procentualni odnos, u korist populacije žena, zabeležen je i popisom stanovništva iz 1991. godine.

Ukupan broj dece, od 0-18 godina je 26.594.

II ORGANIZACIONA STRUKTURA GRADSKE UPRAVE

Pravni okvir opštine Kruševac regulisan je Zakonom o lokalnoj samoupravi i Statutom grada Kruševca. Po ovom Statutu grad Kruševac ima status pravnog lica.

Svi poslovi koji se odnose na grad Kruševac realizuju se preko organa grada. Organi grada jesu Skupština grada, gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava. Preko svojih organa i u skladu sa Ustavno i Zakonom grad realizuje sledeće poslove:

- ☐ Donosi Program razvoja grada
- ☐ Donosi urbanističke planove
- ☐ Donosi budžet kao i završni račun

- Uređuje i obezbeđuje obavljanje i razvoj komunalnih delatnosti
- Donosi programe uređivanja građevinskog zemljišta
- Osniva ustanove i organizacije u oblasti osnovnog obrazovanja, kulture, primarne zdravstvene zaštite, sporta, dečije i socijalne zaštite, turizma i prati obezbeđuje njihovo funkcionisanje

- Obezbeđuje javno informisanje od javnog značaja

Pored navedenih poslova, organi grada Kruševca obavljaju i niz drugih poslova koji su u interesu samog grada Kruševca kao i u interesu građana.

Skupština grada Kruševca donela je:

- Strategiju lokalnog ekonomskog razvoja,
- Strategiju razvoja socijalne politike grada od 2007 do 2012
- Lokalni plan akcije za decu od 2006.do 2011.godine
- Odluku o pravima u socijalnoj zaštiti građana grada Kruševca ,
- Odluku o organizovanju interventnog smeštaja dece i omladine u kriznim situacijama u opštini Kruševac,
- Odluku o organizovanju prihvatne stanice za odrasla i stara lica u opštini Kruševac,
- Odluku o društvenoj brizi o deci.

Ostali institucionalni kapaciteti Grada Kruševca odnose se na mesne zajednice kojih je ukupno 54 - 13 gradskih i 41 seoska. Organ mesne zajednice je savet mesne zajednice, a u MZ sa više naseljenih mesta organi mesne zajednice su i mesni odbori čiji predstavnici čine savet u skladu sa statutom mesne zajednice. Organ mesne zajednice ima od pet do jedanaest članova, a članovi organa biraju se na izborima za organe MZ. Statutom mesne zajednice mogu se predvideti i drugi organi mesne zajednice (režijski odbor, odbor delatnosti). Organi mesnih zajednica obavljaju poslove u skladu sa aktima Skupštine grada i zakonom.

U gradu Kruševcu, kao skupštinska radna tela, postoje saveti i komisije koji se bave problemima obrazovanja, sporta, kulture kao i problemima socijalnog položaja građana, a to su:

- Savet za društvene delatnosti,
- Socijalno ekonomski savet,
- Komisija za socijalno ekonomska pitanja,
- Lokalni savet za zapošljavanje i
- Savet za lokalno- ekonomski razvoj.

Organizaciona struktura od 11.08.2009. godine obuhvata sledeće odseke:

- Odsek za urbanizam i građevinarstvo;
- Odsek za stambeno-komunalne i imovinsko pravne poslove;
- Odsek za društvene delatnosti;
- Odsek za finansije, privredu i ekologiju;
- Odsek za utvrđivanje, naplatu i kontrolu javnih prihoda;
- Odsek za opštu upravu, skupštinske i zajedničke poslove;
- Odsek za inspeksijske poslove.

III STRUKTURA IZDVAJANJA BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZA DECU

U 2008. godini na nivou grada ostvareni su sledeći rezultati:

I ukupni prihodi 1.806.638.909 dinara

II ukupni rashodi 1.776.472.161 dinara

III suficit 30.166.748dinara

Ukupna izdvajanja za decu u 2008. godini su 619.264.929 dinara (34% ukupnih budžetskih rashoda) i to:

-dečja i socijalna zaštita ---244.403.425 dinara; (oko 14% ukupnih budžetskih rashoda)

-fizička kultura-----125.440.039 dinara; (oko 7% ukupnih budžetskih rashoda)

-osnovno obrazovanje-----113.710.392 dinara; (oko 6%)

-srednje obrazovanje-----47.583.390 dinara; (oko 2%)

-kultura-----88.127.683 dinara (oko 4,5%)

Obuhvaćena su sva direktna i indirektna davanja za decu uključujući i davanja kod kojih nije moguće utvrditi iznose koji se usmeravaju deci (fizička kultura, kultura)

IV ODLUKE KOJE DEFINIŠU USLUGE I PRAVA ZA DECU I PORODICU, BROJ KORISNIKA PRAVA I USLUGA KOJE SE FINANSIRAJU IZ BUDŽETA

Prava koje grad obezbeđuje Odlukom o pravima u socijalnoj zaštiti.

Pored prava utvrđenih republičkim propisima, Odlukom o pravima u socijalnoj zaštiti utvrđen je deo prava i usluga koje grad obezbeđuje iz svoje nadležnosti (tzv. proširena prava) a to su:

- pravo na jednokratnu novčanu pomoć,
- pravo na opremu korisnika za smeštaj u ustanovu ili drugu porodicu,
- pravo na naknadu troškova letovanja, zimovanja i organizovanja škole u prirodi,
- pravo na naknadu troškova sahrane,
- pravo na pomoć u kući,
- pravo na korišćenje usluga porodično-edukativnog Centra,
- pravo na dnevni boravak za decu ometenu u razvoju,
- pravo na korišćenje dnevnih centara i klubova za odrasla i stara lica,
- pravo na opremanje stana štitenika i privremeni smeštaj, radi

priprema za samostalni život. Korisnicima prava može se omogućiti privremeni smeštaj radi pripreme za samostalan život u stambenim jedinicama kojima raspolažu ustanove socijalne zaštite u Kruševcu.

-pravo na usluge neodložnih intervencija u zaštiti porodice. U slučaju neodložnih intervencija u zaštiti porodice i angažovanja mobilnih timova, organizuje se 24-časovna dostupnost Centra za socijalni rad u Kruševcu.

pravo na usluge neodložnih intervencija u zaštiti porodice. U slučaju neodložnih intervencija u zaštiti porodice i angažovanja mobilnih timova, organizuje se 24-časovna dostupnost Centra za socijalni rad u Kruševcu. Centar će koordinirati aktivnosti sa ostalim subjektima koji se angažuju na jasno utvrđenim procedurama u razrešavanju kriznih situacija,

pravo na interventni smeštaj u kriznim situacijama. Pravo na interventni smeštaj imaju žrtve nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja u porodici. Lica se smeštaju u ustanove socijalne zaštite i hraniteljske porodice pripremljene za urgentni smeštaj.

pravo na privremeni smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu.

Prvih šest prava ostvaruje se preko Centra za socijalni rad, a sredstva se planiraju u budžetu kao posebna pozicija u finansijskom planu Centra za socijalni rad i u 2008. godini iznosila su 13.000.000 dinara.

Odluke kojima su ova prava regulisana na teritoriji opštine Kruševac su:

1. Odluka o pravima u socijalnoj zaštiti građana grada Kruševca, Službeni list grada Kruševca broj 1/05 i 9/06
2. Odluka o organizovanju interventnog smeštaja dece i omladine u kriznim situacijama u opštini Kruševac, Službeni list grada Kruševca broj 1/07
3. Odluka o društvenoj brizi o deci, Službeni list opštine Kruševac broj 4/92, 4/93, 8/93, 8/95 i 1/02
4. Odluka o usvajanju «Lokalnog plana akcije za decu» opštine Kruševac, Službeni list opštine Kruševac broj 1/07
5. Odluka o usvajanju Strategije razvoja socijalne politike grada Kruševca, Službeni list grada Kruševca broj 1/08
6. Odluka o usvanju Strategije za unapređenja položaja Roma u oblasti obrazovanja, zdravlja i stanovanja, Službeni list grada Kruševca broj 11/09
7. Odluka o osnivanju Fonda za podsticanje razvoja mladih talenata opštine Kruševac, Službeni list opštine Kruševac broj 5/93, 6/93, 8/95, 2/04, 3/04 i 2/05

1. Odluka o pravima u socijalnoj zaštiti građana grada Kruševca, Službeni list grada Kruševca broj 1/05 i 9/06

2. Odluka o organizovanju interventnog smeštaja dece i omladine u kriznim situacijama u opštini Kruševac, Službeni list grada Kruševca broj 1/07

Kroz dopunu Odluke o pravima građana opštine Kruševac stvoreni su uslovi za formiranje mobilnih timova (24-časovno dežurstvo) kroz finansijsku podršku iz budžeta grada. Za ove namene utrošeno je 550.000 dinara. Ovo pravo koristilo je 96 lica. Dopunom odluke data je mogućnost da se u procesu osamostaljivanja jednom broju dece obezbedi zaštićeno stanovanje. U 2008. godini nije bilo korisnika ove usluge. Inicirano je obezbeđivanje uslova za rad službe za negu i pomoć u kući, i ovu uslugu koristilo je 26 dece; organizovanje prihvatne stanice za decu u „Jefimiji“ i za ove namene izdvojeno je 360.000 dinara i ovo pravo koristilo je 9 dece.

Nastavljeno je sa razvojem hraniteljstva na regionalnom nivou uz podršku Fonda za socijalne inovacije. U 2008. godini 90 dece je na hraniteljstvu, obučeno je ukupno 82 porodice, od kojih je 9 neangažovano, a za 7 porodica obuka je u toku. Sva izdvajanja za decu iz hraniteljskih porodica iz lokalnog budžeta prikazana su u odeljku 1 plana isplate proširenih prava.

Mrežom ustanova socijalne zaštite koje osniva Republika, kapacitet Doma za decu bez roditeljskog staranja „Jefimija“ je određen za 72 korisnika, a višak prostora se koristi za internatski smeštaj srednjoškolske omladine. Polazeći od ukupnih uslova kojima raspolaže Dom (kadrovski, prostorni, tehnički, organizacioni...), a na osnovu utvrđenih potreba dece i prioriteta lokalne zajednice, kroz proces transformacije, moguće je organizovati sledeće usluge:

1) Dnevni centar za mentalno nedovoljno razvijenu decu

Projektom je zbrinuto osmoro dece. U 2008. godini nije bilo izdvajanja iz budžeta grada.

2) Interventni smeštaj za decu u kriznim situacijama - usluga u fazi realizacije, finansijski podržana od strane lokalne zajednice. Za ovu uslugu planirano je 360.000 dinara, a uslugu je koristilo 9 dece.

3) "Kuća na pola puta"

U cilju osamostaljivanja mladih prilikom izlaska iz sistema socijalne zaštite, iskorišćena je stambena jedinica dobijena iz zaostavštine za formiranje "Kuća na pola puta" sa kapacitetom za smeštaj dva deteta. Potrebe su nešto veće, jer prosečno godišnje iz ustanova za smeštaj izlaze dva do tri deteta sa izraženim stambenim potrebama. Opština je izdvojila 57.000 dinara za izmirenje troškova električne energije, za stan koji je „Jefimija“ dobila za ove namene kao legat.

4) Realizacija vaspitnih naloga

Sa realizacijom ove usluge započeto je 1.11.2007. godine. Realizovana su dva vaspitna naloga, kroz radno angažovanje-društveno koristan rad te nije bilo izdvajanja sredstava za ovu namenu.

3. Odluka o društvenoj brizi o deci, Službeni list opštine Kruševac broj 4/92, 4/93, 8/93, 8/95 i 1/02

Sva dole navedena izdvajanja nije moguće videti iz finansijskog plana Ustanove „Nata Veljković“, jer opština finansira 80% od ekonomske cene po detetu, u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja i svi navedeni iznosi sadržani su u ukupnoj cifri koja je izdvojena za ovu ustanovu.

Odlukom o društvenoj brizi o deci utvrđena su neka prava iznad prava utvrđenih Zakonom, za koja se sredstva obezbeđuju u budžetu grada a preko Predškolske ustanove „Nata Veljković“,:

- troškove boravka u predškolskoj ustanovi, za treće dete iz porodice sa troje dece; ovo pravo ostvarilo je 341 dete, pa, s obzirom da je ekonomska cena smeštaja 10.800 dinara, pa su izdvajanja iz budžeta za ove namene iznosila 3.682.800 dinara;

- roditeljima koji imaju dva deteta u predškolskoj ustanovi 20% od cene koja se utvrdi za to dete; ovo pravo realizovano je za 230 dece. Za ove namene nije moguće posebno identifikovati izdvojena sredstva u budžetu.

za decu palih boraca i ratnih vojnih invalida izbeglice sve troškove ukoliko se obezbede sredstva; ovo pravo koristilo je 11 dece, što iskazano u sredstvima iznosi 118.800.

4. Odluka o osnivanju Fonda za podsticanje razvoja mladih talenata opštine Kruševac, Službeni list opštine Kruševac broj 5/93, 6/93, 8/95, 2/04, 3/04 i 2/05

Fond za podsticanje razvoja mladih talenata osnovan je radi sistematskog i organizovanog staranja društvene zajednice o razvoju obdarenih i izuzetno talentovanih učenika srednjih škola i studenata sa teritorije grada Kruševca. Za ovaj Fond izdvojeno je 10.225.000 dinara, od čega je za stipendije izdvojeno 9.655.000 dinara.

Fond obavlja sledeće zadatke:

-stipendira školovanje i stručno napredovanje izuzetno talentovanih i obdarenih učenika srednjih škola i studenata koji su na režimu finansiranja iz budžeta Republike Srbije, u obrazovnim ustanovama čiji je osnivač Republika Srbija,

-nagrađuje učešće mladih na takmičenjima i olimpijadama znanja čiji je cilj afirmacija naučnih i istraživačkih, odnosno umetničkih sposobnosti,

- pruža materijalnu pomoć za redovno obrazovanje učenika i studenata koji su na režimu finansiranja iz budžeta Republike Srbije u obrazovnim ustanovama čiji je osnivač Republika Srbija, odnosno stručno usavršavanje u poznatim naučnim i obrazovnim centrima u zemlji i inostranstvu.

- nabavka knjiga za nagrađivanje učenika. Fond obezbeđuje knjige za nagrađivanje:

1) učenika osnovnih i srednjih škola koji su završili prethodni razred sa opštim

Uspehom - odličan ovo pravo ostvarilo je 8657 učenika, a za nabavku knjiga utrošeno je 1.581.404,70 dinara.

2) učenika koji su iz nastavnih predmeta, na republičkim takmičenjima, međunarodnim

takmičenjima i olimpijadama znanja (propisanih Kalendarima takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola Ministarstva prosvete Republike Srbije), osvojili jedno od prva tri mesta (nagrade); ovo pravo ostvario je 101 učenik;

3) učenika završnih razreda, koji su odlukom nastavničkog veća izabrani za „Svetosavskog učenika“; ovo pravo ostvarilo je 27 učenika i to 19 najboljih učenika osnovnih škola i 8 učenika srednjih škola;

4) Nagrađivanje nastavnika - za nastavnike koji su učestvovali u pripremi učenika koji su na republičkim, međunarodnim takmičenjima i olimpijadama znanja, osvojili jedno od prva tri mesta (nagrade).Ovo pravo ostvario je 51 nastavnik, a iznosi nagrada su u rasponu od 6.000 do 24.000 dinara u zavisnosti od toga koliko učenika je nastavnik spremao. Za ove namene utrošeno je 260.000 dinara.

5) Učešće učenika i studenata u raznim oblicima stručnog usavršavanja u zemlji i inostranstvu za:

- odlične učenike koji su od strane škole upućeni u naučno istraživačke centre u zemlji i inostranstvu ili na međunarodna takmičenja i olimpijade znanja; upućeno je 17 učenika u kamp u Petnici, sa sredstvima u iznosu od 101.000 dinara; dva učenika na međunarodno takmičenje u šahu, sa iznosom od 40.000 dinara;

- studente koji su na režimu finansiranja iz budžeta Republike Srbije, sa prosečnom ocenom studiranja najmanje 8.5, a koji su upućeni od strane fakulteta i pozvani od strane ovlašćenih naučno obrazovnih institucija i organizacija, na stručno usavršavanje u zemlji i inostranstvu; upućeno je 26 studenata, sa iznosom od 206.500 dinara.

6) Organizovanje nagradnih putovanja učenika u zemlji i inostranstvu - onda obezbeđuje sredstva za organizovanje nagradnih putovanja učenika u zemlji i inostranstvu i to za najbolje učenike koji su Odlukom nastavničkog veća škole predloženi za nagradno putovanje u omladinske, naučne i sportske kampove u zemlji i inostranstvu. Nije bilo nagradnih putovanja u zemlji i inostranstvu.

Broj dece korisnika prava po odlukama (računajući i jednokratne pomoći porodica) je 1594.

I. DECA I OMLADINA - PRAVA PO ODLUCI

1. Jednokratne pomoći deci bez roditeljskog staranja (u novcu i naturi) za 90 dece (5.000*90din* 3 puta godišnje) u iznosu od 1.350.000

2. Opremanje dece pri smeštaju (bebe, deca predškolskog i školskog uzrasta) za 14 dece (14 * 7.000 dinara-3.000) u iznosu od 95.000

3. Obilasci pri reviziji dece na smeštaju za 46 dece (46 *3.000 dinara*2 puta godišnje) u iznosu od 275.000

4. Letovanje i škola u prirodi za 25 dece (25 *8.000 dinara) u iznosu od 200.000

5. Opremanje maturanata za 12 dece (12 * 8.000 dinara) u iznosu od 95.000

6. Stručno osposobljavanje dece 5 dece (5 *20.000 dinara) u iznosu od 100.000

7. Opremanje dece za samostalan život - 4 dece (4 *25.000 dinara) u iznosu od 100.000

8. Urgentno zbrinjavanje i podrška samohranim majkama u periodu nemogućnosti zbrinjavanja dece (8 majki *6.200 dinara) u iznosu od 50.000

9. Podrška hraniteljskim porodicama u zadovoljavanju aktuelnih razvojnih potreba dece (kroz jednokratne pomoći za 20 dece *6.000 dinara) u iznosu od 120.000

10.Interventni smeštaj za decu i omladinu u kriznim situacijama u Domu Jefimija 2 dece*30 dana*500dinara*12meseci) u iznosu od 360.000

UKUPNO: 2.745.000

II. STARI, ODRASLI I MATERIJALNO UGROŽENI

1. Obilazak lica pod starateljstvom u okviru revizije (12 lica * 3 obilaska * 1.000 dinara-1000) u iznosu od 35.000
2. Nabavka školskog pribora za socio-materijalno ugroženu decu (380 dece po 1.000 dinara kroz jednokratnu pomoć) u iznosu od 380.000
3. Mesec solidarnosti sa starima (obilazak lica smeštenih u ustanove socijalne zaštite i staračkih domaćinstava) (230 lica * 1.000 dinara) u iznosu od 230.000
4. Participacija korisnicima u usluzi Pomoć u kući starim licima (geronto domaćica) u iznosu od 300.000
5. Nabavka ogrevnog drveta za lica lišena radne sposobnosti korisnika - MO (200 korisnika*2m3 * 2.400 dinara) u iznosu od 960.000
6. Opremanje korisnika prilikom smeštaja u ustanovu socijalne zaštite (50 lica * 7.000 dinara) u iznosu od 350.000
7. Hitne intervencije kroz značajno uvećane jednokratne pomoći (u proseku 20 godišnje po 20.000 dinara) u iznosu od 400.000
8. Pogrebni troškovi (u proseku 40 godišnje po 15.000 dinara) u iznosu od 600.000

UKUPNO: 3.255.000

III. JEDNOKRATNE POMOĆI (100 LICA)

1. Jednokratne pomoći u novcu i naturi (u proseku 100 mesečno * 5.000 dinara (prosek)*12 meseci) u iznosu od 7.000.000

UKUPNO: 7.000.000

UKUPNO: 13.000.000

IV Mobilni tim 550.000

OSTALI IZDACI IZ BUDŽETA: Crvenom krstu grada Kruševca dodeljena su sredstva u iznosu od 12.027.000 dinara za finansiranje Narodne kuhinje. Prosečno dnevno ovu uslugu koristi 600 lica, što na godišnjem nivou iznosi 216.000 obroka. Od toga, 7000 obroka koriste deca, odnosno 19 dece dnevno. Ostale socijalno-humanitarne organizacije na adekvatan način su predstavljene u tabelarnom delu budžeta, što se tiče dece korisnika.

V RELEVANTNA STRATEŠKA DOKUMENTA ZA DECU

1. Krajem 2006. godine Skupština opštine Kruševac usvojila je Lokalni plan akcije za decu za period od 2007. do 2012. godine.

Tim za implementaciju ove strategije doneo je Plan aktivnosti za 2008. god na osnovu kojih je raspisan konkurs za sprovođenje aktivnosti. Ukupan iznos sredstava namenjen za finansiranje projekata putem konkursa za 2008.godinu iznosi **2.700.000,00 dinara**.

Podnosioci projekta mogle su biti sve institucije i nevladine organizacije čiji projekti i aktivnosti doprinose realizaciji LPA za decu, u skladu sa zacrtanim ciljevima.

Oblasti predviđene strategijom LPA za decu, koje su finansirane u 2008. godini, su:

1. Smanjenje siromaštva,
2. Bolje zdravlje za svu decu,
3. Unapređivanje obrazovanja, sporta i kulture,
4. Unapređenje položaja i prava dece ometene u razvoju
5. Zaštita dece od zlostavljanja i zanemarivanja.

U skladu sa donetim planom za 2008. godinu, realizovane su određene aktivnosti kroz dole navedene projekte. Ostale aktivnosti utvrđene ovim strateškim dokumentom odnose se na ceo period implementacije LPA odnosno za period od 5 godina.

Projekti finansirani u 2008. godini obuhvatili su 4497 dece.

1. Projekat „Vršnjačka zaštitna mreža u školama kao faktor prevencije nasilja“, podnosioca Zavoda za javno zdravlje Kruševac, vrednost projekta 435.000, trajanje projekta septembar 2008 mart 2009. godine, partneri na projektu: Centar za socijalni rad Kruševac i NVO „Edukativni centar“, Kruševac. Broj dece korisnika ove usluge je oko 350 dece.

2. Projekat „Sa druge strane“ - Unapređenje položaja i prava dece ometene u razvoju, podnosioca, Udruženje građana i roditelja dece sa posebnim potrebama, vrednost projekta 472.560,00 dinara, trajanje projekta 1. 8. 2008 31. 1. 2009 godine, partneri na projektu RTV Plus, OŠ „Dragomir Marković“, i RTK Kruševac. Broj dece korisnika ove usluge je oko 95.

3. Projekat „Vršnjačka zaštitna mreža za decu mlađeg školskog uzrasta“, Društvo učitelja Kruševac, vrednost projekta 307.000,00 dinara, trajanje projekta 1. 9. 2008 31.3.2009. godine, partner na projektu: agencija „Espero“ Kruševac. Broj dece korisnika ove usluge je oko 3.500.

4. Projekat „Stani, razmisli, odluči“ Bolje zdravlje za svu decu: Smanjenje učestalosti pušenja, upotrebe alkohola i droga među mladima i adolescentima, Zavoda za javno zdravlje, vrednost projekta: 410.000,00 dinara, trajanje projekta: septembar 2008 mart 2009. godine, partner na projektu Centar za socijalni rad Kruševac. Broj dece korisnika ove usluge je 370.

5. Projekat „Zdravlje svima“ - Bolje zdravlje za svu decu: Smanjenje učestalosti pušenja, upotrebe alkohola i droga među decom, mladima i adolescentima romske nacionalnosti u romskom naselju Panjevac; NVO Romano alav; vrednost projekta: 341.285,00 dinara, vreme realizacije: 1.8.2008 1.3.2009. godine. Broj dece korisnika ove usluge je 150.

6. Projekat „Deci u susret“ - Podrška formiranju Servisa za pomoć u kući za nepokretnu decu; Društvo za cerebralnu paralizu; vrednost projekta: 545.888,00 dinara; trajanje projekta: 1.9.2008 1.3.2009 godine. Broj dece korisnika ove usluge je 32.

Za realizaciju ovih projekata utrošeno je 2.511.733 dinara, a 48.667 dinara izdvojeno je sa ove budžetske linije za nabavku dečjih majica za organizaciju „Dečije nedelje“. To ukupno iznosi 2.560.410 dinara.

1. LOKALNI PLAN AKCIJE ZA DECU GRADA Kruševca za period 2007 2012 godine. Usvojen decembra 2006. godine

Relevantne oblasti za decu koje plan pokriva

1. smanjenje siromaštva
2. bolje zdravlje za svu decu (obezbediti svoj deci zdrav i bezbedan početak života, stvoriti uslove za optimalan rast i razvoj svakog deteta, promocija zdravlja među mladima i adolescentima)
3. unapređenje obrazovanja, sporta i kulture (obrazovanje i vaspitanje po meri deteta, kultura po meri deteta, omasovljenje sporta i rekreacije među decom i promocija zdravih stilova života mladih)
4. unapređenje položaja i prava dece ometene u razvoju
5. zaštita položaja i prava dece bez roditeljskog staranja
6. zaštita dece od zlostavljanja i zanemarivanja
7. implementacija LPA za decu u opštini Kruševac praćenje napretka i ostvarivanje LPA za svu decu u opštini, uspostavljanje informacione osnove za praćenje napretka u ostvarivanju LPA)

Aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom

I SMANJENJE SIROMAŠTVA: pružanje materijalne pomoći deci iz porodica korisnika MOP-a, dečijeg dodatka i drugih porodica u stanju trenutne socijalne potrebe; dopuna Odluke o pravima iz oblasti socijalne zaštite; besplatan prevoz za decu iz porodica korisnika MOP-a od petog do osmog razreda; formiranje Fonda za solidarnu pomoć teško oboleloj deci iz materijano ugroženih porodica, pokretanje inicijative kod republičkih organa za izmenu zakonske regulative u oblasti dečije i socijalne zaštite sa ciljem povoljnijeg ostvarivanja prava iz ove oblasti.

II BOLJE ZDRAVLJE ZA SVU DECU: intenziviranje postojećih aktivnosti na unapređenju reproduktivnog zdravlja žene, posebno animiranje žena od 18. do 25. godina za sistematski ginekološki pregled bar jednom godišnje; praćenje trudnoće putem protokola SZO; obavezna psihofizička priprema trudnica za porođaj i dojenje; osavremenjivanje postojeće opreme i stalno unapređenje kvaliteta rada ginekološko-akušerskog odeljenja Opšte bolnice Kruševac, pokretanje inicijative kod nadležnih ministarstava za pronalaženje pravih mera koje će stimulisati povećanje nataliteta (smanjenje poreza na dečju obuču i odeću, školskog pribora, ukupnih troškova školovanja, troškova zdravstvene zaštite), poboljšanje socio-ekonomskih uslova (rešavanje problema zaposlenja majkama kod rođenja drugog i trećeg deteta), pružanje materijalne pomoći bračnim parovima kod lečenja steriliteta.

Pravovremeno otkrivanje zdravstvenih problema kod novorođenčeta i povećanje broja odojčadi koja se isključivo doje do 6 meseci: rana identifikacija novorođenčeta u riziku, obezbeđivanje prve posete novorođenčetu u kući u prvim danima po izlasku iz porodilišta od strane pedijatra, praćenje rizične dece kroz rad stručnog tima razvojnog savetovališta službe za zdravstvenu zaštitu dece doma zdravlja, edukacija

trudnica i porodice, edukacija lekara, babica i patronažnih sestara, promocija dojenja u lokalnoj zajednici.

Poboljšanje ishrane dece u cilju smanjenja anemija, gojaznosti i pothranjenosti: edukacija zdravstvenih radnika, roditelja i dece o značaju pravilne ishrane kao faktora prevencije anemije, gojaznosti i pothranjenosti; obavezni sistematski pregledi dece u predškolskoj ustanovi, osnovnim i srednjim školama; laboratorijske analize

Smanjivanje stope povređivanja dece i nasilja nad decom, stvaranje bezbedne nenasilne sredine za zdravo odrastanje dece: povećanje bezbednosti u saobraćaju uz strogo poštovanje zakonskih propisa, naročito ispred ustanova za kolektivni boravak dece, povećanje obima nastavnog plana i programa osnovnih i srednjih škola u oblasti zdravstvenog vaspitanja pokretanjem inicijative kod Ministarstva prosvete.

Smanjenje deformiteta i nepravilnog držanja tela kod dece: sprovođenje korektivnih vežbi u školama, obezbeđivanje boravka u školi u prirodi (rekreativne nastave) što većem broju dece, izgradnja sportskih terena (biciklističkih staza, zatvorenog bazena i sl.), promocija zdravih stilova života.

Obezbeđivanje zdrave životne sredine: organizovanje okruglih stolova i predavanja u školama radi saznanja o načinima zaštite životne sredine, stalno isticanje značaja zdravog okruženja u zajednici, stalna kontrola higijenske ispravnosti, odnosno stepena zagađenosti hrane, vode, vazduha i zemljišta; povećanje uređenih zelenih površina u gradu

Praćenje kvaliteta pružanja zdravstvene zaštite: kontinuirano praćenje kvaliteta pružanja zdravstvene zaštite deci i omladini: edukacija dece, roditelja i prosvetnih radnika o prevenciji zloupotrebe psihoaktivnih supstanci; formiranje dispanzera za mentalno zdravlje, unapređenje rada Savetovališta za mlade, Službe za zdravstvenu zaštitu dece i omladine Doma zdravlja; strogo poštovanje Zakona o zabrani pušenja na svim mestima gde borave deca, osposobljavanje mladih za sprovođenje vršnjačke edukacije (participacija učešće mladih), intenziviranje rada Opštinskog koordinacionog odbora za borbu protiv bolesti zavisnosti, ograničenje radnog vremena kafića i zabrana prodaje i točenja alkohola licima mlađim od 18 godina.

Smanjenje učestalosti polno prenosivih bolesti među mladima i adolescentima: organizovanje vršnjačke edukacije na temu polno prenosivih bolesti edukacija mladih preko savetovališta za mlade o prevenciji polno prenosivih infekcija, organizovanje predavanja u školama na temu prevencije polno prenosivih bolesti, medijske kampanje namenjene prevenciji polno prenosivih bolesti 2007. godine i dalje

Smanjenje stope maloletničkih trudnoća i smanjenje stope namernih prekida trudnoće među mladima i adolescentima: organizovanje vršnjačke edukacije iz oblasti reproduktivnog zdravlja, povećanje nivoa znanja o reproduktivnom zdravlju i korišćenju kontraceptivnih sredstava kroz predavanja u školama i rad u savetovalištu, unapređenje rada savetovališta za mlade iz oblasti reproduktivnog zdravlja, poštovanje zakonskih propisa o registrovanju maloletničkih trudnoća kroz pojačan rad zdravstvenog inspektora, medijska

medijska kampanja namenjena smanjenju stope maloletničkih trudnoća i namernih prekida trudnoća.

III OBRAZOVANJE, SPORT

Povećanje obuhvata dece predškolskim obrazovanjem i vaspitanjem: podsticanje pripadnika romske populacije na uključivanje većeg broja romske dece u predškolsko obrazovanje, uvođenje patronažnog vaspitača za razvijanje rada pripremnog predškolskog programa u seoskim područjima, uvođenje romskog asistenta u predškolsku ustanovu.

Uvođenje savremenih metoda vaspitanja i obrazovanja u predškolsku ustanovu: organizovanje edukacije vaspitača u cilju sprovođenja psihosocijalne podrške deci u predškolskoj ustanovi, formiranje kreativnih radionica za razvijanje i podsticaj dečijeg stvaralaštva (dramska, likovna, muzička...), opremanje predškolske ustanove didaktičkim sredstvima.

Obezbeđivanje uslova za kvalitetniji proces obrazovanja i vaspitanja dece predškolskog uzrasta: Adaptacija i preuređivanje prostora sanitarnih čvorova i zamena ravnih krovnih površina radi obezbeđivanja većeg kapaciteta predškolske ustanove i stvaranje adekvatnih uslova za rad u zdravoj sredini; nabavljanje nove opreme za kuhinju predškolske ustanove

Uvođenje savremenih metoda u vaspitno-obrazovni proces u osnovnim i srednjim školama: edukacija nastavnika o savremenim metodama u vaspitno obrazovnom radu; obuka nastavnika za multimedijalni pristup nastavi; edukacija nastavnika na temu umeće komunikacije na relaciji nastavnik nastavnik, nastavnik roditelj i nastavnik učenik; organizovanje studijskih putovanja za nastavnike i učenike; edukacija nastavnika i učenika na temu škola bez nasilja.

Obezbeđivanje jednakih uslova obrazovanja: opremanje škola savremenim nastavnim sredstvima; opremanje školskih radionica za praktičnu nastavu i plasiranje učeničkih proizvoda na tržište, opremanje i otvaranje učeničkih klubova unutar škole; omogućavanje učenicima da biblioteku, čitaonicu, fiskulturnu salu i računarski centar koriste van nastave i vikendom; formiranje specijalizovanih biblioteka i čitaonica, izgraditi kriterijume i nadoknaditi troškove prevoza i finansirati prevoz siromašnih učenika srednjih škola koji se školuju van mesta stanovanja, uređenje i opremanje školskog prostora u skladu sa željama i potrebama učenika

Povećanje broja romske dece koja završavaju osnovnu i srednju školu: obuka nastavnika o potrebama o kulturi Roma, uvođenje romskog asistenta u škole, organizovanje programa podrške za istrajavanje u školovanju 2007. i dalje Povećanje obuhvata dece neformalnim obrazovanjem: razvijanje kreativnih radionica, organizovanje različitih vidova takmičenja i kvizova iz oblasti za koje postoji interesovanje među mladima, organizovanje koncerata, pozorišnih i filmskih festivala, razvijanje programa vršnjačke edukacije o negovanju zdravih stilova života

Stvaranje uslova za razvijanje sporta u cilju okupljanja dece i omladine u što većem obimu: izgradnja atletske staze, izgradnja klizališta, izgradnja sportske hale za sportske aktivnosti dece amaterskog i rekreativnog tipa.

INKLUZIJA

Podizanje nivoa svesti u okruženju u kome deca žive i suzbijanje predrasuda u lokalnoj sredini o deci ometenoj u razvoju radi pružanja veće pomoći i podrške: formiranje jedinstvene baze podataka o deci ometenoj u razvoju (Centralni registar), nastavak rada Dnevnog boravka za decu ometenu u razvoju, održivost u smislu preuzimanja obaveze finansiranja od strane lokalne zajednice; dalja podrška i početak rada Centra za invalidna lica; otklanjanje i ublažavanje arhitektonskih barijera, ugradnja zvučnih signala na semaforima za slepa lica i uvođenje personalnog asistenta za gluvu i nagluvu decu; formiranje Servisa za pomoć u kući porodicama koje za člana imaju višestruko ometeno nepokretno dete.

Obezbeđivanje kvalitetne zdravstvene zaštite i rehabilitacije za decu ometenu u razvoju: dalja podrška radu razvojnog savetovališta prema stručno-metodološkim standardima, edukacija roditelja i zdravstvenih radnika u cilju ranog otkrivanja riziko faktora i upoznavanja roditelja sa metodama rane dijagnostike

Obezbediti inkluzivno obrazovanje za sve hendikepe gde za to postoje realne mogućnosti: edukacija kadrova u predškolskoj ustanovi i osnovnim školama, priprema roditelja i dece za uključivanje dece za inkluzivno obrazovanje, formiranje razvojne grupe za decu predškolskog uzrasta pri školi „Veselin Nikolić”, stvaranje uslova za što veći broj sportskih aktivnosti sa ciljem integracije

Razvijanje i unapređenje hraniteljstva i usvojenja kao oblika zaštite dece bez roditeljskog staranja: jačanje hraniteljstva i položaja hraniteljskih porodica u lokalnoj zajednici; stvaranje boljih uslova za smeštaj dece u hraniteljske porodice; širenje mreže hraniteljskih i usvojiteljskih porodica i povezivanje sa sličnim udruženjima u zemlji i inostranstvu; razvijati savetovalište za hraniteljske i usvojiteljske porodice i dece bez roditeljskog staranja, sa ciljem pružanja savetodavnih usluga u prevazilaženju roditeljskih i vaspitnih kompetencija; organizovanje edukacija hranitelja i usvojitelja u cilju jačanja njihovih kompetencija; organizovanje klupskih aktivnosti; jačanje Udruženja hranitelja i saradnju sa NVO sektorom

Unapređenje standarda stručnog rada i stvaranje boljih uslova za razvoj dece bez roditeljskog staranja: obezbeđivanje zaštićenog i samostalnog stanovanja mladih bez roditeljskog staranja nakon izlaska iz sistema samostalnog stanovanja, pružanje pomoći pri zapošljavanju i aktivnom traženju posla uz pomoć lokalne samouprave, primena Programa pripreme za osamostaljivanje mladih za izlazak iz sistema socijalne zaštite, pružanje individualnih i grupnih savetodavnih usluga u okviru Savetovališta, za prevazilaženje razvojnih problema, bolja integracija i povezivanje dece i mladih bez roditeljskog staranja u lokalnoj zajednici, zemlji i inostranstvu, razvijanje novih servisnih usluga biznis sektor, razvijanje preventivnih i aktivnih programa za podršku biološkim roditeljima; formiranje fonda za decu bez roditeljskog staranja; stvaranje boljih uslova za rad profesionalaca u radu sa decom bez roditeljskog staranja, hranitelja i usvojitelja; saradnja sa NVO

sektorom

Senzibilizacija javnosti lokalne zajednice, identifikacija i evidencija svih oblika zlostavljanja, zloupotrebe, nasilja i eksploatacije: redovno informisanje javnosti o značaju identifikacije zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja i eksploatacije dece; organizovanje okruglih stolova, tribina i razgovora radi preventivnog delovanja protiv pojave nasilja i eksploatacije dece; organizovati Dečiji SOS telefon i obučiti decu za rad

Analitičko istraživački rad: Sprovođenje istraživanja; Ispitivanje zadovoljstva korisnika; Ažuriranje baze podataka

SUZBIJANJE NASILJA

Povećanje bezbednosti dece u porodici, školi i vršnjačkim grupama: podizanje roditeljskih kompetencija kroz edukaciju i podizanja porodičnih vrednosti; formiranje vršnjačke zaštitne mreže u školama; evidentiranje nasilja i preduzimanje mera zaštite; edukacija i obuka stručnjaka u svim sistemima za prepoznavanje, evidentiranje i intervenisanje u slučajevima nasilja; sprečiti pojavu prosjačenja na ulici.

Uspostaviti efikasnu multisektorsku mrežu za zaštitu dece od zlostavljanja, zanemarivanja, nasilja i iskorišćavanja: poboljšati prijavljivanje i registrovanje svih vidova zloupotrebe i nasilja nad decom; formiranje multidisciplinarnog tima za zaštitu dece u lokalnoj zajednici; dostupnost usluga tokom 24 sata dnevno - formiranje mobilnog tima za sveobuhvatnu zaštitu dece; organizovanje rada Prihvatišta za decu žrtve nasilja; organizovanje rada Sigurne kuće za žrtve nasilja

Praćenje napretka i ostvarivanje LPA za svu decu u opštini Kruševac:

Formiranje opštinskog tima za praćenje implementacije LPA za decu opštine Kruševac od 2006. do 2012. godine

2. STRATEGIJA RAZVOJA SOCIJALNE POLITIKE GRADA KRUŠEVCA ZA PERIOD 2008-2012 GODINAUsvojena 25. decembra 2007. godine

Koje relevantne oblasti za decu pokriva

1. Operativni cilj: Razviti usluge za podršku deci bez roditeljskog staranja, hraniteljima i usvojiteljima
 - Savetovalište za hraniteljske porodice,
 - Samostalno stanovanje uz podršku za decu bez roditeljskog stanovanja,
 - Programi klubova dece, hranitelja i usvojitelja,
2. Operativni cilj :Teritorijalno i funkcionalno razvijene i dostupne usluge za osobe sa smetnjama u razvoju, osobe sa invaliditetom i ratne vojne invalide
 - Centar za osobe sa invaliditetom,
3. Operativni cilj: Razvijeni programi prevencije i zaštite žrtava nasilja
 - SOS služba i prihvatilište za žrtve nasilja
4. Operativni cilj: Razvijeni održivi inkluzivni zdravstveni i obrazovni programi preventivnog i terapijskog karaktera u opštini:
 - Savetovalište za psihosocijalnu podršku deci predškolskog uzrasta i porodici,

-Savetovališni centar za decu, mlade i roditelje,

5. Operativni cilj:Razvijeni sistemi servisa i usluga za decu sa rizičnim i delinkventnim ponašanjem i njihove porodice

-Centar za decu i mlade u riziku i sa poremećajima u ponašanju

Predviđene aktivnosti

1 Razviti usluge za podršku deci bez roditeljskog staranja, hraniteljima i usvojiteljima

1.1 Osnivanje savetovališta za hraniteljske porodice

1.2. Organizovanje edukacija profesionalaca

1.3.Organizovanje individualnog i grupnog rada

1.4. Izrada pravnog okvira materijalno-tehničkih uslova za samostalno stanovanje

1.5. Primena programa za samostalno stanovanje

1.6. Unapređenje rada Kluba hranitelja

1.7.Organizovanje Kluba dece bez roditeljskog staranja

1.8. Organizovanje Kluba usvojitelja

2.1.Osnivanje Centra za osobe sa invaliditetom

-Osnivanje Dnevnog boravka za osobe sa smetnjama u razvoju,

-Pokretanje radnookupacionih programa,

-Pomoć u kući i mobilno-kapilarni servis za osobe sa smetnjama u razvoju,

-Medijska promocija

3 Razvijeni programi prevencije i zaštite žrtava nasilja

3.1. Formiranje skupštinskog Saveta za rodnu ravnopravnost

3.2. Formiranje međuopštinskog centra za edukaciju zajednice i institucija o nasilju,

3.3. Unapređenje rada prihvatne stanice za decu u kriznim situacijama,

3.4. Formiranje prihvatilišta za žrtve nasilja,

3.5. Formiranje Službe za intervencije u kriznim situacijama u vezi nasilja (SOS telefon, pravno savetovalište)

4 Razvijeni održivi inkluzivni zdravstveni i obrazovni programi preventivnog i terapijskog karaktera u opštini:

4.1. Formiranje Savetovališta

4.2. prevencija problema razvojnog rizika kod predškolske dece,

4.3. vaspitni pristup kod problema deficita pažnje i hiperaktivnosti dece.

4.4. Rad sa decom i roditeljima

4.5. Formiranje Savetovališnog centra i izrada programa rada

4.6. Unapređenje rada Porodično-edukativnog centra,

4.7. Unapređenje Savetovališta za reproduktivno zdravlje

5. Razvijeni sistemi servisa i usluga za decu sa rizičnim i delikventnim ponašanjem i njihove porodice

5.1. Osnivanje dnevnog centra

5.2. Osnivanje Savetovališta za bolesti zavisnosti

U 2008. godini realizovano je:

- Projekat pod nazivom "Savetovališni centar za decu, mlade i roditelje", podnosioca Centra za socijalni rad u Kruševcu, vrednost projekta 1.409.691,00, trajanje projekta 12 meseci.
- Projekat pod nazivom "Klub hranitelja", podnosioca Centra za socijalni rad u Kruševcu, vrednost projekta 1.019.560,00, trajanje projekta 12 meseci.
- Projekat pod nazivom "Integralna zaštita starih - Pomoć u kući", podnosilac Gerontološki centar - Kruševac, ukupna vrednost projekta 2.862.610,00 dinara, od toga iz budžeta grada 1.281.253,00, iz budžeta MRSP 1.377.357,00 i doprinos drugih donatora 204.000,00 din., trajanje projekta 12 meseci, partneri na projektu Centar za socijalni rad Kruševac i Zdravstveni centar Kruševac.
- Projekat pod nazivom "Prevenција i zaštita od partnerskog i nasilja u porodici", podnosilac Udruženje žena "Pešćanik" iz Kruševca, ukupna vrednost projekta 2.640.140,00 din., od toga iz budžeta grada 1.363.200,00 din., i iz budžeta MRSP 1.276.940,00 din., trajanje projekta 12 meseci, partner na projektu Centar za socijalni rad u Kruševcu.
- Projekat pod nazivom "Razvoj porodičnog smeštaja za stare - Zajedno", podnosilac projekta Centar za socijalni rad u Kruševcu, ukupna vrednost projekta 2.197.379,00 din., od toga iz budžeta grada 1.405.582,00 din., iz budžeta MRSP 290.404,00 din., i doprinos drugih donatora 501.393,00 din., trajanje projekta 12 meseci, partner na projektu Služba MZ grada Kruševca.

Gradonačelnik grada Kruševca doneo je Rešenje 13.8.2008. godine o finansiranju projekata za realizaciju usluga u oblasti socijalne zaštite iz budžeta grada Kruševca za 2008. godinu, na osnovu kojeg su potpisani Ugovori sa pružaocima usluga. Ugovori se realizuju od 1.09.2008. godine do 1.9.2009. godine.

Sredstva namenjena za finansiranje projekata za realizaciju usluga socijalne zaštite korisnika na području opštine Kruševac, definisana su Strateškim i Akcionim planom za socijalnu politiku opštine Kruševac 2008 - 2012. i planirana su Odlukom o budžetu grada Kruševca za 2008. godinu na poziciji 327 - ostale tekuće dotacije i transferi u iznosu od 6.800.000,00 dinara i pozicije 328 - ostale kapitalne dotacije i transferi u iznosu od 1.200.000 dinara.

Ukupno raspoređena sredstva iz budžeta grada Kruševca, po izabranim projektima, iznosi 6.479.286,00 dinara. Ostatak sredstava od 222.401 dinar utrošen je na štampanje strateškog dokumenta.

Sredstava za koja je opština Kruševac potpisala Ugovor o sufinansiranju sa Ministarstvom za rad i socijalnu politiku Republike Srbije, za 3 projekta je iznos od 2.944.701,00 dinara.

3. STRATEGIJA ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA ROMA

Dokument je usvojen na sednici Skupštine grada 25.11. 2009. godine.

Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom

Ovim dokumentom obuhvaćene su oblasti: obrazovanje, stanovanje, zapošljavanje i zdravstvena zaštita Roma.

1. Pravovremeno i efikasno uključivanje romske dece u predškolsko i osnovno obrazovanje podrazumeva:
 - stručno usavršavanje nastavnog osoblja za individualizovan obrazovni rad i interaktivnu nastavu, a posebno za suzbijanje stereotipa, predrasuda i diskriminacije;
 - sistematsko praćenje i sankcionisanje diskriminacije i drugih oblika ponašanja zasnovanih na etničkim i drugim predrasudama u predškolskim i školskim sredinama, a posebno među vaspitačima, nastavnicima i osobljem ovih institucija;
 - regulisanje i omogućavanje nastavka obrazovanja za decu koja su ispala iz sistema (druga šansa);
 - promovisanje obrazovanja devojčica, posebno onih koje su napustile obrazovanje ili iz drugih razloga ispale iz sistema i
 - materijalnu podršku romskim učenicima i njihovim porodicama u vidu obezbeđenja besplatnog prevoza za učenike koji žive u naseljima daleko od predškolske ustanove ili osnovne škole, besplatnih obroka u predškolskim ustanovama ili osnovnim školama, odeće, besplatnih udžbenika i drugog obrazovnog materijala.
2. Povećanje broja Roma sa srednjim i visokim obrazovanjem podrazumeva:
 - praćenje uspešnosti upisanih učenika i studenata;
 - razvijanje i intenziviranje aktivnosti u vezi sa informisanjem o dostupnim stipendijama, kreditima i drugim raspoloživim vidovima materijalne podrške romskim učenicima i studentima;
 - razvijanje mentorskog rada sa romskim učenicima i studentima;
 - uspostavljanje i razvijanje mehanizama povezivanja sa tržištem rada;
 - obezbeđivanje stipendija za učenike srednjih škola i studente iz romskih porodica;
 - obezbeđivanje smeštaja u studentskim domovima za određen broj romskih studenata i
 - podsticanje saradnje univerzitetskih ustanova sa romskim udruženjima građana u osnivanju informativnih centara za studente

Ko su nosioci aktivnosti za decu?

Lokalna samouprava, gradonačelnik, Gradsko veće. Skupština grada, Centar za socijalni rad, Zdravstveni centar, obrazovne institucije, Narodni univerzitet, Nacionalna služba zapošljavanja, NVO, privredni sektor i dr.

Iz kojih se izvora finansira sprovođenje aktivnosti za decu?

Sredstva za implementaciju ove Strategije obezbeđena su u budžetu Grada Kruševca za 2010. godinu, u iznosu od 10.200.000,00 dinara

1. sa pozicije budžeta grada za implementaciju Strategije za unapređenje položaja Roma
2. od donatora (domaćih i inostranih) na osnovu rasposanih konkursa

Videti PRILOG tabela br. 2 *Analiza budžeta Kruševac.*

Analiza pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za 2008. u lokalnim samoupravama

naziv organizacije:	„Centar za kreativni razvoj“
mesto:	Knjaževac
budžet	lokalne Knjaževac
samouprave:	
oblast:	socijalna zaštita, obrazovanje, kultura i sport
ciljna grupa:	porodica i deca

I OPŠTI PODACI O OPŠTINI

Opština Knjaževac nalazi se u istočnom delu Republike Srbije, uz granicu sa Narodnom Republikom Bugarskom. Opština se prostire na površini od 1.202 km² i po veličini je četvrta u Republici Srbiji. Na teritoriji opštine nalazi se jedno gradsko i 86 seoskih naselja, na osnovu čega je treća opština po broju sela u Srbiji.

Knjaževac karakterišu nerazvijena infrastruktura (uključujući transport, telekomunikacije i otpad), nedovoljan ljudski potencijal (nizak nivo obrazovanja lokalnog stanovništva), debalans sektora (u smislu prevelike zavisnosti od nisko produktivne poljoprivrede i uništene industrije), niska sposobnost za inovacije i unapređenje u MSP sektoru, periferni položaj u odnosu na glavna tržišta i administrativne centre i visoka stopa nezaposlenosti.

Opština Knjaževac je 2004. godine proglašena devastiranim područjem (Sl. Glasnik RS, broj 63/2004, 20/2006 i 91/2006). Opština Knjaževac takođe spada u 40 najnerazvijenijih opština u Republici Srbiji.

Ipak, Knjaževac se može smatrati jednom od vodećih opština u Srbiji po nivou saradnje između tri sektora (vlasti, biznis i NVO sektor), koje je dovelo do otvaranja prvog Biznis inkubatora u Srbiji, funkcionalnog Agrarnog fonda i Fonda za razvoj preduzetništva, Turističko-informativnog centra, Kuće partnerstva, Etno i poljoprivrednih udruženja ...

Prema popisu stanovnika iz 2002. godine, broj stanovnika u opštini Knjaževac je bio 37.172, od čega 19.175 u gradu. Prosečna gustina naseljenosti je 31 stanovnik/km², što opštinu svrstava u retko naseljene opštine.

Opština Knjaževac je jedna od opština u Republici Srbiji sa najvećom stopom mortaliteta. Broj stanovnika opštine se između dva popisa (1991. i 2002. godine) smanjio za 6.379, odnosno za 14%. Zaječarski okrug, kome opština pripada, je i najstariji okrug u Srbiji čiji su stanovnici prosečne starosti 45,8 godina, a stopa negativnog prirodnog priraštaja najizraženija.

Migracije na liniji selo-grad, koje su naročito intenzivirane od sedamdesetih godina XX veka, dovele su do toga da na teritoriji opštine danas postoje dva

seoska naselja u kojima nema nijednog stanovnika (Repušnica i Papratna).
Broj dece u opštini. Prema popisu stanovnika iz 2002. godine, broj dece u opštini Knjaževac, uzrasta do 14 godina iznosio je 4038.

II ORGANIZACIONA STRUKTURA GRADSKE UPRAVE

LOKALNA SAMOUPRAVA:

- Predsednik opštine
- Zamenica predsednika opštine
- Opštinsko veće
- Predsednik skupštine
- Zamenik predsednika skupštine
- Sekretar Skupštine
- Odbornici skupštine Opštine Knjaževac
- Opštinska uprava
- Načelnica opštinske uprave
- Odeljenja opštinske uprave
- Opštinski uslužni centar
- Mesne kancelarije
- Odeljenja opštinske uprave

U Opštinskoj upravi osnovne organizacione jedinice su odeljenja, i to:

1. Odeljenje za urbanizam, komunalne delatnosti i inspeksijske poslove
2. Odeljenje za finansije i budžet
3. Odeljenje za privredu i društvene delatnosti
4. Odeljenje za opštu upravu i skupštinske poslove
5. Odeljenje za imovinsko-pravne i zajedničke poslove
6. Odeljenje za utvrđivanje i naplatu lokalnih javnih prihoda

III STRUKTURA IZDVAJANJA IZ BUDŽETA ZA DECU

U 2008. godini na nivou opštine Knjaževac ostvareni su sledeći
- ukupni prihodi: 436.600.229 dinara,
- ukupni rashodi 428.282.903 dinara i
- suficit: 8.317.326 dinara.

Procenat određenih budžetskih izdvajanja u odnosu na ceo budžet za 2008. za:

- **socijalnu zaštitu dece** (koja direktno i indirektno predstavljaju izdvajanja za decu) prema Završnom računu za 2008. godinu iznose 29.668.059,00 dinara, odnosno 6.93%.
- **obrazovanje** (direktno i indirektno) u 2008. godini iznose 88.189.000,00 dinara, što u odnosu na planirani budžet predstavlja 18,61%
- **kulturu** (direktno i indirektno) u 2008. godini iznose 2.326.500,00 dinara, što

u odnosu na planirani budžet predstavlja 0,49%. Prema Završnom računu ova izdvajanja iznose 2.021.519 dinara, odnosno 0,47% u odnosu na planirani budžet.

- **sport** (direktno i indirektno) u 2008. godini iznose 15.475.000,00 dinara, što u odnosu na planirani budžet predstavlja 3,27%. Prema Završnom računu za 2008. godinu iznose 15,262.614,00 dinara, odnosno 3.56% u odnosu na planirani budžet.

1. Napomene u vezi sa izdvajanjima za socijalnu zaštitu:

Kao direktna izdvajanja za decu prepoznata su:

- funkcija 60 stanovanje, ekonomska klasifikacija - 511 Projekat „Kuća na pola puta“.

- funkcija 70, ekonomska klasifikacija 463 Tekući transferi ostalim nivoima vlasti Centar za socijalni rad: jednokratne novčane pomoći i pomoć u naturi, naknada troškova zdravstvene zaštite, oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu, smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu, Omladinski klub „Otvorena vrata“.

Kao indirektna izdvajanja za decu (ili ona kod kojih nije moguće utvrditi koji deo se odnosi na decu) prepoznata su:

- funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 481131 dotacije Crvenom krstu,

- funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Udruženje distrofičara,

- Funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Međuopštinska organizacija gluhih i nagluhih,

- Funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Međuopštinska organizacija slepih,

- Funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Međuopštinska organizacija multiple skleroze,

- Funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Udruženje paraplegičara,

- funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Udruženje civilnih invalida rata,

- funkcija 90 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 48194 Udruženje obolelih od dečje paralize,

- funkcija 60 stanovanje, ekonomska klasifikacija 425 tekuće popravke objekata za stanovanje - socijala.

2. Napomene u vezi sa izdvajanjima za obrazovanje:

Za izdvajanja direktno usmerena deci smatraju se:

- funkcija 980 obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, ekonomska klasifikacija 472 Naknade za obrazovanje stipendije,

- funkcija 980 obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, ekonomska klasifikacija

472 Naknade za obrazovanje i kulturu (naknade nabavke udžbenika i užine za: treće dete u porodici, decu iz socijalno ugroženih porodica, izbegla i raseljena lica i učenike sa posebnim potrebama; naknade troškova smeštaja u internatima; naknade troškova celodnevnog boravka u predškolskoj ustanovi),

- funkcija 912 osnovno obrazovanje, ekonomska klasifikacija 4224 prevoz za 150 učenika u opštini Knjaževac,

- funkcija 912 osnovno obrazovanje, ekonomska klasifikacija 463 OŠ „Dimitrije Todorović Kaplar“ sa 943 učenika, OŠ „Vuk Karadžić“ sa 551 učenikom, OŠ „Dubrava“ sa 574 učenika, škola za osnovno muzičko obrazovanje „Predrag Milošević“ sa 148 učenika, OŠ „Mladost“ - za korisnike uluga Zavoda za vaspitanje mladih, sa 25 učenika,

- razdeo 2, glava 2.6. Društvena briga o deci, Funkcija 911 Predškolsko obrazovanje, ekonomska klasifikacija 463 Predškolska ustanova „Bajka“ sa 763 dece.

3. Napomene u vezi sa izdvajanjima za kulturu:

Izdvajanja su indirektnog karaktera i obuhvataju:

- funkcija 820 usluge kulture, ekonomska klasifikacija 424 Dom kulture specijalizovane usluge,

- funkcija 820 usluge kulture, ekonomska klasifikacija 424 Zavičajni muzej specijalizovane usluge,

- funkcija 820 usluge kulture, ekonomska klasifikacija 424 Narodna biblioteka „Njegoš“.

4. Napomene u vezi sa izdvajanjima za sport: Ova izdvajanja odnose se na Sportski savez i

predstavljaju indirektna izdvajanja za decu.

- razdeo 2, glava 2.5. fizička kultura, funkcija 810 Sportski savez, ekonomska klasifikacija 48191 Dotacije sportskim omladinskim organizacijama.

IV ODLUKE SO KNJAŽEVAC KOJE DEFINIŠU USLUGE I PRAVA ZA DECU I PORODICU, BROJ KORISNIKA PRAVA I USLUGA KOJE SE FINANSIRAJU IZ BUDŽETA

1. Odluka o pravima građana iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji opštine Knjaževac

Ovom Odlukom utvrđena su prava iz oblasti socijalne zaštite građana i porodica na teritoriji opštine Knjaževac, uslovi i način ostvarivanja prava. Ukupno je predviđeno 12 prava od opšteg interesa za čije se obezbeđenje stara opština Knjaževac, koja prenosi sredstva za finansiranje prava Centru

za socijalni rad "Dr Mihajlo Stupar" iz Knjaževca, ustanovi nadležnoj za rešavanje o zahtevima za ostvarivanje prava u prvom stepenu, kao i drugim pružaocima socijalnih usluga.

Prava iz Odluke koja se odnose na decu i porodicu mogu se podeliti u dve grupe.

1. U prvu grupu se svrstavaju **prava koja se direktno odnose na decu i porodicu**, i to:

a) Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu

Korisnik ovog prava može biti lice koje se upućuje u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu, a koje opremu ne može samo da obezbedi. Suština ovog prava jeste nabavka odeće i obuće i naknada troškova za prevoz korisnika do ustanove, odnosno porodice u koju se smešta.

b) Smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu

Prihvatilište je oblik privremenog zbrinjavanja lica, koja su iznenada ostala bez smeštaja ili iz drugih razloga moraju da budu zbrinuta van svoje porodice, dok se u prihvatnoj stanici vrši se prihvati i zbrinjavanje lica koja se nađu u skitnji i u drugim slučajevima kada im je neophodno organizovano zbrinjavanje dok se ne uspostavi kontakt sa nadležnim Centrom za socijalni rad, odnosno dok se ne omogući povratak lica u mesto prebivališta, ili dok se za njih ne utvrdi odgovarajući oblik socijalne zaštite. Usluga smeštaja u prihvatilište pruža se deci bez adekvatnog roditeljskog staranja, deci sa poremećajem u ponašanju, deci i ženama žrtvama nasilja i odraslim i ostarelim licima.

v) Omladinski klub Centar za socijalni rad "Otvorena vrata" koji pruža usluge deci i omladini Knjaževca i to: edukaciju, sticanje životnih veština, socijalizaciju, druženje, izlete, sportski i kulturno zabavni sadržaj i povećanje nivoa socijalne integracije, a u skladu sa Programom rada Omladinskog kluba. Korisnici kluba su deca bez roditeljskog staranja, deca u sukobu sa zakonom, deca iz porodica u riziku i ostala deca i omladina. U 2008. godini bilo je **60 korisnika** ove usluge.

g) Korišćenje usluga savetovališta.

U okviru ovog prava predviđena su savetovališta za brak i porodicu, za mlade i za ostarela lica, a realizuju se psihološko-pedagoške, socijalne i pravne usluge. U 2008. godini je **usluge savetovališta koristila 131 porodica.**

d) Pravo na uslugu pod nazivom "Kuća na pola puta za decu i mlade"

Pravo na ovu uslugu imaju deca i mladi koji su izašli iz sistema socijalne zaštite, odnosno iz hraniteljskih porodica i ustanova socijalne zaštite, uzrasta od 18 do 26 godina, bez značajnih izmena u ponašanju, kao i deca u riziku bez obzira na navedeni uzrast. Usluga se odnosi na obezbeđivanje egzistencijalnih potreba korisnika (smeštaj, ishrana, odeća, obuća), kao i pružanje psihosocijalne pomoći korisnicima.

2. U drugu grupu prava iz Odluke, koja se **indirektno odnose na decu i porodicu**, svrstavaju se sledeća prava:

a) Jednokratne pomoći i pomoć u naturi

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć imaju lica koja se iznenada, ili trenutno

nađu u stanju socijalne potrebe, koju ne mogu samostalno prevazići. Ovo pravo se odnosi i na zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, gde je, između ostalih, predviđena i nabavka udžbenika i školskog pribora za decu. U 2008. godini bilo je **1.131 korisnika** jednokratnih novčanih pomoći.

b) Pravo na naknadu troškova zdravstvene zaštite

Pravo na naknadu troškova zdravstvene zaštite imaju lica u stanju socijalne potrebe za kupovinu lekova, urgentni smeštaj korisnika i u drugim hitnim slučajevima. U 2008. godini bilo je **140 korisnika** jednokratnih novčanih pomoći.

v) Pravo na uslugu pod nazivom "Narodna kuhinja"

Odlukom je predviđeno da pravo na ovu uslugu imaju i deca iz materijalno ugroženih porodica koja nisu u sistemu socijalne zaštite. Ova usluga nije postojala u 2008. godini. Narodna kuhinja je počela sa radom maja 2009. godine.

2.Odluka o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni list opština" broj 3/2003 i "Službeni list opštine Knjaževac" broj 11/2008)

Ovom Odlukom je uređena finansijska podrška porodici sa decom sa teritorije opštine Knjaževac o čijem se obezbeđenju stara opština. O zahtevima za rešavanje prava iz ove odluke u prvom stepenu odlučuje nadležni organ Opštinske uprave opštine Knjaževac. Prava na finansijsku podršku porodici sa decom u smislu ove Odluke su:

- Pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za treće dete u porodici,
- Pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu iz materijalno ugroženih porodica,
- Pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu izbeglih, prognanih i raseljenih lica,
- Pravo na regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu samohranih roditelja,

U 2008. godini bilo je 25 korisnika prava iz tački 1-4.

- Pravo na naknadu troškova užine za decu osnovnoškolskog uzrasta,

U 2008. godini bilo je **357 korisnika**.

- Pravo na naknadu troškova udžbenike za decu osnovnoškolskog uzrasta,

U 2008. godini bilo je **285 korisnika**.

- Pravo na naknadu troškova smeštaja i ishrane u domovima učenika srednjih škola.

U 2008. godini bilo je **32 korisnika**.

Prava iz tačke 5. i 6. može ostvariti treće dete u porodici, kao i deca iz materijalno ugroženih porodica; deca izbeglih, prognanih i raseljenih lica; deca palih boraca i učenici odeljenja za decu sa smetnjama u razvoju.

3.Odluka o kriterijumima i merilima za korišćenje sredstava Fondacije za povećanje nataliteta ("Službeni list opština" broj 3/2000, 25/2006)

Ovom Odlukom utvrđuju se kriterijumi i merila za korišćenje sredstava Fondacije za povećanje nataliteta, u skladu sa ciljevima Fondacije. Kriterijumi za korišćenje sredstava Fondacije su:

- Jednokratna novčana pomoć porodici kod rođenja prvog, drugog i trećeg deteta po redu rođenja u porodici,
- Novčana pomoć porodicama bez dece u lečenju bračnog steriliteta čije je lečenje registrovano u Zdravstvenom centru Knjaževac ili van opštine Knjaževac,
- Novčana pomoć porodicama za treće dete osnovnoškolskog uzrasta za užinu i udžbenike, nezavisno od visine prihoda,
- Finansiranje realizacije Programa aktivnosti i mera za povećanje nataliteta i prirodnog priraštaja (propagandni materijal, organizovanje prevoza, štampanje bilborda),
- Plaćanje bolničkih troškova ženama koje nisu zdravstveno osigurane.

Pravo na novčanu pomoć po navedenim kriterijumima imaju sve porodice sa teritorije opštine Knjaževac. O zahtevima u prvom stepenu odlučuje Privremeni upravni odbor Fondacije.

U 2008. godini bilo je 213 korisnika.

4. Odluka o stipendiranju talentovanih učenika i studenata i stipendiranju učenika i studenata deficitarnih zanimanja za opštinu Knjaževac ("Službeni list opština" broj 11/1996, 18/2001).

Ovom Odlukom predviđeni su uslovi za stipendiranje izuzetno talentovanih učenika i studenata, kao i uslovi za stipendiranje učenika i studenata deficitarnih zanimanja za opštinu Knjaževac. Pored učenika srednjih škola i studenata, prava iz ove Odluke mogu ostvariti i učenici osnovnih škola koji su, pored odličnog uspeha, na zvaničnom republičkom takmičenju zauzeli jedno od prva tri mesta.

Konkurs za dodelu stipendija raspisuje se svake godine u mesecu oktobru. Prijave na Konkurs dostavljaju se Komisiji za dodelu stipendija talentovanim učenicima i studentima i učenicima i studentima deficitarnih zanimanja za

opštinu Knjaževac, koja, po sprovedenom postupku, sastavlja rang-listu, vrši izbor kandidata koji ispunjavaju uslove iz Konkursa. Po konačnosti donetih akata, kandidati koji ispunjavaju uslove iz Konkursa zaključuju ugovore sa predsednikom opštine Knjaževac, kojima se bliže regulišu međusobna prava i obaveze.

U 2008. godini stipendirano je ukupno 25 učenika i studenata.

V RELEVANTNA LOKALNA STRATEŠKA DOKUMENTA ZA DECU

Naziv strateškog dokumenta
Strategija razvoja socijalne politike u opštini Knjaževac za period 2008-2012. godine
Kada je usvojena strategija/plan
"Službeni list opštine", broj 17/2007, usvojena je na sednici Skupštine opštine Knjaževac, održanoj dana 31.12.2007. godine
Koje relevantne oblasti za decu pokriva
Prioritetne oblasti su: deca i mladi, stara lica, osobe sa invaliditetom, Romi, nezaposlena lica, žene žrtve nasilja.
Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom, nosioci aktivnosti za decu i izvori iz kojih se planira finansiranje aktivnosti za decu
Operativni ciljevi obuhvaćeni Akcionim planom za decu i mlade , sastavnim delom Strategije, koji se odnosi na ovaj period, su:
- otvaranje i započinjanje rada Kancelarije za mlade Opštine Knjaževac (cilj: stvoriti organizacione i tehničke preduslove za sprovođenje lokalne socijalne politike za decu i mlade i kontinuirani rad sa mladima). Kancelarija za mlade je otvorena 2008. godine uz finansijsku pomoć Ministarstva za omladinu i sport Republike Srbije i Skupštine opštine Knjaževac. Sprovedene aktivnosti: doneta opštinska Odluka o otvaranju Kancelarije za mlade pri Opštinskoj upravi, adaptiran i opremljen prostor za rad Kancelarije za mlade; imenovani članovi Kancelarije, angažovan Koordinator kancelarije i usvojen Program rada Kancelarije, uspostavljena saradnja Kancelarije za mlade sa svim relevantnim institucijama i organizacijama, realizovano 80% aktivnosti predviđenih Programom rada Kancelarije; obezbeđeno povećanje fondova za inicijative mladih i nalaženje novih, realizacijom najmanje dva projekta. 20% od ukupnog broja mladih Knjaževca koristi usluge Kancelarije (postavlja pitanja, dostavlja predloge i projekte, uključeno je u realizaciju aktivnosti Kancelarije i sl.). - osnivanjem i radom Omladinskog centra obezbediti uslove, prostor i infrastrukturu za kvalitetno organizovanje aktivnosti i provođenje slobodnog vremena mladih.

- Pružanje podrške deci bez roditeljskog staranja nakon izlaska iz hraniteljskih porodica- "Korak do samostalnosti".

Kuća na pola puta je otvorena 5.1.2009. godine uz finansijsku pomoć Ministarstva rada i socijalne politike Republike Srbije i Skupštine opštine Knjaževac, kao projekat lokalne samouprave. Sproveden je postupak izbora pružaoca usluge, nakon čega je izabran Centar za socijalni rad „Dr Mihajlo Stupar“ iz Knjaževca. Projekat je prerastao u uslugu, odnosno pravo koje je propisano Odlukom o pravima građana iz oblasti socijalne zaštite ("Službeni list opština" broj 17/2007, "Službeni list opštine Knjaževac" broj 4/2008 i 15/2009).

- "Prihvatište i prihvatna stanica" za decu i omladinu u riziku.

Ovo pravo je propisano Odlukom o pravima građana iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji opštine Knjaževac, ali sam cilj, odnosno aktivnost nije sprovedena, jer nije izvršena adaptacija prostora za ove namene. Usluga se pruža u Nišu, a kao prihvatna stanica povremeno uslugu pruža Zavod za vaspitanje mladih iz Knjaževca.

- Organizovanje produženog boravka za učenike putnike u osnovnim školama.

Aktivnosti:

- U zgradama tri gradske osnovne škole adekvatno su opremljene prostorije (učionice) za učenje i druženje,
- Produženi boravak, tokom nastavnih dana, do četiri sata dnevno koristi ukupno 373 učenika putnika (redovno: 120 učenika putnika mladih razreda, a povremeno: 253 učenika putnika starijih razreda, kao i 100 učenika iz grada).
- Prostorije produženog boravka, tokom vikenda ili van termina rada boravka, povremeno koristi 30 % učenika,
- Pomoć u učenju pružaju nastavnici razredne nastave, zaposleni u matičnim školama,
- Povećana je bezbednost učenika putnika posle nastave, u vreme čekanja prevoza do kuće,
- Poboľšan uspeh učenika putnika,
- Poboľšan kvalitet socijalnih odnosa učenika putnika,
- Smanjen broj izostanaka učenika putnika zbog bolesti,
- Konstruktivnije i kreativnije korišćenje slobodnog vremena učenika putnika u školi i kod kuće.

Prema Akcionom planu, nosioci ovih aktivnosti su tri matične škole u gradu. Aktivnosti su realizovane u dve matične škole: OŠ „Dimitrije Todorović Kaplar“ i OŠ „Vuk Karadžić“ iz Knjaževca.

Videti PRILOG tabela br. 3 *Analiza budžeta Knjaževac*

Analiza pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za 2008. u lokalnim samoupravama

naziv organizacije:	Društvo za razvoj kreativnosti
mesto:	Aleksinac
budžet	lokalne Aleksinac
samouprave	
oblast:	socijalna zaštita, obrazovanje, kultura i sport
ciljna grupa:	porodica i deca

Opšti podaci o opštini Aleksinac

Opština Aleksinac nalazi se u jugoistočnom delu Republike Srbije i obuhvata površinu od 707 km². U opštini živi 57.749 stanovnika, prosečna gustina naseljenosti je 81,68 stanovnika/km².

Kroz centralni deo opštine izgrađen je magistralni gasovod, pa je u toku gasifikacija grada Aleksinca, privrednih objekata i ustanova, sa mogućnošću gasifikacije pojedinih naselja.

Voda se prerađuje u fabrici vode "Bresje" u Subotincu i distribuira se korisnicima korišćenjem kapaciteta od oko 60 litara u sekundi.

Stanovništvo opštine se pretežno bavi poljoprivredom i to najčešće povrtarstvom. Manji broj stanovnika je zaposlen u industriji, u objektima skoncentrisanim u gradu Aleksincu i na Aleksinačkom Rudniku.

Broj stanovnika u opštini

U Aleksincu koji je sedište i kulturno-administrativni centar opštine živi 17.171 stanovnik. Ostali stanovnici opštine (40.578) žive u 71 seoskom naselju.

Prosečna starost stanovništva opštine Aleksinac iznosi 42,4 godine (kod muškaraca 41,3, a kod žena 43,5) što je iznad proseka u Srbiji koji iznosi 40,3. Samo 14,86 % stanovnika je mlađe od petnaest godina, a čak 40,09% stanovnika je starije od 50 godina.

Broj dece u opštini

U „Strategiji za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac“ navodi se da je u opštini u 2002. godine živelo 3.502 dece starosti 0-6 godina (6,1% ukupnog broja stanovnika), 5082 dece starosti 7-14 godina (8,8%). Broj dece do 14 godina 2002. godine je iznosio, dakle, 8.590.

Nešto drugačiji podatak se dobija na osnovu podataka dobijenih iz popisa rađenog 2002. godine (prikazani u narednoj tabeli). Na osnovu njih, sumiranjem, dolazimo do zaključka da je 2002. godine u Aleksincu živelo 8584 dece starosti do 14 godina, a da je broj dece i mladih starosti do 19 godina bio 12082.

Starosna struktura stanovništva prema popisu iz 2002. godine

STAROST	UKUPNO
0-4	2424
5-9	2956
10-14	3204
15-19	3498

Opština Aleksinac prema zvaničnim podacima Republičkog zavoda za statistiku po popisu iz 2002. godine ima 57.749 stanovnika. Po podacima iz biračkog spiska iz maja 2008.godine broj punoletnih građana iznosi 45.742. Na osnovu tih podataka možemo zaključiti da je broj dece uzrasta od 0-19 godina u aleksinačkoj opštini 12.007.

ORGANIZACIONA STRUKTURA OPŠTINE ALEKSINAC

Poslove iz nadležnosti opštine Aleksinac obavljaju sledeći organi:

1. Skupština opštine
2. Predsednik opštine i zamenik predsednika
3. Opštinsko veće, i
4. Opštinska uprava

Organizaciona struktura opštinske uprave

Unutrašnje organizacione jedinice opštinske uprave su:

- 1) Odeljenje za finansije;
- 2) Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti;
- 3) Odeljenje za privredu i lokalni ekonomski razvoj;
- 4) Odeljenje za utvrđivanje, naplatu i kontrolu javnih prihoda;
- 5) Odeljenje za inspeksijske poslove;
- 6) Služba za skupštinske poslove;
- 7) Opštinsko javno pravobranilaštvo;

U okviru odeljenja, a prema vrsti poslova koji zahtevaju neposrednu organizacionu povezanost obrazuju se odseci i grupe, koji će biti bliže određeni aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta.

1) Odeljenje za finansije obavlja sledeće poslove:

poslove budžetskog računovodstva i izveštavanja u oblasti budžeta i trezora, obradu plaćanja i evidentiranja primanja, vođenje poslovnih knjiga, finansijsko izveštavanje, pripremu i izradu završnog računa budžeta, kao i izradu konsolidovanog završnog računa trezora opštine, praćenje kretanja mase zarada u javnim preduzećima na nivou trezora i dostavljanje izveštaja nadležnim ministarstvima, obavlja poslove finansijskog planiranja, bilansiranje javnih sredstava i javnih izdataka budžeta, planiranje i pripremanje budžeta opštine, pripremanje odluka za ostvarivanje izvornih

javnih prihoda i praćenje njihovog sprovođenja, upravljanje sredstvima na konsolidovanom računu trezora na koji se uplaćuju primanja i vrše plaćanja iz budžeta, poslove budžetske inspekcije i revizije.

U oblasti finansijskih poslova vrši poslove pripreme i izrade predloga finansijskog plana, vođenje poslovnih knjiga i drugih evidencija, usklađivanje poslovnih knjiga i drugih evidencija, usklađivanje poslovnih knjiga sa glavnom trezora, kontrolu novčanih dokumenata, blagajničko poslovanje, vođenje knjigovodstveno računovodstvenih poslova za mesne zajednice, obavljanje finansijsko materijalnih poslova za opštinske organe.

U oblasti imovinsko pravnih odnosa obavlja poslove koji se odnose na evidenciju nepokretnosti opštine, upravljanja, korišćenja i raspolaganja nepokretnostima opštine, vraćanja zemljišta, davanja u zakup građevinskog zemljišta, utvrđivanja prava korišćenja, uspostavljanja režima svojine na zemljištu, prestanak prava korišćenja građevinskog zemljišta, poslove otkupa stanova i druge poslove u skladu sa zakonom.

Odeljenje priprema predloge akata iz svoje nadležnosti.

Obavlja i druge poslove po nalogu predsednika opštine i načelnika Opštinske uprave.

2) Odeljenje za opštu upravu i društvene delatnosti obavlja sledeće poslove:

U oblasti opšte uprave obavlja upravne i stručne poslove u neposrednom sprovođenju Zakona i drugih propisa čije je neposredno sprovođenje povereno opštini u oblasti državljanstva, matičnih knjiga, braka, ličnog imena, biračkih spiskova, pruža stručnu pomoć mesnim zajednicama u vezi organizacije rada njihovih organa.

U oblasti društvene delatnosti vrši poslove u ostvarivanje prava građana iz oblasti obrazovanja, kulture, fizičke kulture, zdravstvene i socijalne zaštite, informisanja, poslove iz oblasti društvene brige o deci i omladini, poslove predškolskog obrazovanja, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, učeničkog i studentskog standarda. Priprema programe rada ustanova i organizacija i prati njihovo sprovođenje, vrši nadzor nad radom ustanova u oblasti društvene zaštite, prati pojave u oblasti razvoja i potreba mladih i predlaže mere i programe rada, radi na sprečavanju negativnih pojava, prati rad udruženja, sportskih organizacija, nevladinih organizacija, manjinskih prava i predlaže odgovarajuće mere iz tih oblasti.

U oblasti poverenih poslova obavlja poslove koji se odnose na pravo na naknadu zarade za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, roditeljskog i dečijeg dodatka.

Ovo odeljenje vrši i poslove u oblasti boračko invalidske zaštite, poslove prihvata i smeštaja i zbrinjavanja izbeglih, prognanih i raseljenih lica.

U oblasti zajedničkih poslova vrši poslove overe potpisa, rukopisa i prepisa, izdavanja radnih knjižica, prijema i otpreme podnesaka i pismena, arhivske poslove, poslove pisarnice i uslužnog centra, održavanja higijene, komercijalne poslove, održavanje grejanja, poslove prevoza, vođenja

personalne evidencije i radnih odnosa, poslove fizičkog obezbeđenja zgrade, poslove protivpožarne zaštite, daktilografske poslove, poslove umnožavanja materijala, poslove telefonske centrale, snimanja sednice, održavanja i rukovanja sredstvima opreme.

Za izvršenje određenih poslova iz izvorne nadležnosti opštine kao i proverenih poslova državne uprave i stvaranje uslova da se ti poslovi obavljaju efikasnije i bliže mestu stanovanja i rada građana, za više naseljenih mesta obrazuju se mesne kancelarije.

Prema organizacionoj strukturi iz Informatora opštine Aleksinac, postavljenog na opštinskom veb sajtu 17.06.2009. godine, može se jasno videti da je jedino Odeljenje opštinske uprave koje se bavi decom i mladima Odeljenje za opštu upravu i javne društvene delatnosti. Ono u oblasti društvene delatnosti vrši poslove u ostvarivanje prava građana iz oblasti obrazovanja, kulture, fizičke kulture, zdravstvene i socijalne zaštite, informisanja, poslove iz oblasti društvene brige o deci i omladini, poslove predškolskog obrazovanja, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, učeničkog i studentskog standarda.

Odeljenje za opštu upravu i javne društvene delatnosti je zaduženo i da priprema programe rada ustanova i organizacija i prati njihovo sprovođenje, vrši nadzor nad radom ustanova u oblasti društvene zaštite, prati pojave u oblasti razvoja i potreba mladih i predlaže mere i programe rada, radi na sprečavanju negativnih pojava, prati rad udruženja, sportskih organizacija, nevladinih organizacija, manjinskih prava i predlaže odgovarajuće mere iz tih oblasti.

U oblasti poverenih poslova obavlja poslove koji se odnose na rešavanje o pravu na naknadu zarade za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta, roditeljski dodatak i dečji dodatak.

STRUKTURA PRIHODA I RASHODA OPŠTINSKOG BUDŽETA U 2008. GODIDNI

U 2008. godini na nivou opštine ostvareni su sledeći

- ukupni prihodi: **686.995.264,**

- ukupni rashodi: **659.295.386,00**

- deficit: -27.699.878 **RSD (Odluka o završnom računu opštine Aleksinac za 2008. godinu doneta 9.6.2009. godine, na predlog Opštinskog veća)²⁷**

Procenat određenih budžetskih izdvajanja u odnosu na ceo budžet za 2008. za:

27 podaci iz završnog računa 2008.godine

- **socijalnu zaštitu dece: 0.17 % (1.121.689 dinara** izdvajanja prepoznata kao direktno usmerena ka deci).

Kao direktne troškove socijalne zaštite dece prepoznali smo sledeće: **461.298** dinara za učešće u donatorskim projektima u okviru Socijalne zaštite neklasifikovane na drugom mestu (doprinos od 20% iz budžeta lokalne samouprave za finansiranje projektnih aktivnosti za decu u okviru projekta "Razvojni centar Duga" koji se realizovao u Domu za decu bez roditeljskog staranja "Hristina Markišić" u Aleksincu). Aktivnosti u ovom projektu bile su namenjene isključivo deci i to: iz Doma u Kulini, iz Doma "Hristina Markišić". **Broj korisnika je ukupno 35**, petnaestoro dece sa teškoćama u razvoju iz sela u aleksinačkoj opštini - korisnika dnevnog boravka i desetero dece iz aleksinačke opštine kojima je pružana fizikalna terapija). Kao direktne troškove posmatrali smo i sumu od **660.391** dinar u okviru Fonda rudara namenjenom porodicama poginulih rudara, mada nema podataka o tome koliki je broj dece u tim porodicama.

- **obrazovanje: 2.25%** (14.821.660 dinara direktnih izdvajanja).

U direktne troškove uvrstili smo troškove prevoza učenika u iznosu od 11.040.082 dinara, zatim 3.171.258 dinara Fonda za talente i 610.320 dinara izdvojenih za knjige za poklon. Broj dece koja ostvaruju pravo na ove usluge nije dostupan.

Napomena: Za osnovnoškolsko obrazovanje u 2008. godini ukupno je utrošeno 61.963.368 dinara a za srednje obrazovanje 27.524.099 što je ukupno 89.487.467 dinara ili 13,57 % ukupnog budžeta.

- **kulturu i sport: 6,54%** (Ukupan iznos izdvajanja je 43.102.226 dinara. Za kulturu je izdvojeno 34.568.369 dinara a za sport 8.533.857 dinara). Iznos sredstava izdvojenih za decu iz ove dve oblasti nije moguće odrediti, jer se u izveštajima sportskih društava i ostalih institucija za kulturu prikazuju ukupni iznosi (nema posebno izdvojenih utrošenih sredstava za decu, iako skoro svi sportski klubovi rade i sa decom). Primera radi, "Teatar 91" se potpuno finansira iz budžeta i u okviru svog rada imaju besplatnu „školicu glume“ ali je u izveštaju je prikazan ukupan iznos bez posebnog dela koji se odnosi na rad sa decom.

ODLUKE LOKALNIH VLASTI OPŠTINE ALEKSINAC KOJE DEFINIŠU USLUGE I PRAVA ZA DECU I PORODICU

1. Odluka o usvajanju Strateškog plana za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac za period 2008. 2012.

Na osnovu člana 18. tačka 1. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, br. 09/02, 33/02, 33/04 i 135/04) i člana 12. tačka 3. Statuta opštine Aleksinac („Službeni list opštine Aleksinac“, br. 08/02, 05/04, 01/06) Skupština opštine Aleksinac, na sednici održanoj 24.12.2007. donela je Odluku o usvajanju Strateškog plana za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac za period 2008. 2012.

2. Odluka o jednokratnoj pomoći za svako novorođeno dete u visini od 10.000,00 dinara (ukoliko majka ima prebivalište u opštini Aleksinac). *Ova odluka je donesena novembra 2008. godine i sprovodi se od januara 2009. tako da će se podaci i broj isplaćenih jednokratnih pomoći naći u Analizi budžeta za 2009. godinu.* Mesto objavljivanja odluke: Službeni glasnik opštine Aleksinac 15/2008

3. Odluka o osnivanju Fonda za podsticaj obdarenih učenika i studenata sa teritorije opštine Aleksinac u visini od 4.000,00 dinara (prebivalište deteta na teritoriji opštine Aleksinac). Iz ovog fonda se izdvajaju sredstva u vidu stipendija, a prava na stipendije imaju učenici čiji je prosek ostvarenih ocena 5,00 i studenti sa prosekom ocena iznad 9,00; Odluka je objavljena u Službenom glasniku opštine Aleksinac 3/1994

4. Pravilnik Fonda za podsticaj obdarenih učenika i studenata sa teritorije opštine Aleksinac, Službeni glasnik opštine Aleksinac 22.09.1998. godine

5. Odluka o utvrđivanju proširenih prava u oblasti socijalne zaštite, Službeni glasnik opštine Aleksinac 6/07

Usluge i prava definisana odlukama

Prava iz oblasti socijalne zaštite su definisana Zakonom o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana, Porodičnim zakonom i Odlukom skupštine opštine Aleksinac i njihovo ostvarivanje je **osnovna nadležnost Centra za socijalni rad opštine Aleksinac**. Delatnost centra u 2008. godini odnosila se na:

- Ostvarivanje prava od opšteg interesa
 - Pružanje usluga socijalnog rada
 - Porodično pravnu zaštitu
 - Sprovođenje starateljstva
 - Zbrinjavanje i vaspitavanje dece lišene roditeljskog staranja
 - Zbrinjavanje i vaspitavanje dece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama
 - Zaštitu porodica nastradalih rudara

Iz republičkog budžeta na području aleksinačke opštine se finansiraju sledeća **prava koja su regulisana Zakonom o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana:**

- Smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu
 - Dodatak za pomoć i negu
 - Uvećani dodatak za pomoć i negu
 - Materijalno obezbeđenje

Usluge Centra za socijalni rad i Doma „Hristina Markišić“ u oblasti porodično pravne i socijalne zaštite:

- Nove usluge iz sistema otvorene zaštite usmerene ka boljem kvalitetu života dece na smeštaju i realno većim šansama za ranije napuštanje ustanove.

- Usluge fizikalne terapije u prostorijama Doma;
- Usluge patronaže na terenu
- Usluge prevoza dece sa teškoćama u razvoju do sale za fizikalnu terapiju

Opština je finansirala gorivo za prevoz dece sa sela, deo prenetih sredstava za učešće u donatorskim projektima u ukupnom iznosu od 461 298 dinara. Podatak o broju korisnika ovih usluga nedostaje.

Ovaj set usluga je usmeren ka ostvarivanju potencijala dece, osnaživanju porodica, stvaranju uslova za bolju socijalnu integraciju dece i smanjivanju rizika od institucionalnog smeštaja dece.²⁸

U **Strategiji za razvoj socijalne zaštite** je kao prioritet naglašen razvoj usluga koje podržavaju život u zajednici i primenu mera porodično-pravne zaštite i oblika socijalne zaštite dece bez roditeljskog staranja:

- Usvojenje
- Starateljstvo
- Privremeno starateljstvo
- Hraniteljstvo
- Smeštaj u ustanovu

Preporuke koje se odnose na potrebu razvijanja usluga koje će direktno uticati na poboljšanje uslova za život ili rešavanje problema, osnaživanje korisnika za uspešno funkcionisanje, odnosno jačanje njihovih preostalih potencijala i aktivno učešće i participaciju u izboru usluga, u Strategiji za razvoj socijalne zaštite se odnose na:

1. Osnivanje klubova za decu iz hraniteljskih porodica, iz institucija, i kluba za hranitelje;
2. Pomoć kroz programe osamostaljivanja, kroz život u „Kući na pola puta“
3. Osnivanje Razvojnog centra za decu OSI sa većim brojem usluga
4. Nastavak realizacije stimulatивно inkluzivnog programa psiho-socijalne podrške za decu sa smetnjama u razvoju i njihove roditelje kroz dnevne aktivnosti.

Tokom 2008. godine ukupan broj korisnika sa teritorije opštine Aleksinac koji su koristili sredstva iz republičkog budžeta po osnovu prava na opremu za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu je 75 dece i to:

- 21 dete u Domu za decu bez roditeljskog staranja “Hristina Markišić”
- 42 dece u hraniteljskim porodicama i
- 12 dece u drugim porodicama

Na osnovu izveštaja Centra za socijalni rad opštine Aleksinac za 2008. godinu došli smo do podatka da je iz budžeta opštine Aleksinac u saradnji sa Centrom u nekim slučajevima dodeljivana novčana pomoć u većem iznosu od predviđene, utvrđene odlukom o proširenim pravima iz oblasti socijalne zaštite.

²⁸ Sve ove usluge se u trenutku pisanja izveštaja 2010. ne realizuju više jer je projekat kojim su pružane ove usluge završen a nije nastavljeno sa ovim aktivnostima.

Službenici Centra su ponekad i sami odlučivali o isplatama u hitnim slučajevima i situacijama, kao što su teške bolesti, lekarske intervencije kod dece, ali i pojava klizišta na području opštine, ugroženost određenog broja porodica, poplava, požar.

Broj porodica kojima je Opština dodelila pomoć u toku 2008 godine jednom ili više puta direktno: ukupno 107.

Takođe se navodi i da u okviru proširenih vidova zaštite koji su u toku 2008. godine finansirani iz budžeta lokalne zajednice nije bilo izdvajanja za pružanje usluge „stanovanje uz podršku“ i nije postojala narodna kuhinja.

Tokom 2008. godine 2.517 osoba se obratilo Centru za socijalni rad za pružanje pomoći iz oblasti proširenih prava koja se finansiraju iz sredstava opštinskog budžeta (jednokratne pomoći, sahrane ugroženih korisnika, kupovina lekova itd).

Tokom 2008. godine je ukupno 226 porodica ostvarilo popust za plaćanje komunalnih troškova.

U istom izveštaju u delu koji se odnosi na decu iz porodica sa poremećenim porodičnim odnosima navodi se da je tokom 2008. godine **21 dete ometeno u psiho-fizičkom razvoju koristilo mere i oblike zaštite koje se finansiraju iz bužeta opštine**

U izveštaju se navodi i da drugih aktivnosti i programa lokalne zajedice usmerenih na poboljšanje zaštite dece ometene u psiho-fizičkom razvoju nije bilo.

RELEVANTNA LOKALNA STRATEŠKA DOKUMENTA ZA DECU

U opštini Aleksinac još uvek nije definisan i usvojen Lokalni akcioni plan za decu, pa kao bitan formalni dokument iz ove oblasti navodimo **Odluku o usvajanju Strateškog plana za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac**. U pripremi je izrada Lokalnog akcionog plana za mlade, koji, prema podacima iz Kancelarije za mlade, treba da bude usvojen do kraja marta 2010. godine.

Prioriteti Strategije za razvoj socijalne zaštite su:

Prioritet 1. Razvoj usluga koje podržavaju život u zajednici

Prioritet 2. Zaštita i podrška žrtvama nasilja

Prioritet 3. Razvoj programa osnaživanja dece, mladih i porodice

Prioritet 5. Poboljšanje uslova života korisnika koji neminovno ostaju na smeštaju

Naziv strateškog dokumenta
Strategija za razvoj socijalne zaštite
Kada je usvojena strategija/plan
Strateški plan je usvojen na sednici Skupštine opštine Aleksinac 24.12.2007. godine kada je donesena Odluka o usvajanju Strateškog plana za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac za period 2008. – 2012. godine

Koje relevantne oblasti za decu pokriva (obrazovanje, socijalna zaštita, kultura, sport)

- a. Socijalna zaštita
- b. Osnovno obrazovanje - delimično
- c. Srednje obrazovanje - delimično
- d. Kultura i sport - delimično

Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom

Aktivnosti i programi centra za socijalni rad u Aleksincu su usmerene ka razvijanju otvorenih vidova socijalne zaštite dece.

1. Programi usmereni ka razvoju usluga koji podražavaju život u zajednici:
Aktivnosti: Obezbeđivanje uslova za samostalno stanovanje dece bez roditeljskog staranja; Razvijanje programa psihosocijalne podrške za decu bez roditeljskog staranja na hraniteljstvu i iz institucija; Razvijanje programa podrške za decu sa smetnjama u razvoju kroz rad Dnevnog boravka; Program pomoći u kući i podrške porodicama dece sa smetnjama u razvoju do 6 godina; Inkluzivni i program psihosocijalne podrške za decu sa posebnim potrebama iz institucija; Program psihosocijalne podrške deci sa smetnjama u razvoju i njihovim roditeljima kroz dnevne aktivnosti u Društvu za pomoć MNRL i inkluzivni program „Biblioteke igračaka“;

2. Programi usmereni ka zaštiti i podršci žrtvama nasilja u porodici
Aktivnosti: Razvijanje servisa SOS telefona podrške žrtvama nasilja; Podela promo materijala u cilju i povećanja informisanosti i prepoznavanja nasilja;

3. Program osnaživanja dece i mladih

Aktivnosti: Razvijanje mreže klubova za decu i omladinu u obrazovnim institucijama za unapređivanje vaspitno – obrazovnih usluga; Razvijanje programa „Zdravog odrastanja mladih“ za razvoj inkluzivnog društva i ublažavanje nejednakih uslova obrazovanja dece iz marginalizovanih grupa populacije; Otvaranje savetovaništva za prevenciju bolsti zavisnosti; Oformiti klub adolescenata sa rizičnim ponašanjem; Razvijanje opštinskog programa za informisanje i animiranje javnosti o podršci u prilog zdravo odrastanja mladih;

Ko su nosioci aktivnosti za decu

Nosioci ovih aktivnosti su javne institucije socijalne zaštite i udruženja građana iz opštine Aleksinac. Javne institucije socijalne zaštite su: Centar za socijalni rad opštine Aleksinac; Dom za decu i omladinu bez roditeljskog staranja "Hristina Markišić" (koji radi u sklopu Centra za socijalni rada); Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju "Kulina"; Zdravstveni centar Aleksinac; MUP Aleksinac; Mesne zajednice; Lokalna samouprava; Obrazovne institucije – Srednje i Osnovne škole, Predškolska ustanova "Lane". Od udruženja građana u implementaciju

aktivnosti Strategije za razvoj socijalne zaštite su uključeni Društvo za razvoj kreativnosti i Društvo za pomoć MNRL;

Iz kojih se izvora planira finansiranje aktivnosti za decu³¹

Na početku realizacije glavni finansijer je Ministarstvo rada i socijalne politike a u kasnijoj fazi, paralelno sa transformacijom ustanova socijalne zaštite, izvor finansiranja biće lokalna samouprava izuzev za one institucije koje ostanu u nadležnosti države. Planirano je i konkurisanje projektnim idejama kod različitih donatora i privatnih preduzetnika što predstavlja potencijalni izvor finansiranja predviđenih aktivnosti.

³¹ U planu budžeta lokalne samouprave Aleksinac za 2008. nisu planirana sredstva za realizaciju Strategije za razvoj socijalne zaštite, očekuje se da će biti u budžetima za 2009. i 2010. godinu.

Sredstva predviđena za finansiranje svih aktivnosti i programa iz usvojene Strategije za razvoj socijalne zaštite prema finansijskom planu su razvrstana prema Prioritetima:

Prioritet 1. Razvoj usluga koje podržavaju život u zajednici

Ukupan budžet 2008 -2010 godine iznosi 39.932.831,00 RSD

Budžet lokalne samouprave za 2008 godinu: 12.611.160,00 ili (38,29% u odnosu na ukupan budžet 2008-2010 za prioritet 1)

Finansiranje iz budžeta Ministarstva rada i socijalne politike i fondova Programa

- Za period od 2008 -2010. godine planirano je 3.000.000,00 ili (9,10 % u odnosu na ukupan budžet 2008-2010 za prioritet 1)

Ostali izvori finansiranja

- Za period od 2008 -2010. godine planirano je 3.000.000,00 RSD ili 9,10 %

Prioritet 2. Zaštita i podrška žrtvama nasilja

Ukupan budžet 2008 -2010 godine iznosi 4.170.000,00 RSD

Budžet lokalne samouprave za 2008 godinu

- Za 2008. godinu planirano je 1.270.000,00 ili (29,74% u odnosu na ukupan budžet 2008-2010 za prioritet 2)

Finansiranje iz budžeta Ministarstva rada i socijalne politike i fondova Programa

- Za period od 2008 -2010. godine nije planirano dobijanje sredstava

Ostali izvori finansiranja

- Za period od 2008 -2010. godine nije planirano dobijanje sredstava

Prioritet 3. Razvoj programa osnaživanja dece, mladih i porodice

Ukupan budžet 2008 -2010 godine iznosi 6.393.000,00 RSD

Budžet lokalne samouprave za 2008 godinu

- Za 2008. godinu planirano je 2.023.000,00 ili 31,64%

Finansiranje iz budžeta Ministarstva rada i socijalne politike i fondova Programa

- Za period od 2008 -2010. godine planirano je 1.500.000,00 ili 23,46 %

Ostali izvori finansiranja

- Za period od 2008 -2010. godine nije planirano dobijanje sredstava

Prioritet 5. Poboljšanje uslova života korisnika koji neminovno ostaju na smeštaju

Za Prioritet 5 lokalna samouprava nije planirala sopstvena sredstva već finansiranje aktivnosti od strane Republike, odnosno resomog Ministarstva i ukupna sredstva planirana za period od 2008 do 2010. godine iznose 337.200.000,00 RSD.

Videti PRILOG tabela br. 4 *Analiza budžeta Aleksinac*

Analiza pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za 2008. u lokalnim samoupravama

naziv organizacije:	Denizen – Centar za građanski aktivizam
mesto:	Svrljig
budžet	lokalne Svrljig
samouprave	
oblast:	socijalna zaštita, obrazovanje, kultura i sport
ciljna grupa:	porodica i deca

UVOD

Podaci o opštini

Na dvadeset pet kilometara severoistočno od Niša, na magistralnom putu prema Zaječaru, Negotinu i Boru, na pola puta između Niša i Knjaževca, nalazi se Svrljig. Ova opština koja se nalazi na površini od 492 km² obuhvata opštinski centar i 38 seoskih naselja.

Opština Svrljig je smeštena u kotlini između planinskih venaca Svrljiških planina koju preseca dolina reke Svrljiški Timok. Prema najnovijoj administrativno-teritorijalnoj podeli, ona pripada međuopštinskoj regionalnoj zajednici Niš, odnosno Nišavskom upravnom okrugu.

U centru opštine nalazi se grad Svrljig na levoj, i staro naselje Derven na desnoj obali Timoka. Centar predstavlja svojevrsnu celinu ne samo u prirodno-geografskom već i u društveno kulturnom pogledu, na šta ukazuju i istorijski zapisi.

Grad Svrljig je bio nazivan tim imenom do XVI veka kada, pod Turcima, postaje Svrljiška Banja-u rangu kadiluka, da bi od XIX veka opet postao Svrljig - sa sedištem u Niševcu. Na mestu, pak, savremenog Svrljiga, takođe pod Turcima, postepeno se formiralo namensko naselje pod imenom Derven, koje je imalo precizno određenu, namensku funkciju. Sa već ustaljenom administrativnom funkcijom sreskog i poštinskog mesta, razvijenom trgovinom i zanatstvom. Derven je 9.decembra 1904.godine dekretom Kraljevine Srbije postao varošica i sedište Svrljiškog sreza. Srez Svrljiga je od 1896.godine administrativno bio pripojen Niškom okrugu.

Broj stanovnika u opštini: 17284 (po popisu iz 2002. godine)

Broj dece u opštini: 2123 (po popisu od 2002. godine)

Tačan broj dece koja žive u Svrljigu je teško precizno odrediti iz više razloga. Naime, osnovni kontingenti stanovništva koje obuhvata i decu su: stanovništvo predškolskog uzrasta (ispod 7 godina), školskog uzrasta (7-14 godina) i stanovništvo starosti od 15 do 29 godina ili, na drugom mestu, od 15 do 49 godina.

U skladu sa Konvencijom UN o pravima dece, i Nacionalnom strategijom za mlade Republike Srbije, decom se smatraju stanovnici starosti od novorođenčeta do 18 godina (do punoletstva), ali je iz navedenih razloga nemoguće da ovde jednostavno navedemo podatak o broju tako definisane starosne grupacije u Svrlijgu.

U Statističkom godišnjaku Republičkog zavoda za statistiku Srbije iz 2008.godine, a na osnovu podataka iz popisa sprovedenog na teritoriji Republike Srbije tj. opštine Svrlijig iz 2002.god., podaci koji se odnose na broj dece jesu :

1. deca predškolskog uzrasta: 738
2. deca školskog uzrasta: 999
3. deca srednjoškolskog uzrasta : 771
4. stanovništvo uzrasta od 15-29 g.str. : 2450
5. stanovništvo uzrasta od 15-49 g.str. : 6213

Dakle, može se zaključiti da u Svrlijgu živi ukupno 4958 dece i omladine, 1737 dece predškolskog i školskog uzrasta i 2450 mladih.

Još jedan podatak ukazuje na to da u Svrlijgu živi:

1. 278 dečaka i 226 devojčica starosti od 0 do 4 god., odnosno ukupno 504 dece
2. 302 dečaka i 286 devojčica starosti od 5-9 god., odnosno ukupno 588 dece
3. 336 dečaka i 309 devojčica starosti 10-14 god., odnosno ukupno 645 dece
4. 390 dečaka i 381 devojčica starosti od 15 do 19 godina o dnosno ukupno 771 dece.

Ovim dolazimo do podatka da u Svrlijgu živi ukupno 2508 stanovnika uzrasta od 0 do 19 godina deca i osamnaestogodišnjaci.

Po podacima Centra za Socijalni rad u Svrlijgu , a na osnovu popisa stanovništva iz 2002. godine u Opštini Svrlijig je bilo ukupno 2123 stanovnika starosti do 18 godina.

Po podacima iz pravnih službi osnovne i srednje škole u Svrlijgu, u opštini Svrlijig računajući i isturena odeljenja u selima, ukupno ima 1026 učenika. Treba imati u vidu da od ovog broja treba oduzeti mali procenat na račun učenika koja žive u mestima i gradovima van opštine Svrlijig, a koja pohađaju srednju školu u Svrlijgu.

Ne postoji evidencija o broju učenika koji srednju školu pohađaju u obližnjim gradovima.

ORGANIZACIONA STRUKTURA OPŠTINSKE UPRAVE SVRLJIG

Opštinska uprava Svrlijig organizovana je u skladu sa pozitivno pravnim propisima RS i Statutom opštine Svrlijig, kao organ za vršenje upravnih poslova opštine Svrlijig, u okviru prava i dužnosti Opštine i određenih stručnih poslova za potrebe Skupštine opštine (Statut Opštine Svrlijig, čl.81).

Opštinska uprava priprema nacрте propisa i drugih akata koje donosi Skupština opštine (budžet i završni račun, program razvoja, propise i druge akte Statut Opštine Svrlijig, čl.39), Predsednik opštine ili Opštinsko veće (odluku o privremenom finansiranju u slučaju da Skupština opštine ne donese budžet pre početka fiskalne godine, Statut Opštine Svrlijig, čl.72), izvršava odluke i druge akte Skupštine opštine, Predsednika i Opštinskog veća, rešava u upravnom postupku u i stepenu o pravima i dužnostima građana i dr. pravnih lica u upravnim stvarima iz nadležnosti Opštine, obavlja poslove upravnog nadzora nad izvršenjem propisa i drugih opštih akata Skupštine opštine, izvršava zakone i druge propise čije je izvršenje povereno Opštini, obavlja stručne i druge poslove koje utvrdi Skupština opštine, Predsednik opštine i Opštinsko veće, dostavlja izveštaj o svom radu najmanje jednom godišnje (sve na osnovu Statuta Opštine Svrlijig, čl.82).

Opštinska uprava se obrazuje kao jedinstveni organ i može imati organizacione jedinice za vršenje upravnih, stručnih i drugih poslova (Statut Opštine Svrlijig, čl.84).

Opštinska uprava Svrlijig je obrazovana kao jedinstveni organ sa ukupno 3 (tri) organizacione jedinice sa više odeljenja i službi i to :

1. Odsek za opštu upravu i društvenu delatnost → Boračko-invalidska zaštita i dečji dodaci / Birački spiskovi / Matičar .

2. Odsek za privredu i finansije → Imovinsko-pravni poslovi / Javne nabavke / Likvidator dečje zaštite i RVI / Poljoprivredna služba, vodoprivreda, šumarstvo i zaštita životne sredine / Privatno preduzetništvo.

3. Odsek za urbanizam, stambeno-komunalu delatnost i građevinarstvo → Urbanizam, stambeno-komunalna delatnost i građevinarstvo / Građevinski inspektor / Komunalni inspektor .

Opštinskom upravom rukovodi načelnik (Statut Opštine Svrlijig , čl.85) koji za svoj rad i rad Opštinske uprave odgovara Skupštini opštine i Opštinskom veću (Statut Opštine Svrlijig , čl.87).

Na osnovu Statuta Opštine Svrlijig, čl. 89, Odluku o opštinskoj upravi donosi Skupština opštine na predlog Opštinskog veća dok akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Opštinske uprave donosi načelnik uz saglasnost Opštinskog veća.

Pored Opštinske uprave, u Opštini Svrlijig kao organi predviđeni su (na osnovu Statuta Opštine Svrlijig čl.26 i 27) i obavljaju poslove Opštine u okviru svojih nadležnosti iz pozitivno pravnih propisa i Statuta još i :

- *Skupština Opštine Svrlijig* - kao najviši organ koji vrši funkcije lokalne vlasti, donosi budžet, usvaja završni račun budžeta, utvrđuje stope izvornih prihoda Opštine kao i način i merila za određivanje visine lokalnih taksi i nadoknada, donosi program razvoja Opštine i pojedinih delatnosti i dr. predviđeno Statutom Opštine (Statut Opštine Svrlijig, čl.28, čl.39).

Skupština opštine osniva stalna i povremena radna tela, fondove i savete za razmatranje pitanja iz njene nadležnosti koje su u interesu građana. Komisija za budžet, Komisija za omladinu i sport, Komisija za etničke grupe i nacionalne manjine, Komisija za zdravstvo i socijalnu zaštitu, Savet za mlade (Statut Opštine Svrlijig, čl.43, 44 i čl.48).

- *Predsednik opštine Svrlijig* kao izvršni organ Opštine predlaže način rešavanja pitanja o kojima odlučuje Skupština opštine, naredbodavac je za izvršenje budžeta, daje saglasnost na opšte akte kojima se uređuje broj i struktura zaposlenih u ustanovama koje se finansiraju iz budžeta Opštine i na broj i strukturu zaposlenih i dugih lica koja se angažuju na ostvarivanju programa ili dela programa korisnika budžeta Opštine i dr. predviđeno Statutom Opštine (Statut Opštine Svrlijig, čl.69).

- *Opštinsko veće* kao izvršni organ Opštine predlaže budžet i druge odluke i akta koje donosi Skupština opštine Svrlijig, neposredno izvršava i stara se o izvršenju odluka i drugih akata Skupštine opštine Svrlijig, donosi odluke o privremenom finansiranju u slučaju da Skupština opštine ne donese odluku o budžetu pre početka fiskalne godine i dr. predviđeno Statutom Opštine (Statut Opštine Svrlijig, čl.72).

Struktura budžeta Opštine Svrlijig za 2008.g.:

Glava 1, razdeo 1.1 Skupština opštine, Predsednik opštine, Opštinsko veće i Opštinska uprava (funkcionalna klasifikacija 130 opšte usluge) u čijoj su nadležnosti u okviru ekonomske klasifikacije 472 sledeće naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta: studentske stipendije, poklon paketići za novorođenčad, naknada za prvorodeno dete i naknada za vantelesnu oplodnju. U okviru ekonomske klasifikacije 481 dotacije i izdvajanja iz budžeta za NVO, organizacije i udruženja.

Razdeo 1.2 Javno komunalno stambeno preduzeće JKSP SVRLJIG (funkcionalna klasifikacija 510 upravljanje otpadom);

Razdeo 1.3 Dom zdravlja Svrlijig (funkcionalna klasifikacija 740 javne zdravstvene usluge);

Razdeo 1.4 Fizička kultura (funkcionalna klasifikacija 810 usluge rekreacije i sporta) u čijoj su nadležnosti, u okviru ekonomske klasifikacije 481 dotacije sportskim organizacijama i to: fudbalskom, rukometnom, košarkaškom,

, karate, stonoteniserskom, ribolovačkom sportskom klubu kao i dotacija za organizovanje Vidovdanskog turnira u malom fudbalu;

Razdeo 1.5 Osnovno obrazovanje (funkcionalna klasifikacija 912 osnovno obrazovanje) u čijoj su nadležnosti, u okviru ekonomske klasifikacije 463 dotacije i transferi;

Razdeo 1.6 Srednje obrazovanje (funkcionalna klasifikacija 920 srednje obrazovanje) u čijoj su nadležnosti, u okviru ekonomske klasifikacije 463 dotacije i transferi;

Razdeo 1.7 Socijalna zaštita (funkcionalna klasifikacija 090 socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu socijalna pomoć ugroženom stanovništvu) u čijoj su nadležnosti, u okviru ekonomske klasifikacije 472 naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta (sve u okviru ekonomske klasifikacije 463 dotacije i transferi);

Razdeo 1.8 Program podsticaja preduzetništva i malih preduzeća (funkcionalna klasifikacija 470 ostale delatnosti);

Razdeo 1.9 Predškolska ustanova "Poletarac"(funkcionalna klasifikacija 911 predškolsko obrazovanje) u čijoj su nadležnosti, u okviru ekonomske klasifikacije 411-416 socijalni doprinosi, naknade, socijalna davanja, nagrade i bonusi, 421-426 troškovi putovanja, usluge po ugovoru, specijalizovane usluge, popravke i održavanje, materijali, i ekonomska klasifikacija 512 mašine i oprema;

Razdeo 1.10 Kulturni centar (funkcionalna klasifikacija 820 usluge kulture) u čijoj su nadležnosti, u okviru ekonomske klasifikacije 424 specijalizovane usluge;

Razdeo 1.11 J.P. "Direkcija za izgradnju Svrlijig" (funkcionalna klasifikacija 650 razvoj zajednice);

Razdeo 1.12 Fond za razvoj poljoprivrede (funkcionalna klasifikacija 421 poljoprivreda);

Razdeo 1.13 Fond za zaštitu životne sredine (funkcionalna klasifikacija 560 zaštita životne sredine);

Razdeo 1.14 Mesne zajednice (funkcionalna klasifikacija 160 opšte javne usluge), i

Razdeo 1.15 Fond protivpožarne zaštite (funkcionalna klasifikacija 320 usluge protivpožarne zaštite).

STRUKTURA PRIHODA I RASHODA OPŠTINSKOG BUDŽETA U 2008. GODIDNI

U 2008. godini na nivou opštine ostvareni su sledeći

- ukupni prihodi : **208.086.000**
- ukupni rashodi : **198.821.000**
- suficit: 9.265.000

na nivou opštine a po podacima iz opšteg dela završnog računa budžeta opštine Svrlijig.

Procenat određenih budžetskih izdvajanja u odnosu na ceo budžet za 2008. za:

- **socijalnu zaštitu dece: 0.89 %** (u iznosu od 1.772.000);
- **obrazovanje: 5.19 %** (u iznosu od 10.325.648,41), za obrazovanje u 2008. godini ukupno je utrošeno 10.325.648,41 dinara i to za osnovnoškolsko obrazovanje **7,837,900.92** a za srednje obrazovanje **2,487,747.49**;
- **kulturu i sport: 5.95 %** (u iznosu od 11.828.152,58) za kulturu i sport u 2008. godini ukupno je utrošeno 11.828.152,58 dinara i to za usluge kulture (Kulturni centar) **7,281,551.88** a za usluge rekreacije i sporta **4,546,600.70**.

ODLUKE LOKALNIH VLASTI OPŠTINE ALEKSINAC KOJE DEFINIŠU USLUGE I PRAVA ZA DECU I PORODICU

1. Odluka o priznavanju prava na jednokratnu novčanu pomoć za prvorodeno dete od 6.3.2003. godine, objavljena u Službenom listu grada Niša br. 11/2003. Pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 6.000,00 dinara može ostvariti provorođeno dete, prvorodeni blizanci, trojke, četvorke i više rođene dece ukoliko je majci to dete, odnosno deca, po rađanju prvo, da majka ima prebivalište na teritoriji opštine i da neposredno brine o detetu.

2. Odluka o izmeni i dopuni odluke o priznavanju prava na jednokratnu novčanu pomoć za novorođenčad od 9.3.2006. godine, objavljena u Službenom listu grada Niša br.13/2006 od 20.3.2006. godine. Pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 3.000 dinara može se ostvariti za svako novorođeno dete od 1.1.2006. godine ukoliko majka ima prebivalište na teritoriji opštine i da neposredno brine o detetu.

3. Odluka o priznavanju prava na jednokratnu novčanu pomoć za novorođenčad od 17.12.2007. godine, objavljena u Službenom listu grada Niša br. 90/2007, objavljena 25.12.2007. godine. Pravo na jednokratnu

novčanu pomoć u iznosu od 25.000,00 dinara može ostvariti svako dete rođeno u periodu nakon 1.1.2008. godine ukoliko majka u momentu rođenja deteta ima prebivalište na teritoriji opštine i neposredno brine o detetu.

U slučaju smrti majke ili ukoliko iz bilo kog razloga prestane da neposredno brine o detetu pravo na novčanu pomoć pripada ocu ili staraocu.

Roditeljima sa tri i više deteta pripada pravo na besplatne udžbenike za osnovno obrazovanje za treće i svako naredno dete.

Stupanjem na snagu ove odluke prestaju da važe "Odluka o priznavanju prava na jednokratnu novčanu pomoć za prvorodeno dete" i "Odluka o priznavanju prava na jednokratnu pomoć za novorođenčad".

4. Odluka o izmeni i dopuni odluke o priznavanju prava na jednokratnu novčanu pomoć za novorođenčad od 19. 9. 2008. godine, objavljena u Službenom listu grada Niša br. 85/2008.

Pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 25.000,00 dinara može ostvariti svako rođeno dete od 1.1.2008. godine ukoliko jedan od roditelja i dete imaju prebivalište na teritoriji opštine i da neposredno jedan od roditelja brine o detetu.

5. Odluka o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana u opštini Svrlijig objavljena u Službenom listu grada Niša 26. januara 2009. godine, čijim je stupanjem na snagu prestala da važi Odluka o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana u opštini Svrlijig (Opštinski službeni glasnik, br. 18/93).

Ovom odlukom utvrđuju se prava u socijalnoj zaštiti građana kao pojedinaca i porodica iz nadležnosti opštine Svrlijig, nosioci prava, postupak za ostvarivanje prava (uslovi i način), kao i obezbeđivanje sredstava.

Prava u socijalnoj zaštiti i socijalnoj sigurnosti iz nadležnosti opštine u smislu ove odluke su:

1. Jednokratne pomoći
2. Pravo na udžbenike, školski pribor, đачku kuhinju i prevoz učenika
3. Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu
4. Troškovi sahrane
5. Pomoć u kući
6. Dnevni boravak
7. Troškovi smeštaja u prihvatilištu, prihvatnoj stanici ili Sigurnoj kući
8. Drugi oblici socijalne zaštite.

Nosilac prava ove odluke je pojedinac ako živi sâm u domaćinstvu, odnosno porodica (korisnici prava u sistemu socijalne zaštite, nezaposleni, penzioneri, borci, vojni invalidi, civilni invalidi rata, lica u skitnji, lica na izdržavanju kazne zatvora, lica kojima je izrečeno upućivanje u vaspitno-popravni dom i ostali socijalno ugroženi građani u stanju socijalne potrebe).

Postupak za ostvarivanje prava pokreće se na zahtev stranke, odnosno njenog zakonskog zastupnika ili staratelja, kao i po službenoj dužnosti. Vodi se po odredbama Zakona o opštem upravnom postupku i Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana.

O zahtevima za ostvarivanje prava iz ove odluke rešava, u prvom stepenu, Centar za socijalni rad, a u drugom stepenu Opštinsko veće opštine Svrlijig.

Sredstva za ostvarivanje prava iz ove Odluke obezbeđuju se budžetom opštine i namenski se prenose Centru za socijalni rad.

Po podacima Statističkog godišnjaka Republičkog zavoda za statistiku Srbije iz 2008. godine, na teritoriji opštine Svrlijig je bilo 635 maloletnih lica korisnika socijalne zaštite, od kojih 584 živi u uslovima ugrožene porodične situacije, 29 ima poremećaje u ponašanju, 6 sa teškoćama u razvoju, 2 ometena u fizičkom razvoju, 2 sa kombinovanim smetanjama i 12 je korisnika ostalih usluga socijalne zaštite.

Po podacima Centra za socijalni rad u Svrlijigu, na ime socijalnih davanja ukupno je tokom 2008. godine isplaćeno 2.949.046,79 dinara iz budžeta opštine Svrlijig. Ova davanja uključuju:

- **đačku kuhinju za 44 dece** socijalno-materijalno ugroženih u inosu od 385.852,00 dinara;
- **udžbenike za 50 učenika** socijalno ugroženih roditelja u iznosu od 276.117,79 dinara;
- naknade troškova sahrane za najugroženija lica u iznosu od 110.724,00 dinara; broj korisnika nepoznat
- troškove lečenja lica u stanju socijalne potrebe 720.955,00 dinara; broj korisnika nepoznat
- za decu i proćicu (oprema dece na hraniteljstvu, rođendanski pokloni za njih) u iznosu od 157.554,00 dinara; broj korisnika nepoznat
- **naknade troškova prevoza 9 učenika** koji pohađaju specijalnu osnovnu i srednju školu u Nišu i roditelja kao pratioca, kao i drugih učenika, u iznosu od 484.020,00 dinara;
- ostale jednokratne pomoći u vidu sredstava za 2 kubika ogrevnog drveta za 38 korisnika u iznosu od 806.824,00 dinara;
- popust u plaćanju električne energije za 64 korisnika.

Napomena: Usled nemogućnosti uvida u sve relevantne dokumente koje smo se u više navrata usmeno i pismeno tražili u obraćanjima nadležnima, primetili smo razliku u pojedinim internim podacima do kojih smo dolazili najčešće posrednim putem i koji su nam saopštavani usmeno. Ovi podaci se razlikuju od službe do službe tj. ustanove do ustanove, kako međusobno, tako i od podataka iz Budžeta, Rebalansa budžeta (prvog i drugog) i Opšteg dela završnog računa opštine Svrlijig za 2008.god. Ove pojave su uz nestabilnu političku situaciju na lokalni otežavale rad na predmetnoj analizi. U više navrata ni na koji način nismo ni bili obaveštavani ili smo, pak, dobijali nejasne i

i nesvrishodne odgovore i podatke na upućene zahteve i molbe i to sve posle dužeg protoka vremena što je još više unosilo konfuziju u naš rad prilikom izrade analize pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za decu za 2008. godinu.

Pored napred navedenog mišljenja smo da je prisutno neshvatanje značaja ove analize i potrebe za istom od strane nadležnih organa.

Relevantna lokalna strateška dokumenta za decu:

Naziv strateškog dokumenta
Razvojni plan – Ustanova za decu predškolskog uzrasta “Poletarac”
<i>Kada je usvojena strategija/plan</i>
Usvojen 26.12.2007.g., za period od 2008.do 2011.g.
<i>Koje relevantne oblasti za decu pokriva (obrazovanje, socijalna zaštita, kultura, sport)</i>
Unapređenje kvaliteta rada u vrtiću podsticanjem i unapređenjem saradnje vrtića sa lokalnom zajednicom, podsticanjem i unapređenjem saradnje vrtića sa porodicom, povećanje nivoa profesionalizma kroz razne vidove stručnog usavršavanja.
<i>Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom</i>
Promovisanje rada vrtića u Domu zdravlja i Kulturnom centru, uključivanje predstavnika raznih profesija u rad ustanove, edukacija roditelja, uključivanje roditelja u neposredan vaspitno-obrazovni rad u vrtiću, sređivanje dvorišta vrtića od strane zaposlenih i roditelja, stručno usavršavanje zaposlenih kroz seminare u ustanovi, obuka za rad na računaru, obuka za pisanje projekata a sve kroz mnogobrojne i raznovrsne druge propratne aktivnosti.
<i>Ko su nosioci aktivnosti za decu</i>
Predškolska ustanova „Poletarac“ i dr. stručna lica, ustanove i institucije.
<i>Iz kojih se izvora planira finansiranje aktivnosti za decu</i>
Lokalna samouprava, Ministarstvo za omladinu i sport i dr. državna ministarstva

<i>Naziv strateškog dokumenta</i>
Razvojni plan OŠ "Dobrića Stambolić" Svrlijig
<i>Kada je usvojena strategija/plan</i>
Usvojen 05.02.2008.g. za period od 01.februara 2008.g. do 01.februara 2011.g.
<i>Koje relevantne oblasti za decu pokriva (obrazovanje, socijalna zaštita, kultura, sport)</i>
Podizanje kvaliteta obrazovanja u školi, podizanje kompetencije nastavnog kadra škole, unapređivanje školskog prostora i podizanje kvaliteta nastave uvođenjem savremenih nastavnih sredstava.
<i>Koje su aktivnosti/programi za decu predviđene strategijom/planom</i>
Obuka nastavnika za korišćenje savremenih nastavnih sredstava, usavršavanje nastavnika na seminarima i stručnim skupovima, osposobljavanje dela školskog dvorišta za nastavu iz fizičkog vaspitanja, farbanje fasade, rekonstrukcija objekata izdvojenih odeljenja, upotpunjavanje školskog nameštaja, reparacija podova i zamena stolarije, ograđivanje školskog dvorišta, opremanje računarske učionice, opremanje medijateke, opremanje kabineta hemije, fizike, geografije, istorije i biologije neophodnim nastavnim sredstvima, i uvećanje fonda biblioteke.
<i>Ko su nosioci aktivnosti za decu</i>
OŠ "Dobrića Stambolić"
<i>Iz kojih se izvora planira finansiranje aktivnosti za decu</i>
Lokalna samouprava, Ministarstvo prosvete i druga ministarstva.

Videti PRILOG tabela br. 5 Analiza budžeta Svrlijig

Sažetak

Niš

U oblasti **društvene brige o deci** na nivou grada Niša doneto je nekoliko odluka:

- *Odluka o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša*
 - *Pravilnik o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša*
 - *Odluka o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša*
 - *Odluka o mreži dečjih vrtića na teritoriji grada Niša*
 - *Odluka o mreži osnovnih škola na teritoriji grada Niša*
 - *Odluka o pristupanju izradi Lokalnog plana akcije za decu Grada Niša*
 - *Odluka o parlamentu dece i mladih*

Odluke na lokalnom nivou koje pripadaju oblasti **socijalne zaštite dece su:**

- *Odluka o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji grada Niša* ("Službeni list grada Niša" br.9/2008)
- *Odluka o osnivanju prihvatilišta za žrtve nasilja* ("Službeni list grada Niša" br.77/2007).

Pored pomenutih odluka, od značaja je i *Rešenje Skupštine grada o davanju saglasnosti na Odluke o cenama prevoza i finansiranju funkcije prevoza putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju na teritoriji grada Niša* („Službeni list grada Niša“ br.90/2008).

U završnom računu postoji stavka u okviru funkcije 950 Obrazovanje koje nije definisano nivoom, konto 463 Transferi ostalim nivoima vlasti aproprijacija namenjena za troškove putovanja učenika po Odluci i zakonu. Iznos: 3.800.000, i izvršenje: 3.607.897.

Odluka o ostvarivanju prava u oblasti društvene brige o deci i Pravilnik o uslovima i postupku regresiranja usluga u oblasti društvene brige o deci iz nadležnosti grada Niša utvrđuju sledeće **oblike društvene brige o deci** koji se finansiraju iz budžeta Skupštine Grada:

- **Celodnevni boravak**
 - **Poludnevni boravak**
 - **Boravak dece osnovnoškolskog uzrasta do 10 godina starosti organizovan u cilju zbrinjavanja dece u slobodno vreme dok su roditelji na poslu, uz obezbeđenu užinu**
 - **Odmor i rekreacija** ovo pravo je vidljivo u budžetu kroz funkciju 960 Pomoćne usluge u obrazovanju u okviru ekonomske klasifikacije 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta, za Regresiranje troškova boravka dece u dečjem odmaralištu Divljana (4.721.000).
 - **Užina** za decu osnovnoškolskog uzrasta - iznos: 16.000.000 izvršenje 13.674.020 funkcija 040 Porodica i deca

Prava na novčanu i materijalnu pomoć porodici sa decom, nosioci prava i uslovi i način ostvarivanja ovih prava utvrđeni su **Odlukom o novčanoj i materijalnoj pomoći porodici sa decom na teritoriji grada Niša**.

Prava na novčanu i materijalnu pomoć su:

- pravo na jednokratnu novčanu pomoć za prvorodeno dete;
 - pravo na novčanu pomoć za duple blizance, trojke i četvorke;
 - pravo na paket za novorođenče;
 - pravo na besplatno korišćenje usluga u ustanovama za decu i
 - paket za đake prvake.

U okviru funkcije 040 Porodica i deca, konto 472- Naknade za socijalnu zaštitu iz Budžeta - u završnom računu postoje iznosi koji se odnose na sva prava sem prava na besplatno korišćenje usluga u ustanovama za decu. Za jednokratnu pomoć za prvorodeno dete: planiranih 27.000.000 a izvršeno je 26.870.000, za duple blizance, trojke i četvorke: planiranih 4.100.000 izvršeno 4.076.313 paket za novorođenče: planiranih 20.000.000, izvršenje 17.906.557, jednokratna pomoć Centra za socijalni rad: planiranih 38.000.000, izvršenje: 37.997.337 i paket za đake prvake: 1.500.000 tj. izvršeno 1.467.733. **U okviru istog konta nalazi se i stavka Uvećana jednokratna novčana pomoć u iznosu od planiranih 3.300.000, a izvršenje je 3.178.355. U okviru funkcije 040 finansira se i jednokratna novčana pomoć za postupak vantelesne oplodnje sa 11,455,794 koliko je bilo izvršenje u 2008. godini.**

Sledeća prava i posebne oblike socijalne zaštite mogu ostvarivati, direktno ili posredstvom svojih porodica, deca:

- **Pravo na opremu korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu**

U završnom računu postoji stavka Prevoz dece i omladine ometene u razvoju čije su porodice prava na materijalno obezbeđenje, ili koja koriste pravo na smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu. Iznos: 100.000 izvršenje: 0! (u okviru funkcije 040 Porodica i deca, konto 472 Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta)

- **Pravo na smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu** iznos: 4.700.000, izvršenje 4.699.249 u okviru funkcije 040 Porodica i deca, konto 472 Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta.

- **Pravo na besplatan obrok i užinu za decu** za decu ometenu u razvoju: iznos: 700.000 izvršenje 551.760 u okviru funkcije 040 Porodica i deca, konto 472 Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta.
- **Socijalno stanovanje u zaštićenim uslovima** planirani iznos: 1.000.000 izvršenje: 838.285 u okviru funkcije 040 Porodica i deca, konto 472 Naknada za socijalnu zaštitu iz budžeta.
- **Privremeno stanovanje**
- **Pravo na jednokratne pomoći**
- **Pravo na dnevni boravak** za decu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju obolelu od autizma, sa poremećajima u društvenom ponašanju.

Izdavanja koja se odnose na finansiranje poslednja tri navedena prava ne nalaze se u Odluci u završnom računu kao jasno i nedvosmisleno izdvojena.

Odluka o podsticaju razvoja talentovanih učenika i studenata: *U okviru funkcije 950 Obrazovanje koje nije definisano nivoom, konto 472 naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta postoji aproprijacija namenjena za podsticajna sredstva za talentovane učenike i studente u planiranom iznosu od 22.000.000 a izvršenje je 21.504.846.*

U odluci o završnom računu, u okviru funkcije 111- Izvršni i zakonodavni organi, konto 423 Usluge po ugovoru, deo aproprijacije namenjen je za realizaciju projekta Parlament dece i mladih Niša. Planirani iznos je 100.000, a izvršenje je 0!

OSTALI RELVANTNI IZNOSI IZ BUDŽETA:

- U okviru funkcije 010 - Bolest i invalidnost, konto 481 Donacije nevladinim organizacijama aproprijacija namenjena za finansiranje programskih aktivnosti socijalno-humanitarnih organizacija i prava iz proširenih vidova socijalne zaštite u planiranom i istovremeno i realizovanom iznosu od 10.550.000. Nije precizirano koje usluge i prava su finansirani.

- Uprava za dečiju, socijalnu i primarnu zdravstvenu zaštitu: - funkcija 020 Starost, ekonomska klasifikacija 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta: postoji aproprijacija Finansiranje pripremanja i dopremanja hrane za decu ometenu u razvoju i stara i iznemogla lica u iznosu od 2.500.000 din. Kod ove aproprijacije nije moguće izdvojiti deo davanja koji je direktno usmeren deci, ali smo ceo ovaj iznos računali kao davanje za decu.

- Kao direktna davanja deci računali smo izdvajanja u okviru aproprijacije Specijalizovane usluge koja se odnosi na Komisiju za pregled dece sa smetnjama u razvoju, iako prava i usluge koji se na nju odnose nismo prepoznali direktno u završnom računu.

- Rad Centra za socijalni rad finansira se kroz funkciju 090 Socijalna zaštita, konto 463 Transferi ostalim nivoima vlasti ustanova Centar za socijalni rad. Planirani iznos: 12.495.000 izvršenje: 12.000.000.

- Funkcija 960 Pomoćne usluge u obrazovanju (35.871.292) ovde smo kao neposredno izdvajanje za decu tretirali izdvajanja u okviru ekonomske klasifikacije 424 Specijalizovane usluge, za festival dečije muzike Majska pesma (555.461)

- funkcija 911- Predškolsko obrazovanje- ukupno 419.541.799: izuzev dela specijalizovanih usluga koje se odnose na festival za decu Zlatna pčelica (koje smo prepoznali kao neposredna izdvajanja za decu u iznosu 448.413) postoje i ostala izdvajanja u vidu plata zaposlenih i socijalnih doprinosa koje smo tretirali kao posredna izdvajanja za decu.

Kruševac

Prava koje Grad obezbeđuje Odlukom o pravima u socijalnoj zaštiti. Pored prava utvrđenih republičkim propisima, Odlukom o pravima u socijalnoj zaštiti utvrđen je deo prava i usluga koje grad obezbeđuje iz svoje nadležnosti (tzv. proširena prava) a to su:

- pravo na jednokratnu novčanu pomoć,
- pravo na opremu korisnika za smeštaj u ustanovu ili drugu porodicu,
- pravo na naknadu troškova letovanja, zimovanja i organizovanja škole u prirodi,
- pravo na naknadu troškova sahrane,
- pravo na pomoć u kući,
- pravo na korišćenje usluga porodično-edukativnog Centra,
- pravo na dnevni boravak za decu ometenu u razvoju,
- pravo na korišćenje dnevnih centara i klubova za odrasla i stara lica,
- pravo na opremanje stana šticenika i privremeni smeštaj, radi priprema za samostalni život,
- pravo na usluge neodložnih intervencija u zaštiti porodice,
- pravo na interventni smeštaj u kriznim situacijama,
- pravo na privremeni smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu.

Iz budžeta se jedino može videti da je za prvo navedeno pravo na jednokratnu pomoć, izdvojena ukupna suma u okviru funkcije 070 Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu neklasifikovana na drugom mestu, konto 463100 Tekući transferi ostalim nivoima vlasti jednokratna pomoć u iznosu od 13.000.000 pri čemu je izvršenje 12.999.048 i to u okviru Centra za socijalni rad.

Odluka o organizovanju interventnog smeštaja dece i omladine u kriznim situacijama u opštini Kruševac, Službeni list grada Kruševca broj 1/07 odnosi se na finansiranje mobilnih timova, zaštićenog stanovanja za decu, obezbeđivanje uslova za rad službe za negu i pomoć u kući, organizovanje prihvatne stanice za decu u domu, „Jefimija“, hraniteljstvo na regionalnom nivou.

Dom za decu bez roditeljskog staranja „Jefimija“ organizuje sledeće usluge:

- 1) dnevni centar za mentalno nedovoljno razvijenu decu,
- 2) interventni smeštaj za decu u kriznim situacijama,
- 3) "Kuća na pola puta",
- 4) realizacija vaspitnih naloga.

U završnom računu ne postoje aproprijacije koje se odnose na prava i usluge regulisane ovom odlukom.

Odlukom o društvenoj brizi o deci utvrđena su neka prava iznad prava utvrđenih Zakonom, za koja se sredstva obezbeđuju u budžetu Grada a preko Predškolske ustanove „Nata Veljković“.

Iz završnog računa se može videti zbirni iznos za finansiranje funkcionisanja ove ustanove 192.437.000 planirano i 189.157.104 dinara izvršeno, u okviru funkcije 040- Porodica i deca.

Odlukom o osnivanju Fonda za podsticanje razvoja mladih talenata opštine Kruševac regulisan je rad Fonda osnovanog radi sistematskog i organizovanog staranja društvene zajednice o razvoju obdarenih i izuzetno talentovanih učenika srednjih škola i studenata sa teritorije grada. U završnom računu su sredstva namenjena za ove svrhe date u okviru funkcije 960 Pomoćne usluge u obrazovanju i iznose planiranih 10.225.000, a izvršenje je 9.751.808.

Prava i usluge iz dokumenata **Odluka o usvajanju Lokalnog plana akcije za decu opštine Kruševac i Odluka o usvanju Strategije za unapređenja položaja Roma u oblasti obrazovanja, zdravlja i stanovanja** odnosno iznosi koji se odnose na ove aktivnosti date su u zbirnom iznosu u završnom računu u okviru funkcije 111 Izvršni i zakonodavni organi, konto 424900 - Ostale specijalizovane usluge (deo ove aproprijacije namenjen je programu podrške Romima i za projekte LPA za decu). Planirani iznos je 4.413.000, a izvršenje 4.108.864. U okviru toga je za Lokalni plan akcije za decu u 2008. godini planirano 3.000.000, a izvršeno 2.900.000.

Odluku o usvajanju Strategije razvoja socijalne politike grada Kruševca, odnosno prava i usluge koja proističu iz nje nemoguće je sagledati u budžetu.

OSTALI IZDACI IZ BUDŽETA: Crvenom krstu grada Kruševca dodeljena su sredstva u iznosu od 12.027.000 dinara za finansiranje Narodne kuhinje.

U budžetu postoji i u okviru funkcije 111 -**Izvršna i zakonodavna vlast, konto 426600 Materijal za obrazovanje, kulturu i sport, aproprijacija namenjena za nabavku knjiga za trećeg i četvrtog đaka i poklon za đake prvake** u iznosu od planiranih 3.873.000 i izvršenjem 3.872.788 din, ali je nejasno iz koje odluke ove usluge proističu. U okviru iste funkcije postoji i konto 472300 **Naknade iz budžeta za decu i porodicu za koji postoji ista nedoumica.** Ova aproprijacija je namenjena za sprovođenje Akcije treće dete, planirani iznos je 1.100.000, a izvršenje 1.025.619.

Knjaževac

Odlukom o pravima građana iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji opštine Knjaževac utvrđena su prava iz oblasti socijalne zaštite građana i porodica na teritoriji opštine Knjaževac, uslovi i način ostvarivanja prava. Ukupno je predviđeno 12 prava od opšteg interesa za čije se obezbeđenje stara opština Knjaževac, koja prenosi sredstva za finansiranje prava Centru za socijalni rad "Dr Mihajlo Stupar" iz Knjaževca, ustanovi nadležnoj za rešavanje o zahtevima za ostvarivanje prava u prvom stepenu, kao i drugim pružaocima socijalnih usluga.

Iz odluke o završnom računu može se videti u okviru funkcije 070 Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu neklasifikovana na drugom mestu, konto 463 Tekući transferi ostalim nivoima vlasti, da je planirani iznos za finansiranje Centra 8.794.000, a izvršenje 8.357.733.

Prava iz Odluke koja se odnose na decu i porodicu mogu se podeliti u dve grupe.

1. U prvu grupu se svrstavaju **prava koja se direktno odnose na decu i porodicu**, i to:

a) Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili u drugu porodicu, b) Smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu, v) Omladinski klub Centar za socijalni rad "Otvorena vrata", g) Korišćenje usluga savetovališta, d) Pravo na uslugu pod nazivom "Kuća na pola puta za decu i mlade"

Jedino je za poslednju stavku Kuća na pola puta, u okviru funkcije 060 stanovanje, konto 511 kupovina zgrade i objekata, u Odluci o završnom računu naveden planirani iznos 2.768.000, a izvršenje je 2.224.771.

2. U drugu grupu prava iz Odluke, koja se **indirektno odnose na decu i porodicu**, svrstavaju se sledeća prava:

a) Jednokratne pomoći i pomoć u naturi, b) Pravo na naknadu troškova zdravstvene zaštite

v) Pravo na uslugu pod nazivom "Narodna kuhinja".

Aproprijacije kojima su određeni iznosi koji se odnose na ova prava i usluge se ne vide u budžetu.

Odluka o finansijskoj podršci porodici sa decom ("Službeni list opština" broj 3/2003 i "Službeni list opštine Knjaževac" broj 11/2008) određuje sledeća prava:

-Pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za treće dete u porodici,

-Pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu iz materijalno ugroženih porodica,

-Pravo na naknadu troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu izbeglih, prognanih i raseljenih lica,

-Pravo na regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi za decu

samohranih roditelja,

-Pravo na naknadu troškova užine za decu osnovnoškolskog uzrasta,

-Pravo na naknadu troškova udžbenike za decu osnovnoškolskog uzrasta,

-Pravo na naknadu troškova smeštaja i ishrane u domovima učenika srednjih škola.

Jedina aproprijacija u budžetu koja odgovara navedenim uslugama i pravima je stavka u okviru funkcije 980 Obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, konto 472 Naknada za obrazovanje i kulturu (smeštaj i ishranu) u iznosu od planiranih 3.680.000 i izvršenjem 3.679.377 dinara.

Odluka o kriterijumima i merilima za korišćenje sredstava Fondacije za povećanje nataliteta ("Službeni list opština" broj 3/2000, 25/2006) definiše prava i usluge koje se mogu sagledati iz Odluke u završnom računu i nalaze se u okviru funkcije 040- Porodica i deca, konto 4723 Fondacija za natalitet u zbirnom planiranom iznosu od 3.559.000 dinara, a izvršenje je 3.558.547.

Odluka o stipendiranju talentovanih učenika i studenata i stipendiranju učenika i studenata deficitarnih zanimanja za opštinu Knjaževac ("Službeni list opština" broj 11/1996, 18/2001). Iz Odluke o završnom računu vidi se da je iznos izdvojen za ove svrhe, u okviru funkcije 980 Obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, konto 472 Naknade za obrazovanje stipendije, planiranih 1.600.000 a izvršenje 1.465.000.

Aleksinac

Prava iz oblasti socijalne zaštite u opštini Aleksinac su definisana Zakonom o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana, Porodičnim zakonom i Odlukom skupštine opštine Aleksinac i njihovo ostvarivanje je **osnovna nadležnost Centra za socijalni rad opštine Aleksinac**. Delatnost centra u 2008. godini odnosila se na: ostvarivanje prava od opšteg interesa, pružanje usluga socijalnog rada, porodično pravnu zaštitu, sprovođenje starateljstva, zbrinjavanje i vaspitavanje dece lišene roditeljskog staranja, zbrinjavanje i vaspitavanje dece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, zaštitu porodica nastradalih rudara.

Od svih navedenih prava i usluga u budžetu je jedino vidljiv iznos 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta u okviru funkcije 030 Porodice preminulih rudara Fond rudara i iznose planiranih 950.000, dok je izvršenje 631.082.

Usluge Centra za socijalni rad i Doma „Hristina Markišić“ u oblasti porodično-pravne i socijalne zaštite su: nove usluge iz sistema otvorene zaštite usmerene ka boljem kvalitetu života dece na smeštaju i realno većim šansama za ranije napuštanje ustanove, usluge fizikalne terapije u prostorijama Doma, usluge patronaže na terenu, usluge prevoza dece sa posebnim potrebama do sale za fizikalnu terapiju.

U Odluci o završnom računu se ovi transferi Centru za socijalni rad nalaze u okviru funkcije 090 Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, konto 463 Donacije i transferi ostalim nivoima vlasti u iznosu od planiranih 1.500.000, dok je izvršenje 1.438.873 za sva navedena prava i usluge, zbirno. Dom „Hristina Markišić“ nije naveden u budžetu kao direktni korisnik sredstava.

Na osnovu odluke o osnivanju Fonda za podsticaj obdarenih učenika i studenata sa teritorije opštine Aleksinac se izdvajaju sredstva u vidu stipendija. Iznos izdvojen u te svrhe vidi se u okviru funkcije 980- Obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, konto 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta, u okviru koje se nalazi stavka Fond za talente. Planirano je 4.031.898 dinara, a izvršenje je 3.171.258.

U opštini Aleksinac donesene su i Odluka o usvajanju Strateškog plana za razvoj socijalne zaštite opštine Aleksinac za period 2008. 2012 i Odluka o utvrđivanju proširenih prava u oblasti socijalne zaštite, ali nije jasno na koja se prava i usluge odnose, pa ih, shodno tome, nije moguće identifikovati u budžetu.

Sa druge strane, u bužetu postoje korisnici i aproprijacije za koje nije moguće identifikovati odluke koje ih regulišu, a u okviru kojih nesumnjivo postoje i izdvajanja za decu (direktna i indirektna):

funkcija 090 Socijalna zaštita neklasifikovana na drugom mestu, konto 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta, jednokratne pomoći gde je planirani iznos 4.030.897 a izvršenje 3.696.816.

funkcija 980 Obrazovanje neklasifikovano na drugom mestu, konto

472 - Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta, prevoz učenika, planirano: 11.500.000, ostvareno: 11.040.082. U okviru istog konta su i izdvajanja za knjige na poklon u planiranom iznosu od 611.000 a izvršenje je 610.320.

Svrljig

Odluka o priznavanju prava na jednokratnu novčanu pomoć za prvorodeno dete reguliše da pravo na jednokratnu novčanu pomoć mogu ostvariti prvorodeno dete, prvorodeni blizanci, trojke, četvorke i više rođene dece ukoliko je majci to dete, odnosno deca, po rađanju prvo, da majka ima prebivalište na teritoriji opštine i da neposredno brine o detetu.

U okviru funkcije 130 opšte usluge, konto 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta (naknade za prvorodeno dete) u budžetu je izdvojen iznos koji se odnosi na ovo pravo u planiranom iznosu od 1.600.000, izvršeno 1.575.000.

U okviru funkcije 130 opšte usluge, konto 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta (poklon paketići za novorođenčad) u budžetu je izdvojen iznos koji se odnosi na ovo pravo u planiranom iznosu 200.000 i izvršenom iznosu od 197.000

U okviru ove odluke definisano je i to da roditeljima sa troje i više dece pripada pravo na besplatne udžbenike za osnovno obrazovanje za treće i svako naredno dete, međutim, o tome nema podataka u budžetu opštine.

Odluka o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana u opštini Svrljig - ovom odlukom utvrđuju se prava u socijalnoj zaštiti građana kao pojedinaca i porodica iz nadležnosti opštine Svrljig, nosioci prava, postupak za ostvarivanje prava (uslovi i način), kao i obezbeđivanje sredstava. **Prava u socijalnoj zaštiti i socijalnoj sigurnosti** iz nadležnosti opštine u smislu ove odluke su:

1. Jednokratne pomoći
2. Pravo na udžbenike, školski pribor, đачku kuhinju i prevoz učenika
3. Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu
4. Troškovi sahrane
5. Pomoć u kući
6. Dnevni boravak
7. Troškovi smeštaja u prihvatilištu, prihvatnoj stanici ili Sigurnoj kući
8. Drugi oblici socijalne zaštite.

Sredstva koja se odnose na finansiranje ovih prava nisu direktno vidljiva u budžetu, već pretpostavljamo da se to čini kroz funkciju 090 - Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu (Centar za socijalni rad), konto 463 - tekuće donacije i transferi ostalim nivoima vlasti u planiranom iznosu od 5.500.000, ostvareno: 4.843.906,24.

Napomena: u Odluci o budžetu u okviru funkcije 090 - Socijalna pomoć ugroženom stanovništvu (Centar za socijalni rad), konto 472 Naknade za socijalnu zaštitu iz budžeta planirano je 2.200.000, a rebalansom su ta sredstva povećana na 2.700.000, međutim u Završnom računu je dat samo zbirni iznos sredstava koja se odnose na finansiranje Centra za socijalni rad,

pa nije moguće utvrditi tačan iznos planirane i realizovane sume koja se odnosi na ovu stavku.

U bužetu postoje korisnici i aproprijacije za koje nije moguće identifikovati odluke koje ih regulišu, a u okviru kojih nesumnjivo postoje i izdvajanja za decu (direktna i indirektna):

- funkcija 130- Opšte usluge, konto 481- Primena akcionih planova za uključivanje Roma na lokalnom nivou, planirani iznos: 50.000, izvršenje: 0!

Methodology

The national policy for children cannot be implemented without an active role of local government. Accordingly, local governments must assume the responsibility for defining policies for children, which will be in accordance with the adopted national strategies and ratified international laws.

The second part of the study "Children and the responsible state" deals with the issues of local authorities' responsibilities for the application of child rights. Through the analysis of the decisions on rights, services and budget appropriations for their implementation it should have been determined what is being done, or what a local government can do to make a better life for all children.

How a policy defined in the decisions of local assemblies, strategies and action plans is being implemented may partly be seen in the budget. However, budget allocations are visible as far as the present structure and the method of budget planning permits it.

In this regard, the interest of a local government itself should be to make visible the funds allocated for children and to show how and to what extent they are working in the interests of all children in the local community.

The program for Poverty Reduction: "Civil Society for Government Accountability (CSGA)" envisages the establishment and operation of a local budget group. The representatives of citizens' associations and local governments from Nis, Kruševac, Knjaževac, Svrlijig and Aleksinac are included in the realization of the project and the formation of local groups. The local budget group consists of 5 teams for each of the cities / municipalities that are involved in the project. Each team consists of 3 representatives, one of which is an expert in the field of law and another in the field of economics.

The criteria for selection of municipalities:

- previous experience and cooperation that our organization has established with the municipality in implementing programs and projects in these municipalities;
- the willingness of municipalities to work on improving the status of children;
- the existence of local strategic development documents in the field of social protection of vulnerable groups;
- the existence of local organizations with whom the cooperation has been established on the implementation of the same program goals.

The criteria for the selection of partner organizations:

- capacity of the organization and resources;
- experience in implemented projects;
- cooperation with the local community - beneficiaries, municipalities,

decision makers, the organization's visibility in the community;
-motivation and willingness to engage in the process of budget monitoring at the local level.

The work of the local budget group should contribute to:

- the increase of the accountability of local government in implementing the measures and activities envisaged in the legal and strategic framework for children;
- the increase of transparency of planning and budgeting processes.

The aim of the work of the budget group is to:

- increase the accountability of local governments to implement measures and activities for children;
- increase the transparency of the process of planning and budgeting measures and activities for children at the local level;

Duties:

- to monitor budget allocations for children;
- to determine which are the priorities of local authorities for children;
- to define the recommendations for improving planning and budgeting measures and activities for children at the local level.

a) The analysis of the legal framework at the local level included:

- the analysis of the decisions that provide monetary costs / benefits for children (education, social welfare, culture and sports);
- the analysis of the obligations towards children that the local governments has, which derive from certain laws and /or decisions, statutes;

The structure of analysis:

- decisions that define the services and rights for children and families;
- services and rights that provide the decisions;
- what services and rights are funded;
- the number of the beneficiaries of rights and services that are financed from the budget.

b) The analysis of the strategic framework included:

- the analysis of relevant local strategic documents for children.

The structure of analysis:

- relevant strategic documents;
- priority of the strategic documents;
- the activities planned in a strategic document;

- holders of priority activities;
 - how the realization of strategic documents is planned, from what sources they will be funded.
- v) The analysis of the budget will include:
- the analysis of budgetary allocations for children in 2008 and 2009;
 - the analysis of budget execution in 2008;

The structure of the budget analysis:

- Consideration of the organizational structure of the city / municipality government;
- Consideration of the appropriations for children - education, social welfare, culture and sports in 2008;
- The structure of spending on children's education, social welfare, culture and sport according to the Decision on the budget, the Decision on the amendments to the Decisions on the budget of the city / municipality, and the Decision on the budget balance sheet;
- The number of beneficiaries who exercised their rights and services in the budget;
- The assessment of possibilities of monitoring the implementation of strategic documents through the budget;
- The percentage of spending on children in relation to the entire budget in 2008;
- The percentage of allocation for vulnerable children in relation to the entire budget;

The analysis of legal and strategic framework and, based on that, the analysis of budget allocations and execution for children at the local level, provides the opportunity of observation and the comparative analysis of the budget and appropriations for the children in Niš, Aleksinac, Knjaževac, Svrlijig and Kruševac. This will provide the basis for identifying the best practices and formulate the recommendations for changing and improving the budget process, in order to increase the transparency of the process of planning and budgeting, and raise the level of responsibilities of local governments primarily in relation to children as a target group whose interests the local budget groups are representing.

The analysis should be the grounds from which it will be advocated in the future for the increase of the allocations for children and for such distribution of existing funds which would be the most effective to respond to the priorities imposed by child rights and the best interest of children.

Sadržaj

Uvod	4
Analiza pravnog, strateškog okvira i budžetskih izdvajanja za 2008. u lokalnim samoupravama	
Niš	7
Kruševac	29
Knjaževac	47
Aleksinac	56
Svrlijig	67
Sažetak	77
Methodology	88